NATIONAL LIBRARY
JUL 18 1973
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

B103/h/40/3

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE WEEKLY
Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited.

Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York, Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466; Chicago — Editor I. SIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 10630; California — Editor KARLIS KALEJS, 3822 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214

26. N-RS. SESTDIENA, 1973. G. 30. JŪNIJS 23. GADS SATURDAY JUNE 30, 1973

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

Deportēto baltiešu pieminas sarīkojums Kičenerā

Pēc iepriekšējo gadu paraugа Dienvidontario baltieši arī šogad rīkoja kopīgu deportēto piemiņas sarīkojumu igauņu bērnu vasaras nometnē „Seedrioru" pie Eloras. Sarīkojums 17. jūnijā sākās ar kopīgu gājienu uz pieminekli, ko Ontario igauņi uzcēluši deportēto piemiņai farmas vienā galā.

Gājiena priekšgalā bija māc. E. Pavasars, igauņu mācītājs A. Kivisiks un lietuviešu katoļu mācītājs A. Tadarauskas, visi no Hamiltonas. Aiz viņiem nesa nacionālos karogus un vainagus. Sarīkojumu vadīja igauņu pārstāvis. Pēc tam katras tautības pārstāvis nolika vainagu pie pieminekļa tiem, kas atdusas kapos bez krustiem. Mā. E. Pavasars noturēja lūgšanu, pēc kam dievvārdus teica igauņu un lietuviešu mācītāji. Tad runāja katras tautības pārstāvis. Latviešu runātājs bija DV KV aprūpes nozares vadītājs Edmunds Pulciņš no Hamiltonas, bet galvenais runātājs bija Ontario provinces parlamenta loceklis no Kičeneras J. R. Breithaupts. Viņš labi iepazinies ar baltiešu likteni un 14. jūnija deportācijām un izteica jau daudz dzirdēto apgalvojumu, ka miers un taisnība nāks pār visām tautām, lielām un mazām.

Priekšnesumu daļā dziedāja lietuviešu meiteņu un igauņu jaukts koris no Hamiltonas un A. Beitane no Londonas, piedaloties Toronto koklētājiem.

Piemiņas sarīkojumā bija ieradušies ap 300 dalībnieku no Kičeneras, DC Druvas nodaļas, Vaterlū, Londonas, Toronto un Hamiltonas. Tā organizēšanā no Kičeneras piedalījās latviešu draudze, Kičeneras latviešu biedrība un Kičeneras - Voterlū DV nodaļa Alberta Taubes vadībā. Notikumu plaši atzīmēja Kičeneras radio un televīzijas raidītāji.

J. G.

14. JŪNIJĀ AIZVESTOS PIEMINOT

Lielu un iespaidīgu baltiešu sarīkojumu 14. jūnijā aizvesto baltiešu piemiņai 17. jūnijā kopīgi rīkoja Dienvidontario baltiešu apvienība Kičeneras tuvumā, igauņu „Siedrioru" lauku īpašumā. Augšējā attēlā pa kreisi baltiešu pārstāvji ar karogiem pie pieminekļa kritušajiem varoņiem. Pa labi: sanāksmes dalībniekus uzrunā Ontario provinces parlamenta loceklis J. R. Breithaupts. Apakšā: Kičeneras un apkārtnes latviešu grupa ar vietējās DV nodaļas valdes priekšsēdi A. Taubi vidū. Foto: J. Gailītis

Šis, tas un it nekas

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO VAŠINGTONAS

Brežņeva ceļojums uz „imperiālistiskā kapitālisma" citadeli — Savienotām Valstīm jau pieder pagātnei. Nedēļas ilgā ciemošanās laikā Brežņevs vismaz 3 stundas pavadīja slepenās sarunās aiz slēgtām durvīm ar Savienoto Valstu prezidentu Niksonu. Starplaikā visu nedēļu Padomju savienības komūnistu partijas ģenerālsekretārs ar nenoliedzamiem panākumiem spēlēja „laipnākā cilvēka" lomu pasaulē. No viņa sejas gandrīz ne mirkli nenozuda sešu collu gaŗš mākslots smaids.

Ciemošanās laikā bez prezidenta Niksona Brežņevam bija izdevība redzēt arī vairākus Tautas vietnieku nama deputātus un iespaidīgus amerikāņu senātorus. Ļoti iespējams, ka viens otrs Savienoto Valstu politiķis patiesi noticēja Brežņeva labi iestudētai un nospēlētai „godīga un labsirdīga krieva lomai". Pirms aizbraukšanas Brežņevam bija dota izdevība runāt amerikāņu radio un televīzijas pārraidījumā. Svarīgākais, ko šajā raidījumā Brežņevs centās panākt, ir pārliecināt, ka viņa vadītais politbirojs ir mainījis savus agresīvos mērķus. Maskava tagad patiesi vēlētos godīgi sadarboties ar Savienotajām Valstīm. Neesot tiesa tiem, kas apgalvojot, ka ar nolīgtiem līgumiem vairāk iegūstot Maskava nekā Vašingtona. Labumi abām pusēm esot vienādi, bet kā Maskavai, tā Savienotajām Valstīm esot savi sabiedrotie un draugi, un tos ne viena, ne otra puse nevarot pamest.

Oficiālā komūnikē, kas aptver 18—20 lappuses, sīkāk iztirzāti notikušās Niksona un Brežņeva apspriedes panākumi. Šī komūnikē smaguma punkts ir tas, ka vismaz oficiāli deklarēts, ka bijušā aukstā kaŗa pretinieki apliecinājuši savstarpējās sadarbības nepieciešamību tagad un nākotnē. Kas attiecas uz parakstītiem līgumiem, tad, atstājot dažus solījumus par kultūrālu un zinātnisku sadarbību kā nenozīmīgu retoriku, pati svarīgākā deklarācija ir par atomkaŗa eventuālu novēršanu, un arī deklarācija ir patiesībā retorisks fražu savārstījums, kuŗā pateikts šis, tas un it nekas. Šajā nolīgumā pēc kompetentu diplomātu vērtējuma atstātas tādas spraugas, ka Brežņevs vai arī Niksons vajadzības gadījumā tām varētu izbraukt cauri kaut vai ar autobusu. Pamatā paliek „nodrošinājums pasaules mieram", ka jaunākā gadījumā pirms uzbrukuma viena vai otra puse pa tiešo telefona vadu brīdinās otru partneru. Vai ar šo „karsto līniju" iespējams novērst kaŗu, ir pavisam cits jautājums. Ļoti zīmīgi, ka Brežņevs ielūdza

(Turpinājums 20. lp.)

Jaunatnes un Draudzības dienas

NIAGARĀ

š. g. 21. un 22. jūlijā

Posieties!

Toronto latviešu kreditsabiedrība

PACĒLUSI PROCENTU LIKMES, SĀKOT AR Š. G. 1. JŪLIJU

NOGULDĪJUMIEM 5½%
ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMIEM UZ 1 GADU 6½%
ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMIEM UZ 3 GADIEM 7½%

Ilgtermiņa noguldījumus **var izņemt** katrā laikā, bet tad par tiem **maksā 4%.**
Minimālais ilgtermiņa noguldījums ir $2000.00.

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1973. G. 30. JŪNIJS 26. N-RS

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4M 2E9; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. Šīmane, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs izskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50, tekstā $5.00, pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

Pasaules brīvo latviešu apvienības sastādītais memorands jau pirms Eiropas drošības konferences iesniegts visu valstu valdībām un ārlietu ministriem. Augšējā uzņēmumā ALAs Informācijas biroja vadītājs prof. T. Šmits nodod memorandu sava iecirkņa ASV kongresa loceklim Lorensam J. Hoganam. Kreisajā pusē PBLA valdes priekšsēdis Uldis Grava, labajā — ALAs revīzijas komisijas loc. O. Balodis.

Arnolds Rasa

Laikmeta seja un varoņu gars

Nesen aizvadītās Daugavas Vanagu dienas Toronto pauda godinājumu mūsu varoņiem. Lieluzvedums Nameja gredzens, kuŗa autors ir kareivīgais Aleksandrs Grīns, aizveda mūsu tautas brīvības cīņu vēsturē. Šīs cīņas par mūsu tautas brīvību turpinās vēl šodien, kad Latvija atkal nokļuvusi svešas varas apspiestībā un tautas nākotne bīstami apdraudēta. Pašlaik visi latvieši brīvajā pasaulē. Pasaules brīvo latviešu apvienības aicināti, ar spārnoto saukli Latviju latviešiem, ziedo līdzekļus, lai sagatavotos Eiropas drošības konferencei un novērstu mūsu tautai lielo draudu, kāds būtu ar tagadējo pēckaŗa Eiropas robežu apstiprināšanu šajā konferencē. Dziesmu gads trijos pasaules kontinentos šogad savukārt paudīs mūsu garīgo stiprumu. Mūsu tautas varonība un sīkstā izturība paglābusi to no bojāejas, ko vēsturiskā šķērsgriezumā sekojošā apcerējumā apskata rakstnieks un Latvijas neatkarības laika žurnālists Arnolds Rasa. Redakcija

Dzīve ir iegājusi jaunā stadijā, un gaišie apvāršņi ap mums pamazām aptumšojas. Viens otrs izsaucas vai klusībā nopūšas: „Jā, vecie labie laiki ir pagājuši!" Cits atkal nodomā: „Kas gan nekaitēja dzīvot pirms tūkstoš vai vairāk gadiem! Tad varēja mierā kopt savu zemi un baudīt labklājības augļus..."

Tā tas varētu likties. Bet kā bija īstenībā? Ko īsti nozīmē šie „vecie, labie laiki", piemēram, pirms 1000 vai vairāk gadiem, kad latvieši jau dzīvoja pie Baltijas jūras?

Latviešu tauta jau no laika gala, ko varam skaitīt pirms vairāk nekā 4000 gadiem, ir pazīstama kā zemkopju tauta, kas šo laiku pavadījusi abos Daugavas krastos, plēsdama līdumus, ardama zemi un iekopdama mājas. Vēsturē nav nekādu norādījumu, ka latvieši būtu izraisījuši uzbrukuma kaŗus, lai iekaŗotu svešu zemi un pakļautu sev citas tautas vai valstis. Bet mūsu vēsture gan ir pilna ar aprakstiem par kaŗiem, par cīņām, kas notikuši uz latviešu zemes. Tā ir slacīta gan patīšu, gan iebrucēju asinīm, jo mūsu tauta nelaimīgā kārtā dzīvo virs zemes tanī vietā, kur krustojas pasaules lielceļi no austrumiem uz rietumiem un otrādi. Mēs arvien esam tikuši malti kā graudi lielu dzirnakmeņu starpā starp austrumu un rietumu iespaidu sfairām.

VĒSTURES LIECIBAS

Vēsture stāsta, ka starp Senlatviju un Skandinaviju jau vidējā dzelzs laikmetā (t. i. ap 400. un 800. g. pēc Kristus dz.) pastāvējuši dzīvi tirdznieciski sakari, jo senlatviešu saimnieciskā labklājība bijusi visai augsta. Pēc izrakumiem spriežot, tur notikušas arī cīņas, ko liecina lielie ieroču krājumi, kas atrasti dažos Latvijas novados, piem., Zemgalē. Bet kur notikušas cīņas, tur bijuši arī varoņi.

Sākumā zviedru un dāņu braucieni uz Rietumlatviju bijuši miermīlīgi, bet vēlāk tie lielāko daļu saistīti ar uzbrukumiem, kas turpinājušies līdz pat 12. g. s. beigām vai vēlāk. Protams, ka cietušie tad nepalika parādā un, būdami sirdīgi savas zemes un ģimenes aizstāvji, smagi atmaksāja. Ir liecības par to, ka kurši vēl 12. g. s. beigās devušies atmaksas sirojumos uz Zviedriju un Dāniju.

Atsevišķas senlatviešu cilts — kurši, zemgaļi, sēļi un latgaļi, kuŗām vēlāk saplūstot radās tagadējā latviešu tauta — toreiz bija neatkarīgas un, dzīvodamas šķirti, nespēja ilgi pretoties kaimiņu uzbrucēju varām. Tādi bija krjevi (jeb krivičī) austrumos un vācu ienācēji rietumos.

Pirmie vācu soļi Latvijā bija saistīti ar tirdzniecību, taču drīz vien tirgotājiem līdz atbrauca mūki, kas sludināja kristīgo ticību. Kad sludināšana ar labu nesekmējās, bīskaps Bertolds atveda Latvijā bruņotu vācu spēku. Tie bija tā saucamie krustneši, kas savā ticības fanātismā misijas darbā lietoja varas līdzekļus. Šī pārprastā kristī-

(Turpinājums 4. lp.)

Lasītāju vēstules

NEZALES RAKSTOS

Literātūras cienītājiem bija patīkams pārsteigums, kad ar šāgada janvāri Latvija Amerīkā divas reizes Mēnesī saviem izdevumiem pievienoja Latviešu preses biedrības literāru pielikumu Raksti. Ikviens, kam tuva mūsu literātūra, sevišķi tās jaunrade, patiesi priecājās par ar Rakstiem mesto tiltu no rakstniekiem un dzejniekiem pie lasītājiem. Visiem līdzšinējiem publicējumiem rakstos nenoliedzami bija literāra vērtība un neviens arī nešaubījās, ka tāda Rakstiem arī pastāvēs turpmāk. Diemžēl, to nevar sacīt par Rakstu 9. numuru. Tur ievietoto Andŗa Vībotnes Negadījumu gan nevar klasificēt kā literāru darbu. Ar savu pirmo publicējumu jaunais, vidējās paaudzes autors Vībotne, Rakstu 7. numurā parādīja sevi par reportieri, aprakstot norisi pie iesaukšanas Latviešu leģionā Rīgā. Ar Negadījumu Vībotne pierādījis, ka tam vēl daudz jācenšās rakstīt, lai nonāktu līmenī ar darbiem, kādi parādījušies Rakstos. Ir jābrīnās, kā Latviešu preses biedrības izdevums, par kādu tiek apzīmēti Raksti, ievieto tik nemākulīgu sacerējumu. Esmu pārliecināts, ka latviešu skolnieku sacensībās godalgotie domraksti ir nesalīdzināmi pārāki par Vībotnes Negadījumu. Var jau rakstīt ikviens, kas prot latviski rakstīt, un ja rakstītājs nāk no visjaunākās paaudzes (kas šoreiz nav tā), par to var tikai priecāties, bet katru latvisku sacerējumu jau nevar saukt par literāru darbu, un visnotāļ tas nav ievietojams LPB literārā pielikumā, kas pievienots laikrakstam, un kas paredzējis noturēt vērā nemamu literāru līmeni. Vēl jo vairāk rada izbrīnu tas, kā tik piedzīvojuši literāti kā rakstu redaktori O. Jēgens, K. Kezbers un H. Puriņš šo Rakstu „negadījumu", kas būtībā ir nezāle, nav savlaicīgi pamanījuši un iemetuši papīrkurvī. Mans lūgums, redaktoru kungi, esiet prasīgāki no autoriem, kas vēlas publicēties Rakstos, lai šādi un līdzīgi „negadījumi" nenogremdētu šo labi iecerēto literāro pielikumu.

Jānis Ziemelis, Ņujorkā

LATVIJAS MĀKSLINIEKI

Mūsu trimdas laikraksti uzsvērti pasvītro visu negātīvo, kas ir konstatējams tagadējā Latvijā, noklusējot vai tikai gaŗāmejot aizkaŗot kādu izcilāku notikumu. Tā arī tenora Jāņa Zābera vārds tikai tagad plašāk parādījās mūsu presē, kad bija jāraksta par viņu — nekrologs...

Trimdas latviešu mākslinieki tikai nedaudziem tautiešiem nozīmē gara avotu, no kuŗa smelties spēku, izturību un cerību nacionālai rītdienai. Daudziem tas ir tikai izklaidēšanās jēdziens un lielajam vairumam — nekas. To pierāda apmeklētāju saujiņas no tūkstošgalvainajām apdzīves vietām. Salīdzinājumam par latviešu mākslinieka nozīmi dzimtenē dzīvojošiem latviešiem, minēsim kādas tautietes vēstuli, kuŗu tā izsūtījusi no Latvijas 1973. g. 1. aprīlī, sakarā ar tenora Jāņa Zābera nāvi, kas varbūt ierindojams mūsu suverēnāko dziedātāju vidū:

„Iesāku Tev rakstīt pagājušā svētdienā, bet tad izraudājos par šo sēru vēsti, par to bezgalīgo zaudējumu latviešiem, par briesmīgo, smago vārdu: ‚nekad vairs'... Gribēju sagaidīt avīzi, kuŗu Tev nosūtīt."

„Šos divus gadus, kad Zābers slimoja, zinājām, ka viņam ir grūti, un tomēr vēl visi it kā gaidīja, cerēja... Taču viņa nepelnīti smagajām mokām bija jābeidzas... Runā dažādi, ka vai nu viņš, vai ārsti negribējuši citur kā Rīgā operēt. Nāve izrāva tieši viņu no dzīvajo vidus... Viņu pavadīt 28. martā bija izgājusi vai puse Rīgas, un netrūka arī no laukiem iebraukušo — veci un jauni. Ļaudis bija kā ielenkuši visu operas kvartālu, pāri tiltam Kr. Barona ielā (pie vecā pasta), tad gar universitāti un atpakaļ pāri kanālim, un visā Operas laukumā. No 10-iem rītā līdz 14-iem dienā gāja cilvēks pie cilvēka gar viņa šķirstu uz sērās pieklusušās operas skatuves. Vesels ziedu klājiens pie viņa kājām un ļoti daudz vainagu no organizācijām u. t. t. Arī es savu neļķi noliku no sevis, no Tevis, no mums visiem. Pilna bija arī operas zāle un baletaža. Uz kapiem brauca mašīnās, un apglabāja viņu Šķiltera kalniņa pakājē, Meža kapos. Palika viņa vecīši: vecāki un brālis, arī sieva. Tās dienas vakarā vēl teleraidījumā dabūjām redzēt kopainu no bērēm. Ir bijuši pāris labu raidījumu, speciāli viņam."

Komentāri lieki. Dzimtenē latviešu mākslinieks latviešu tautai ir neatņemama garīgās dzīves sastāvdaļa. Latviešu tauta viņus dievina un ir lepna ar tiem. Dabiski, šie latviešu mākslinieki arī vēlētos sniegt koncertus saviem tautas brāļiem un māsām rietumu puslodē, bet privātā veidā tas nav iespējams. Bet, ja nu tas tomēr izdodas, kaut vai ar tagadējās Latvijas iestāžu svētību, tad mēs tūlīt mobilizējam „kaŗa gājienu" pret šiem māksliniekiem. Mēs viņos meklējam komūnistus, spiegus, sabotierus, trimdas latviskās kopības jaucējus u. t. t., Mēs viņiem veltam asas un aizvainojošas piezīmes, bet tajā pašā laikā aizmirstam, ka aizvainojot viņus, mēs aizvainojam arī latviešu tautu dzimtenē, kuŗiem šie mākslinieki ir latviskās dzīves „sāls un maize". Mēs esam jau pietiekoši ilgi dzīvojuši trimdā, lai sasniegtu politiskās dzīves pilngadību un būtu spējīgi izšķirt mums nevēlamos un apkaŗojamos propagandiska rakstura koncertus no tīras mākslas devumiem.

Harijs Bergs, Kalifornijā

KĻŪDA

Pāršķirstot Latviešu banku 1973. g. kalendāru, atradu lielu kļūdu. Prof. Dr. M. Pones rakstā (234. lp.) teikts, ka neatkarīgās Latvijas valdība noguldījusi Anglijas bankā 210.719.919 unces zelta. Tanī laikā viena unce zelta maksāja 35 dol. Ja viena unce būtu maksājusi tikai vienu dolaru, tad Latvijas zelta vērtība būtu bijusi turpat 211 miljonus! ! Tālāk lasāms, ka Latvijas, Igaunijas un Lietuvas noguldītais zelts pārdots par apmēram 6 miljoniem angļu mārciņu, vai apmēram par 18 miljoniem amerikāņu dol., jo tanī laikā viena angļu mārciņa maksāja 3 — 4 dolarus. Kur profesors ņēmis tik daudz unču?

L. C Toronto

Vēstule

VESELAIS PRĀTS

Okultisms un bībele (š. g. 20 n-rs) ir kā divas kaŗa stāvoklī esošas naidīgas varas, kas tautas priekšā tēlo pretiniekus, bet slepenībā sadodas rokās. No Svēto rakstu viedokļa raugoties okultisms ir mūsu pretinieks. Cilvēka „veselais prāts" (R. E.) saka, ka pareiza informācija par mūsu pretinieka nolūkiem un viņa stāvokli kaujā ir izšķiroši svarīga un pie pareizas informācijas sagādes ir nopietni jāstrādā. Bet taisni šinī jautājumā mēs esam izturējušies nevērīgi un cilvēka „veselais prāts" (R. E.) tiek ignorēts pat šodien.

P. Krasts, Ohio

Skatuves gaitās trijos kontinentos

Uz 65 nodzīvotiem mūža gadiem 16. jūnijā atskatījās aktrise Lonija Vasariņa. Dzimusi 1908. gadā Sesavas pagasta Lodiņos kā amatnieka meita, īstajā vārdā Leontīne Lode, viņa sāk spēlēt teātri jau pamatskolā, pie tam 2 valodās. Pirmā pasaules kara laikā 1917. gadā kopā ar vecākiem dodas bēgļu gaitās uz Krieviju, no kurienes atgriežas 1921. gadā. Zaudējusi māti un pārnākusi dzīvot uz Rīgu, Lonija ļoti jauna apprecas un tālāk saucas Kārkliņa, bet laulība nav laimīga. 1932. gadā, cenzdamās aizmirst neveiksmes ģimenes dzīvē, viņa pieteicas Aktieru arodbiedrības teātŗa skolā un, mācījusies pie Olgas Bormanes, Teodora Lāča un citiem, to beidz 1935. gadā, kad sāk aktrises gaitas Ziemeļlatvijas teātrī Valmierā.

Divos gados Valmierā, piedalīdamās daudzos iestudējumos, Lonija Lode - Kārkliņa cita starpā tēlo Baibu (Pūt, vējiņi), Kristīni (Ugunī) un Zāru (Skroderdienas Silmačos), pēc tam, 1937. gadā, pāriet uz Daugavpils teātri, kur nostrādā līdz 1942. gadam.

„Nevaru atcerēties, cik un kādos inscenējumos pavisam esmu piedalījusies, bet darba teātrī bija daudz, un tas bija ļoti intensīvs", šodien saka Lonija Vasariņa, kas Daugavpilī atrod jaunu dzīves biedru. „Starp citu, iestudējām arī Moljēra Tartifu, ko tagad repertuārā uznēmis DVTK — tur toreiz tēloju galveno sievieņu lomu. Uz teātŗu festivālu Rīgā braucām ar Trīnes grēkiem. Tie bija raženākie darba gadi manās skatuves gaitās."

Lonija Vasariņa 1942. gadā pārnāk uz Rīgu, tur saistīdamās *Ceļojošā ansamblī, kuŗā* nostrādā līdz Latvijas atstāšanai 1944. gadā. Otra pasaules kaŗa beigas viņa sagaida Austrijā — Zalcburgā, kur, piedalīdamās Glāzenbachas nometnes drāmatiskās kopas iestudējumos (Ļaunais gars, Uguns un nakts u.c.), paliek līdz 1948. gadam, kad kopā ar vīru un dēlu izceļo tālāk un Arģentīnu.

Buenosairesā, kur ģimene Arģentīnā apmetas uz dzīvi, latviešu nav sevišķi daudz, un tie izkaisīti pa visām plašajām pilsētas nomalēm. Sabiedriskā dzīve sākumā tomēr rosīgā, bet Lonija Vasariņa paspēj piedalīties tikai vienā nopietnā iestudējumā — Zīverta Tīreļpurvā. Tad nāk negaidīts sitiens — traģiskā satiksmes negadījumā viņa zaudē vīru. Vēlāk sarežģās arī eksistences jautājums — latīniskajās Dienvidamerikas zemēs sievietēm grūti atrast piemērotu darbu. 1953. gadā viņa pārceļas uz Kanadu.

Lonija Vasariņa Birutas Senkēvičas uzvedumā Vakarēšana.

Dzīve atraitnei Toronto, kur apkārt skan jau piektā svešvaloda, arī nav viegla, vēl vairāk tāpēc, ka pašai jāaudzina un jāskolo arī dēls. Sākumā viņa tomēr vēl atrod laiku piedalīties pāris lielākos šejienes ansambļu inscenējumos (Pazudušais dēls — Aža, Kazanovas mētelis — Grāfiene), bet tad skatuves gaitas jāpārtrauc un jānododas tikai mātes un audzinātājas pienākumiem. Tikai pēc ilgāka starplaika, pagājušajā ziemā, viņu atkal redzējām uz skatuves Birutas Senkēvičas uzvedumā Vakarēšana.

„Es nevarēju iedomāties, ka kāds vispār varētu par mani vēl interesēties," atvainodamās saka Lonija Vasariņa. „Ar saviem tēlojumiem pati nekad neesmu bijusi apmierināta un nebūšu, laikam, arī turpmāk, lai gan tagad, pēc pensionēšanās, varbūt būs vairāk laika šim un tam un, iespējams, arī skatuvei." Bet profesionālā dzirksts sejas izteiksmē tomēr liecina, ka „laika rēķini" viņas skatuves ugunij vēl tālu līdz 65.

O. L.

Andrejs Irbe

KLARNETES DZIESMA

Tagad zinu, kāpēc tēvs izgāja pa durvīm un aizstaigāja
pie ābelēm, un tur ilgi stāvēja.
Iedomājieties tās plokošās kupenas, zaķu pēdas sērsnas
sniegā
un bērzu mēļumu starp pakalniem!
Un tēvs iziet pa durvīm, aizstaigā līdz ābelēm, iet pa zaķu
un pēc tam ilgi stāv. *pēdām*
Viņš stāv pie ābelēm, un bērzi jau metas mēļi. Klusums.
Upīte ir vēl zem ledus, balta.
Es zinu: viņš aizgāja parunāties ar tiem kokiem.
Un uz visu, ko viņš teica,
ābeles atbildēja ar klarnetes dziesmu.
Tur bija bites pa ziediem, stobuls bērza sānā,
graudi uz miklas zemes. Dziesma bija arī par salnām.
Ar ābelēm ir labi sarunāties. Viņas nerunā pretī,
baidās vienīgi no zaķiem.
Ja uznāca salna, ziedi nosala. Un salnas uznāca bieži.
Tāpēc jau āboli
bija retums.
Beidziet to pasaku par paradīzi! Nevajag!
Katra ābele apliecinās,
ka bija naktis ar salnām,
un gaŗas, gaŗas ziemas.

LCK sēde Minsterē

LCK sēdē 8. un 9. jūnijā pārrunāja biroja pārorganizēšanas problēmas. LCK birojs paliek vecajās telpās uz nenoteiktu laiku, jo Minsteres pilsētas veco blokmāju tomēr vēl nenojauks. Maksājumi un atsaucība ar ziedojumiem pašreizējām daudzajām LCK vajadzībām pēc iemaksas karšu izsūtīšanas ienāk necerēti labi. BPLA loc. Ā. Šilde ziņoja, ka paveikti PBLA iesniegumi ārvalstu valdībām sakarā ar drošības konferenci.

Sēde, kuŗā piedalījās LCK priekšsēdis A. Cipulis, LCK ģenerālsekretārs A. Spoģis, Izglītības daļas vad. prāvests M. Lizdiks un saimniecības daļas vad. K. Kangeris, bija vairāk iekšējā darba sēde, lai pārorganizētu biroja darbu pēc jaunās sekretāres A. Ķiplokas stāšanās darbā. Pēc attiecīgo iesniegumu izkārtošanas saņemts paziņojums, ka vāvu valdības iestādes atbalstīs LCK vadīto latviešu kultūrā ās aprūpes darbu un Minsteres latviešu ģimnazijas uzturēšanu.

LCK apstiprināja MLĢ internāta kuratorijas sēdē izraudzītos jaunos audzinātājus Baibu - Šmitu - Kalēju un Uldi Rozi. Tāpat apstiprināja skolas koratorijas sēdē pieņemto lēmumu, ka līdzšinējais direktors prof. Dr. Z. Vitens pēc pensionēšanās vecuma sasniegšanas paliek amatā līdz 1975. gada 1. augustam. Laikus izsludinās avīzēs aicinājumu, lai pieteiktos interesenti MLĢ direktora amatam. — MLĢ būtu plašāk jāizmanto visu trimdas latviešu interesēs, organizācijām un tautiešiem vairāk jāatbalsta stipendiju sagāde un jāieinteresē skolēni.

—xy—

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

Ceļa Biedrs, 5. (175.) n-rs, mēnešraksts kristīgai dzīvei, Latviešu ev.-lut. draudžu apvienības izdevums, redaktors J. V. Strautmanis, 14 lp.

Lietuviu Dienos (Lithuanian Days), 5. (134.) n-rs, Kalifornijas lietuviešu izdevums, redakcijas kollēģijā: D. Mackialiene, P. Gasparonis, V. Prižģintas, 22 lp.

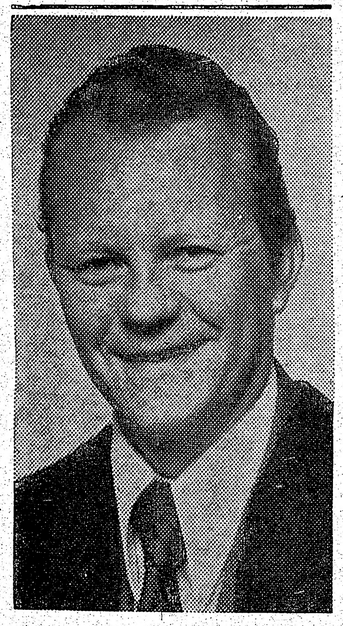

Eduards Puķītis beidzis Toronto universitāti ar B.A. gradu, speciālizējoties socioloģijā un psiholoģijā. Korporācijas Cursica loceklis.

Kaiva Ceļdoma

sekmīgi beigusi studijas Queens universitātē Kingstonā, vispirms iegūstot B.A. gradu franču un angļu valodā un pēc tam B.P.H.E. gradu fiziskā audzināšanā. M.A. grada iegūšanai viņa turpinās studijas Springfildas universitātē Masačuzetā, ASV.

Noteikums uz dejotājiem neattieksies

JĀPASTEIDZAS AR IEEJAS KARŠU PASŪTINĀŠANU DZIESMU SVĒTKIEM KLĪVLANDĒ

Rajona kopmēģinājumā Toronto jaunieši, kas piedalīsies Klīvlandes dziesmu svētku kopkoŗa koncertā un arī tautas deju lieluzvedumā, bija sūdzējušies virsdiriģentiem, ka viņiem būs liegta iespēja piedalīties vai nu kopkorī, vai arī tautas deju uzvedumā, jo svētku komiteja paredzējusi šo abu lielo sarīkojumu ģenerālmēģinājumus Klīvlandē vienā un tai pašā laikā, bet noteikusi, ka tie koristi, kas nepiedalīsies ģenerālmēģinājumā, nevarēs dziedāt svētku galvenajā koncertā.

Šo jauniešu iebildumus bija pārrunājusi arī Latviešu nacionālā apvienība Kanadā un vienojās lūgt Kanadas latviešu dziesmu svētku biedrības padomes priekšsēdi J. Mežaku griezties pie Klīvlandes dziesmu svētku rīc. komit. ar lūgumu grozīt šo lēmumu, jo tas nevar veicināt jauniešu piesaistīšanu koŗiem. No Klīvlandes tagad ziņo, ka šis noteikums neattieksies uz tautas deju kopu dalībniekiem, ja viņu galvenais mēģinājums sakrīt vienā laikā ar koŗu ģenerālmēģinājumu, bet šiem dejotājiem katrā ziņā jāapmeklē rajonu un apgabalu koŗu mēģinājums. Ģenerālmēģinājums notiks kopkoŗu koncerta vietā Public Auditorium.

Latviešu 5. vispārējie dziesmu svētki ASV, kas risināsies no 31. augusta līdz 3. septembrim, radījuši lielu interesi ne vien ASV un Kanadā, bet tajos sagaida ierodamies arī cieminus no Eiropas un pat Dienvidamerikas un Austrālijas. Trīs Klīvlandes centra viesnīcās ,Šeratona, Hiltona Statlera un Hollendena, visas istabas jau aizrunātas un tūristu birojs pieprasījumus virza uz citām viesnīcām. Taču apmešanās visiem būs nodrošināta, jo kā pašā centrā, tā citās vietās svētku sarīkojumu tuvumā atrodas daudz labu viesnīcu un motorhoteļu. Daudz svētku apmeklētāju apmešanos nokārtojuši arī pie viesmīlīgiem Klīvlandes tautiešiem.

Dziesmu svētku rīcības komiteja mudina tautiešus pasteigties ar ieejas karšu pasūtinājumiem pa pastu. Pasūtinājumu veidlapas saņemamas visos latviešu centros pie organizāciju un koŗu vadītājiem vai pieprasot tieši rīcības komitejai: Latvian Song Festival, Inc. P. O. Box 91488, Cleveland, Ohio, U.S.A., tā izvairoties no nepatīkamās stāvēšanas rindā pie dziesmu svētku sarīkojumu kasēm, kad ne katrreiz būs iegūstamas vēlamās vietas, ievērojot lielo svētku apmeklētāju pieplūdumu.

Pēc dziesmu svētku rīcības komitejas priekšsēža E. Auzenberga izteicieniem, dziesmu svētkos sagaida ierodamies ap 15.000 apmeklētāju. Jau pārdotas sarīkojumu biļetes par 65.000 dol. Apmeklētāji varēs saņemt sīku informāciju par apmešanās iespējām, svētku sarīkojumiem un satiksmi ar sarīkojumu vietām Informācijas birojā, kas atradīsies Šeratona viesnīcā. Par dziesmu svētku norisi komiteja iespiedusi īpašu brošūru Sasauc dziesma ar Ojāra Jēgena vāka zīmējumu. Tajā atrodams Klīvlandes centra plāns ar atzīmētām svētku sarīkojumu vietām. Bez tam visas ziņas būs atrodamas arī Dziesmu svētku vadonī.

Svētku sarīkojumu norise šāda: piektdien, 31. augustā — pl. 1 pp. Jaundejas (Community College Auditorium, 2900 Community Ave.) ar labāko grupu dejojumu un deju autoru godalgošanu; pl. 4 pp. svētku atklāšanas akts Statlera Milton viesnīcā; pl. 6 vak. PBLA Kultūras fonda un dziesmu svētku tēlotājas un lietiskās mākslas izstādes atklāšana Hollendes House; pl. 7 vak. garīgs koncerts (St. John Cathedral), kuŗā piedalīsies Toronto Sv. Andreja draudzes koris, simfoniskais orķestris dir. A. Puŗva vadībā, Anita Grigale - Rundāne (ērģeļu solo), Rita Dzilna - Zaprauska (soprāns) un Austra Kalniņa (soprāns); pl. 7 vak. teātŗa izrāde Pazudušais dēls Masonic Temple auditorijā; pl. 9 vak. ALJAs sarīkojums Šeratona viesnīcā.

Sestdien, 1. sept., pl. 9 rītā sporta sacensības (ASV—Kanada); pl. 10 Rakstnieku cēliens Šeratona viesnīcā; pl. 3 pp. Tautas deju lieluzvedums (3717 Euclid Ave.); pl. 6 vak. teātŗa izrāde, Anšl. Eglīša komēdiju Galma gleznotājs (Masonic Temple, 3615 Auclid Ave.); pl. 6.30 vak. Latviešu mūzikas simfoniskais koncerts (Music Hall, East 6 un St. Clair Ave.); pl. 9 vak. Iepazīšanās balle Šeratona viesnīcā.

Svētdien, 2. sept., pl. 9 rītā latviešu luterāņu, baptistu un katoļu dievkalpojumi; pl. 10 rakstnieku cēliens Šeratona viesnīcā; pl. 1.30 pp. koŗu parāde, pulcējoties strūklakas East Mall apstādījumos; pl. 2.30 pp. Dziesmu svētku simtgades koncerts Public Auditorium); pl. 8.30 vak. Tautas svētki Šeratona viesnīcā.

Pirmdien, 3. sept., pl. 11 rītā Lilijas Gleškes tautisks uzvedums Jāņu nakts (Masonic Temple); pl. 2 pp. Dziesmu svētku izskaņa (7700 Hoertz Rd.).

Bez tam dziesmu svētku laikā notiks dažādu organizāciju sarīkojumi un sanāksmes, sēdes un pieņemšanas.

J. E.

Laikmeta seja un varoņu gars

(Turpinājums no 2. lp.)

gās ticības sludināšana ar „uguni un zobenu" izraisīja milzīgu pretestību. Bija jāpaiet daudziem gadu simteņiem, līdz latviešu tauta pamazām sāka aizmirst šo vācu nepareizo soli.

Ja gribētu ilgāk palavēties pie atsevišķiem vēstures posmiem, tad būtu jāapstājas ik pa dažiem gadiem vai desmit gadiem — visur cīņas un kaujas: Sēlijā, Daugavas kreisā krastā, Latgalē un tagadējā Vidzemē līdz pat Igaunijai un ieskaitot arī pašu Igauniju. Tad kaujas ar kuršiem, kuŗi pa otram lāgam apdraudēja Rīgu, uzbrukdami vācu kuģiem un pašai pilsētai. Zemgalieši vien cīnījās veselus 100 gadus par savu brīvību, līdz tie zaudēja pēdējo kauju pie Sidrabenes (1290 g.). Toreiz ap 100.000 zemgaliešu ar visām ģimenēm un iedzīvi atstāja dzimteni un devās trimdā uz Lietuvu. Nav nekad dzirdēts, ka kāds no viņiem jebkad būtu atgriezies. Vēsturē minēti tikai dažu viņu varoņu vārdi, piemēram, Zemgales vadonis jeb kungs, kā viņi sauca — Viesturs, kas cīņā ievainojis vācu karapulku vadītāju (komtūru Markvartu), izsitot viņam ar degošu malkas pagali „dažu labu zobu", kā teikts chronikā.

Jāsaka, ka zemgaliešiem pazaudējot brīvības cīņas pie Sidrabenes, senās Latvijas iekarošana bija pabeigta un zemgaļi, latgaļi sēļi un kuršu bija pakļauti jaunai, smagai dzīvei. Te sākās cits vēstures posms — par Livoniju un tās valdniekiem.

Ja gribētu pakavēties pie šī laikmeta, tad atkal redzētu, ka vēstures lappusēs ir daudz aprakstu par cīņām, kaujām un karŗiem (un kas par karŗiem!) — Daži ilga gadu desmitiem. Mūsu zeme bija tik smagi cietusi un piemeklēta, ka bija mainījusi savu agrāko izskatu. Pilsētas bijušas nolīdzinātas līdz ar zemi, piemēram, Limbažos bija palikuši tikai mūŗi, no baznīcām torņi un mūŗa sienas. Lielākā daļa zemnieku māju bija nopostītas vai pamestas, jo iedzīvotāji bija apkauti, miruši sērgās vai aizbēguši. Dažās mājās nav bijis neviena mājlopa. Piem., Drustu pagastā nav bijusi neviena govs, bet tikai 2 zirgi. Kad atsāka darbus, cilvēki paši vilka arklus vai strādāja ar kapļiem.

Tāds bija stāvoklis pēc 20 gadu kaŗa Livonijas dēļ (16. g. s.), kad kaŗoja zviedri, poļi, krievi, leiši un dāņi, jo visi gribēja iegūt Livoniju vai vismaz paplašināt savu territoriju uz Livonijas rēķina.

KRIEVU VARMACIBAS

Vēlāk lielais Ziemeļu kaŗš, kas ilga ap 30 gadu, nopostīja Vidzemi par jaunu, un rezultātā Latvijā (Vidzemes daļā) iesākās latviešu zemniekiem visgrūtākie laiki — vairāk nekā 100 gadu zem krievu jūga. Toreiz, 18. g. s. sākumā, krievu kaŗapulki tik pamatīgi izpostīja zemi, ka viņu vadonis Šeremetjevs varēja ziņot caram Pēterim, ka Vidzemē vairs neesot ko postīt. Toreiz, braucot Vidzemē, pa 30 km varējuši dzirdēt dziedam vienu gali.

Chronists Kelechs par šo uzbrukumu raksta: „Viņi (t. ir, krievi) izdarīja visādas varmācības pie iedzīvotājiem, un nogalināja vīrus, sievas un bērnus bez izšķirības vai arī aizveda gūstā. Tā bija viena no lielākajām nelaimēm, ka daudz simtu vēl nepieaugušu bērnu kā zosulēnus sapakāja ratos un aizveda uz Tatāriju."

Bet zeme bija pilna krievu kaŗaspēka, kas atlikušos iedzīvotājus apkrāva smagām nodevām, šķūtīm un darbiem pie nocietinājumu būvēm. Kad 1711. g. izcēlās mēris, Vidzemē nomira ap 120.000 latviešu un igauņu. Tas ir viens no grūtākajiem laika posmiem mūsu vēsturē. Kāds zemnieks bija teicis, ka viņš 70 gadu vecumā vēloties, lai viņu labāk dzīvu aprokot, jo visu savu mūžu viņš esot piedzīvojis tikai kaŗus un briesmas... Tāda bijusi dzīve toreiz, tādi, lūk, bijuši „vecie, labie" laiki...

Šo aprakstu par kaŗiem un cīņām varētu turpināt, bet, protams, pa starpām bijuši arī atelpas brīži, kad tauta strādāja mierīgā darbā, lai atjaunotu kaŗā sagrauto un izpostīto zemi. Bet šī miera dzīve arvien ilga tikai līdz — nākošajam kaŗam...

Nāca 1905. gada revolūcija, kas izraisīja jukas, tad pirmais pasaules kaŗš un 1918./19. gads ar Latvijas brīvības cīņām.

Toreiz mēs stāvējām apmēram līdzīgā situācijā, bet ne tik smagā un totālā mērogā kā tagad, jo jautājums bija mūsu zemes apmērā: padoties vai iet cīņā?

Ienaidnieks toreiz bija tas pats, kas tagad apdraud visu pasauli, proti, sarkanais imperiālisms. Toreiz tas bija tikko ieperinājies mums kaimiņos — krievu zemē, bet tagad tas bīstami izplētīes, pakļaudams sev veselu virkni brīvās valstis, ieskaitot arī mūsu tēvzemi Latviju. Toreiz Latvijā bija tikko kā nodibināta jauna demokratiska republika, bet tai trūka armijas, ieroču, līdzekļu, taču tai bija milzīga ticība un nesalaužama griba veidot savu nākotni savā brīvajā zemē, patstāvīgā valstī, un šī griba uzvarēja.

TĒVZEMES JĒDZIENS

Ir dabiski, ja jautājam, kā viss tas atspoguļojas mūsu literātūrā? Dzejnieki un rakstnieki arvien bijuši tie, kas visu, ko dzīve sniedz, ātrāk un asāk uztver un pārkausētu nogulda gara mantu apcirkņos. Tas prasa zināmu laiku gan radīšanai, gan zināmu distanci faktu un notikumu novērtēšanai un izsijāšanai.

Bet aiz labi saprotamiem iemesliem mēs nevaram sagaidīt, lai mūsu rakstniecība atspoguļotu visu to, par ko lasām mūsu vēsturē, vienkārši tāpēc, ka mūsu rakstniecība ir daudz jaunāka nekā mūsu zemes vēsture. Senās lielās kaujas notika laikmetā, kas pieder mūsu aizvēsturei. Tanī laikā latvieši nelietoja rakstu zīmes, un viņu gara mantas pārgāja no personas uz personu, atstāstot teiku un tautas dziesmu veidā. Mūsu tautas dziesmas ir tīri liriska dzeja, tā nestāsta par kaujām, varoņiem, ko pauž citu tautu varoņu eposi.

Piemēram, mūsu pazīstamā tautasdziesma: Uz ežiņas galvu liku, Sargāt savu tēvu zemi, Labāk manu galvu ņēma, nekā manu tēvu zemi."

Šī tautasdziesma tiek interpretēta šaurākā nozīmē, nekā mēs tagad saprotam jēdzienu „tēvzeme", kas saistās ar nosaukumu Latvija. Tanī laikā, kad šī tautasdziesma sacerēta, jēdziens „Latvija" neeksistēja, jo pirmoreiz vēsturē Latvija kā vienas nācijas zeme un valsts proklamēta tikai 1918. g. 18. novembrī. Pirms vairākiem gadu simteņiem tēvu zemes jēdziens aprobežojās vienas ģimenes vai augstākais kādas dzimtas īpašuma apmērā. Ģimenei sadaloties, bērniem apprecoties, tie nodibināja savu dzīvi kaut kur tuvumā. Tā vienas dzimtas un zemes apmēri paplašinājās vai arī pārgāja īpašumā no paaudzes uz paaudzi. Ja nu kāds uzbruka laupīšanas nolūkā, un šai no tēviem mantotai zemei draudēja briesmas, tad vīru daļa bija tvert rokā zobenu vai šķēpu un „sargāt savu tēvu zemi".

Šo domu stingri aizstāvēja literātūrvēsturnieks Alberts Jansons, kas bija skolotājs prof. L. Bērziņa ģimnazijā Limbažos. Viņš šo domu ilustrēja vēl ar citām tautasdziesmām.

Mūsu tautasdziesmas, kā jau minēts, neatspoguļo lielas cīņas un varoņu kaujas, bet dod īsu, lirisku apskatu, kas pauž par kāda vīra dziļām jūtām, sargājot sava tēva zemes robežas. Un tomēr šis vīrs bija varonis, kas atdeva dzīvību.

Citu tautu eposi stāsta par drāmatiskiem notikumiem. Piemēram, anglosakšu Dziesma par Beovulfu vai seno ģermāņu eposs Nībellungi, kas tāpat kā mūsu ziemeļu kaimiņa somu Kalevala ir tautas sacerēti darbi.

Rumājot par tautasdziesmu likteņiem, prof. Anveds Švābe zīmīgi saka: „Kad bija noskaidrots, ka latviešiem nav paša cēlākā žanra — tautas eposa, secināja, ka mūsu vecās episkās dziesmas ir aizmirstas, un tautas mutē saglabātās dainas ir samērā jauns zemnieku lirikas produkts, radušās dzimtbūšanas laikos." (Tātad 3 — 400 g. s.)

(Turpmāk beigas)

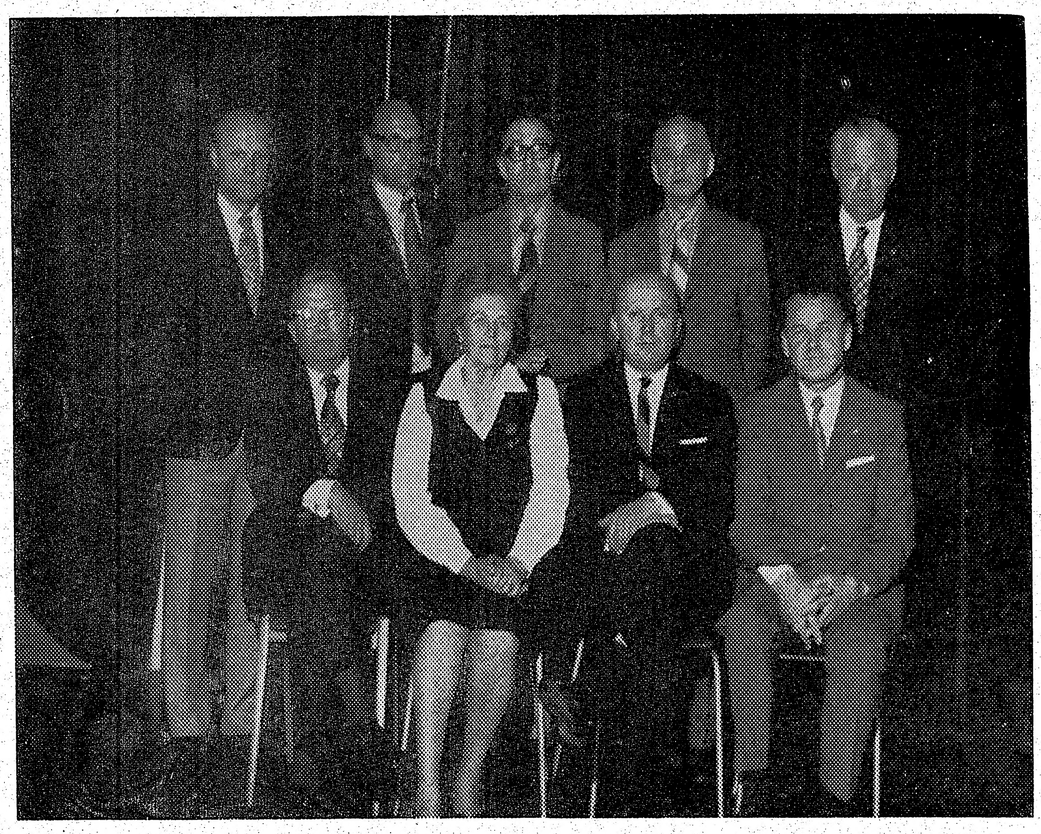

DV centrālās valdes sastāvs, no kreisās: DV ASV valdes priekšsēdis J. Utināns, vanadžu priekšniece M. Ķeņģe, DV priekšnieks J. Frišvalds un ģenerālsekretārs A. Bērziņš; aizmugurē: DV Kanadas valdes priekšsēdis E. Krūka, kasieris S. Lindiņš (Anglija), DV Rietumvācijas valdes priekšsēdis J. Leitītis, DV centrālās valdes loceklis Zviedrijā R. Šmitmanis un sekretārs N. Bisenieks (Anglija). Foto: H. Blezūrs

Afrikā veidojas jauna „Vietnama"

Acīm redzot Maskava negrib kavēt laiku, lai paātrinātu savu pasaules iekarošanas plānu. Kamēr Brežņevs apbraukā lielvalstu galvaspilsētas, smaida un runā par miermīlīgu sadzīvi, Kremļa kaŗa mašīnērija jau paspējusi atrast pagaidām nobremzētās ekspansijas vietā jaunu kaŗa lauku Indoķīnā.. Kā angļu žurnālists Brjuss Lavdons no Lisabonas ziņo, šāda jauna „Vietnama strauji veidojas Afrikā.

Komūnistu jauno cīņas ieroču sūtījumi vairs nevirzās uz Klusā okeana piekrasti, bet gan uz Portugales robežām Afrikā — Gvineju, Bisavu, Mozambiku un Angolu. Kad portugaļu armijas vadība gribēja pārbaudīt izlūkošanā ievāktās ziņas par milzīgiem ieroču sūtījumiem afrikāņu nemiermiekiem Senegalē un ar lieliem bruņotiem spēkiem izdarīja iebrukumu ienaidnieku territorijā, tad pie robežpilsētas Kumbamoras izdevās iznīcināt lielas sarkano treniņa un apgādes bazes. Portugaļi bija pārsteigti par milzīgajiem Kremļa piegādātiem ieroču krājumiem, kā, piem., padomju 122 mm raķetēm un 82 mm minumetējiem, kas līdz šim bija sarkano galvenie uzbrukuma ieroči ASV bazēm Indoķīnā.. Bez tam sagrābto un portugaļu iznīcināto ieroču vidū bija arī pilnīgi „svaigas" padomju Estrela raķetes lidmašīnu apšaudīšanai, kas īsā laikā Gvinejas - Bisavas apgabalā bija nogāzušas 5 portugaļu lidmašīnas. Līdz ar to portugaļu pārspēks gaisā pirmo reizi nopietni apdraudēts.

Portugaļiem izdevies arī noskaidrot, ka Maskavas uzdevumā nemiermiekus apmāca un vada simtiem no Kubas atsūtīto „instruktoru", kas savā spāņu valodā partizāniem spēj vieglāk ieskaidrot, kā rīkoties ar jaunajiem ieročiem. Šie ieroči piegādāti arī Mozambikas nemiermiekiem, kas savas bazes ierīkojuši Portugalei naidīgajā Tanzanijā un Zambijā. No šīm drošajām paslēptuvēm nemiermieki iebrūk portugaļu territorijā, kā arī Rodēzijā un nogalina daudz civīlo iedzīvotāju. Nesen šāds iebrukums bija pie Čembas, ne visai tālu, no angļiem piederošās cukura plantācijas.

Sn.

LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķi numuri pērkami
HAMILTONĀ
Northland Grocery
173 Glendale Ave. North

E. Tālmane

Viens vārds var celt, viens vārds var pelt

Šie vārdi atbalsojas sirdī un prātā, lasot Gundāra Grīslīša dzejoļu un balāžu krājumu Varavīksnes lokā (20 gadu dzejoļu izlase, Alfrēda Kalnāja apgāds, 76 lpp., $3.50).

Dzeja vienmēr bijusi un arī pēc šī pārejas laikmeta atkal būs emōciju atspulgs, kas ieskanas un atbalsojas arī lasītājā. Bez emōcijas zūd dzejas vērtība, lasītājs paliek auksts un vienaldzīgs. Lasi, piemēram, Jāņa Poruka Birzī pogo lakstīgala, Augusta Saulieša Plēš arkls zemes krūti, un tu dzirdi un jūti.

Gundārs Grīslītis nav ne Poruks, ne Saulietis, viņš ir cita laikmeta dzejnieks, kad terrors un iznīcība plosīja latvju zemi un tautu. Viņš to redzējis, dzirdējis, pārdzīvojis. Viņš to parāda mums.

Sākumā Dievs teica Lai top gaisma! Un tapa gaisma. Majestātisks ir vārda spēks.

Viens vārds var visu tevim
dot un ņemt,
Viens vārds var tevi
aplaimot,
Viens vārds var pelt,
saka dzejnieks (Viens vārds, 20. lpp.).

„Kritīzē tie, kuŗi paši dzejnieki nav", tā man teikts pēc manas pašas dzejoļu grāmatas iznākšanas. Tādēļ Gundāru Grīslīti ne pamācīšu, ne viņam ko pārmetīšu, jo zinu, ka dzejot neiemāca pat augstskolā, un Gundārs Grīslītis ir un būs tikai tas, kas viņš jau ir no Dieva.

Bet — ziediem rotātā maijā, es viņu lasu un Draudzīgs kļūst, kas bija svešs (Maijā, 40. lpp.).

Ar G. Grīslīša vārdu bieži izdevies sastapties mūsu *periodikā jau daudzus gadus.* Tās nav ziedu krāsas un smaržas, kas lasītāju Varavīksnes lokā saista visvairāk, bet mūsu zemes posts un dzejnieka ticība, ko viņš pārdzīvo, kad

Grūst drupās ceļi ieti,
kad
Deg mājas, gāžas mūŗi,
Brūk viss, kas sviedriem
celts (Upuŗu stunda, 10. lpp.); vai arī kad
Pār Latvijas laukiem un
mežiem
Pats jods pekles ratiem
trauc (Posta zīme, 12. lpp.).

Tad dzejnieks lūdz ikvienu no mums, lai mūsu lūpās kā lāpa deg lūgšana par zemi un tautu.

Vai šodien dažs jau necildina to, kas pār mūsu zemi „pekles ratiem trauc"?

Dzejnieks tic, ka

Rīts ausīs drīz! Trūks važas, kritīs murgs! (Ticējums, 16. lpp.).

Savu ticību tautas nākotnei dzejnieks apliecina vienā no skaistajiem dzejoļiem:

Krīt ceļos mocekļi, lūdz
izmisuma balss,
Tik spīts un cerība
ir ieroc's pēdējais.
Ar tiem ausīs rīts, kur
. . .tīrummalā nesalauzts
un mīļdzošs
Stāv iespraūsts zobens,
blakus — spīdošs arkls. . .
(Likteņa viesulis (17. lpp.).

Vai šādā ticībā dzīvības neatdeva arī tautas mocekļi un sargi beidzamajā — Kurzemes cietoksnī? Šai ticībai vajadzīgs apstiprinājums dzīvē! Dzejnieks to pasaka tā:

Latvju zemi atkal latvjiem,
latvju āres latvju tautai! (Kad kāvi blāzmo, 27./27. lpp.).

Dzejnieks ir teicis daudz vārdu. Ne vārdu daudzumā meklēsim spēku:

viens vārds var dot,
viens vārds var ņemt.

Bet dot vienmēr ir labāk nekā ņemt. Dzejniekam dod viņa lasītājs. Ar to lasītājs dod arī pats sev.

Šī grāmata ir vērtīgs devums katram īstas, patiesas dzejas draugam.

Hermanis Kreicers

Aspaziju pieminot

Beigas)

Brīvā Latvija paveŗ atceļu trimdiniekiem. Ar lielu godu un sirsnību saņemti, atgriežas arī Aspazija un Rainis.

„Mēs gribētu jūs apkampt pāri visām šķirām," deklarē Aspazija. Pāri visām šķirām — skaisti vārdi. Pēc cīņām un ciešanām dzejnieku pāris nu saņem gandarījumu. Viņi ir materiāli labi nodrošināti. Aspazija ir Satversmes sapulces un 1. saeimas deputāte.

Liekas, nu viņi varētu būt laimīgi.

Liekas, bet gluži tā nav. Taisnība diezgan novalkātam teicienam, ka dzīve nav rožu dārzs.

Kā redzami sociāldemokratu darbinieki viņi nokļūst partiju ķīviņos, kas dažkārt izteicas pret viņiem vērstās rupjās ķengās un pat huligāniskos darījumos. Jūtīgajiem dzejniekiem tas sāp.

Nav diezcik labas saskaņas pašiem ar savu sociāldemokratu partiju.

Nepētīsim tuvāk, kā tas nācies, bet pairst arī viņu pašu savstarpējā saprašanās un tuvība. To gan sabiedrība nezina, viņi turas kopā, taču sāk dzīvot katrs savā pasaulē.

Jā, dzīve nav rožu dārzs.

Tad nāk trieciens, kuŗa priekšā atkāpjas visi sīkumi: 1929. gadā negaidot mirst Rainis. Visi grupējumi, atskaitot komūnistus un galēji labos, noliec galvas lielā aizgājēja priekšā. Aspazijai drauga aiziešana ļoti sāp. Viņa allaž visu izjutusi asi, uz visu asi reaģējusi, dažreiz varbūt pat vienpusīgi. Liekas, nu viņa top nervozāka un vēl jūtīgāka.

Saasinās nesaskaņas ar partiju, un partija viņu izslēdz.

Viņa dod savu svētību Ulmaņa apvērsumam. Režīms tad savukārt neliedz viņai labvēlību un piešķir sirmajai dzejniecei Tēvzemes balvu. Nav šaubu, ka šim darījumam simpatizē visa tauta. Tie ir gadījumi, kad par viņu daudz runā. Tad viņu — sāk aizmirst. Nāk karš ar lieliem notikumiem, kas iepriekšējos dara nenozīmīgus.

Mūža pēdējie gadi Aspazijai paiet Dubultos, kopā ar ilggadējo kalponi Anniņu un — kaķiem. Ciemiņi — visai reti. Vērojama viņas ieiešana kādā rēgainā mistikā. 1943. gada 5. novembrī viņa iemieg mūža miegā.

Viņas apbedīšana Raiņa kapos ir pulcējusi daudz tautas. Kad beigusies oficiālā ceremonija, tai negaidīts pievienojās F. Cielēna izkārtotais nobeigums. Viņš sāka skaistu aizrautīgu runu par tautas brīvību, kam Aspazija degusi visu mūžu. Runu nobeidza Latvijas valsts himna.

Tā bija cienīga dzejnieces mūža izskaņa.

* * *

Nu viņa dzīvo savā aizmūžā.

Sākot ar Jaunās strāvas laiku viņa ar kvēlu sirdsdedzi dzīvojusi līdz savas tautas likteņiem. Varbūt ne vienmēr un visur viņai pievienosimies, bet vienu neliegsim: pamatos savā dzejā un nostājā viņa ir dedzīga iedvesmotāja un cīnītāja par cilvēka un tautas tiesībām, taisnību un brīvību. Vai ir vēl kāda latviete, ko šai ziņā varam likt viņai blakus?

Viņa dzīvo savā dzejā. Izteikta romantiķe, viņa mūs aizved „sapņu tālumā, staru spožumā."

Tur, kur stars ar staru
Liesmās vienojas.
Tur, kur gars ar garu
Jūtās satiekas.

Viņa gan atzīst, ka tā nav reālā pasaule, taču no savas „ilgu zemes" nespēj atteikties.

Tā zilā ilgu puķe —
Vai tā maz ir pasaulē?
Tā puķe, tā zilā puķe
Ir — tomēr jāmeklē.

Viņas izjūtu toņkārta aptver visu klaviatūru no zemākās līdz augstākai. Savu bērnību un jaunību dzejnieki ir daudz apmīļojuši, bet Aspazijas sirsnīgo liegumu laikam neviens nav pārsniedzis.

Pēc tā mūs pārsteidz viņas spēks un drosme protesta dzejoļos, kur viņa saceļas pret „mietpilsonību," apspiešanu un aizspriedumiem

Šurp, pagājība, es tevi tiesāšu!

Vai:

Lai tuksnesī iet pravieši
Un tie, kas dzīvot beiguši,
Un kam jau salauzti spēki!
Bet jaunības roze visdaiļākā
Reibst pati savā skurbumā —
Man jāgrēko vēl mani grēki.

Viņa pazīst arī melnu izmisumu, kad liekas, ka krāšņās ieceres nav īstenojamas.

Augstumā tur nesniedzamā
Ideāli paceļas;
Pīšļu radījumiem atliek —
Tīk pēc viņiem — cenšanās.

Viņa var būt arī daimoniska bakchante, dzīves sadedzinātāja:

Vij rozes ap galvu,
Lai valda prieks!
Viss iznīkst, viss zūd,
Viss dzīvē ir nieks. . .

Tik smejies un smejies
Un aiznesties ļauj',
Kur straume tevi
Uz atvaru rauj.

Viņa pazīst mīlestību, tik atdevīgu un apgarotu, kas atraisa no visām zemes saitēm un paceļ nirvanā.

Tikai mūža otrā pusē viņas vulkāniskais temperaments atdziest, dodams vietu izlīdzinātam dzīves un pasaules skatījumam un vērtējumam. Viņa pieņem un atzīst dzīvi ar visām tās vainām un nepilnībām. „Skaisti ir dzīvot!"

Ak, šī negantā dzīve, cik tomēr tā skaista
Trīsreiz mirt nav par daudz, lai vienreiz dzimtu.

Beidzot viņas dzeja pauž sirsnīgu mīlestību uz savu tautu un Latviju.

Latvija mūžam dzīvos un mirdama nemirs!

No visām saitēm, stiprāk saistošām,
No visām mīlām, maigām, kaistošām,
No visām viena — tā ir viņa,
Tā — dzimtene, mana māmuliņa.

Nobeidzot šo apskatu, jāliecina — Aspazija nav apklususi. Viņas tekstus dzied koncertos, viņas dzeju bieži skandē. Viņa skan un skanēs, kamēr vien dzīvos mūsu tauta.

Eduards Freimanis

MANA ADĪTĀJA

Sala vēji kā ūdeņi skalojas
mūsu jumtam un eglītēm pāri,
bet mēs dzīvojam vasarā savā —
pašu audzētās puķēs,
pašu sacītās dainās.

Tu man adīsi raibas zeķes,
ko Jāņu vakarā uzvilkt,
un ziemas rāmumā dzirdēsi līgo
skanam kamīna liesmās.

Tad krēslas gliemezim ielienot sētā,
mums liksies, ka dzīvi kļūst sniega klaji,
ka āboliņš uzzied un papardes aug.

Ziema izkūst, kad skatos tev pirkstos,
kā tie vasaras rakstus samet.
Uzzied cimdi, sveces un pirksti,
dzīvo katrs vārds, ko tu saki.

Jūlijs Popelis

Zeme, kur cilvēki neapgrūtina

PORTUGALES UN SPĀNIJAS IMPRESIJAS

(3. turpinājums)

Otrā rītā pēc Lielās piektdienas nakts izdarībām pilsēta atpūšas. Pa to laiku mēs, tūristi, apskatām pilsētu. Braucam gar Zelta torni (Torre del Oro), kas ir uz Gvadalkiviras upes krasta. Šo pašu torni skatījuši veco laiku jūrnieki, atstājot Spānijas krastu braucienos uz tālām zemēm. Tornis celts 1220. gadā, un tur esot glabātas karaļnamu dārglietas.

PA KARMENAS PĒDĀM

Tālāk braucam gar tabakas fabriku, kur strādājusi Bizē Karmena. Turpat blakus liels parks, kurā sarīkota Spānijas - Amerikas izstāde (1929. — 1930.). Katra valsts izstādei cēlusi savu paviljonu. Protams, sacenšoties savā starpā, ēkas viena par otru īpatnējākas. Daža izskatās kā pasaku pils. Vislielākais ir Spāņu paviljons, pusloka veidā. Tas ir ļoti iespaidīgs, īpatnējā stilā. Pie šī paviljona esot uzņemti filmas „Lawrence of Arabia" pilsētu skati. Ar dažāda lieluma krāsainām flīzēm noklātas visas paviljona sienas. Tām dažreiz lietojot līdz desmit dažādas krāsas, dažreiz pat 24 (?) karātu zeltu. Katra krāsa esot apdedzināma atsevišķi, un lai dabūtu īpatnēji maigo krāsu, to darot pēc vecvecīem paņēmieniem, ar koka malku kurināmās krāsnīs. Elektriskās krāsnīs flīžu krāsas iznākot pārāk spilgtas un kontrastainas. Tādā kārtā vienas krāsas apdedzināšanu varot izdarīt tikai reizi mēnesī, tāpēc dažu flīzi varot nobeigt tikai desmit mēnešos.

Seviļā ikvienam tūristam jāredz katedrāle. Tā esot vislielākā baznīca Spānijā, trešā pēc lieluma visā pasaulē. Katedrāle būvēta veselu gadsimtu (1402. — 1506.). Tajā pašā vietā pirms tam esot bijusi muhamedāņu mošeja, no kuras ir palicis Giraldas tornis, apelsīnu dārzs un (grēku) Piedošanas vārti. Kas izejot pa vārtiem, tam grēki piedoti, tā ticējuši vecos laikos. Arī es pāris reizes pa tiem izstaigāju. Apelsīnu dārza vidū ir romiešu laikā ierīkota strūklaka ar akmens aptveri.

MĀKSLINIEKS UN VIDE

Diena ir saulaina. Ieejot Katedrālē, liekas, ka esmu galīgā tumsā. Pamazām acs pierod, un tālumā saskatu zeltainas gaismas plankumus. Eju pa akmens plātnēm noklātu grīdu gar marmora kolonnām uz gaismas pusi. Atklājas zeltā rotāta altārtelpa. Sveču gaisma visam piešķir mistisku noskaņu. Šķiet, zeltītās figūras, kokgriezumi un gleznas ieguvušas dzīvību, ko nekad neesmu manījis modernās, elektriski apgaismotās baznīcās. Staigāju no vienas altārtelpas uz otru. Daža ir lielāka, daža mazāka. Dažām priekšā dzelzs sēta trijstāvu mājas augstumā un, skatoties tai cauri, jūtos kā mazs zēns bērnībā, kad skatījos caur sētu bagātu kaimiņu pagalmā. Ko gan visu tur nevarēja saskatīt!

Seviļas Katedrālē saskatu Murillo, Ticiana, Gojas, Vandaika (Van Dyck) gleznas. Oriģinālus. Cik iespaidīgi ir redzēt gleznu tajā vidē, kurai tā gleznota! Gleznas tur ir dzīvas! Mūzejs salīdzināms ar kapsētu, kur vairs nav pārdzīvojuma, kur nav ne mīlestības, ne naida. Tur ir tikai krēslaina, pelēcīga vienmuļība. Uzmācas doma par mākslinieka pienākumu. Vai viņam, izteicot sava laika realitātes, ilgas un uzskatus, jāmēģina ietekmēt tā vide, kurā viņa darbus skatīsies, lasīs, klausīsies un pārdzīvos? Citiem vārdiem sakot, vai māksliniekam ir jāpiestrādā, sagatavojot zemi, kurā viņš sēs savu sēklu?

Blakus Katedrālei ir Alkazārs (Alcazar), kas atgādina kazarmas. Tam apkārt ir vienmuļīgi, augsti mūri, iekšpusē saulē izdedzis kails pagalms.

Mani ļoti interesē dzīvojamie kvartāli, kas robežojas ar Katedrāles laukumu. Staigājot pa šaurajām, līkumotajām ielām, priecājos par pukēs tērptiem balkoniem un māju stūros pieliktiem luktuŗiem. Tie ir metalla, melnā vai zaļā krāsā, un spilgti izceļas pret namu baltajām sienām. Aiz katra ielas līkuma atklājas citāds skats. Daža iela ir tik šaura, ka izplešot rokas abās pusēs var sasniegt namu sienas. Kad paskatos uz augšu, debess redzama tikai pa šauru, šauru spraudziņu. Cita iela ir tīta krēslainā pusgaismā, un saule apspīd tikai nama augšējos stāvus. Kādas brīnišķīgas ēnu rotaļas varu saskatīt zem balkoniem apjoztiem ar ornamentālām dzelzs margām! Namu vairums koši baltā krāsā, bet viens otrs ir arī bāli zils vai zaļš. Vecās celtnes ir brūnganas. Ja nebūtu Lielā piektdiena, varētu sēsties ar krāsu kasti un audeklu uz katra ielas stūŗa, katrā parkā un izteikt vareno iespaidu, kas dveš no Seviļas pagātnes lieciniekiem: pelēki brūnās katedrāles, zaļgani brūnajiem mauru pagalmam apjoztiem mūŗiem un dzīvojamiem namiem gar šaurajām ielām! Ļaujos cilvēku straumei, kas, tāpat kā es, plūst pa Seviļas ielām. Liekas, ka no māju sienām atbalsotos pagājušo Klusās nedēļas procesiju troksnis: bungu skarbais ritms un tauŗu vaimanas.

SMAIDĪGIE SPĀŅI

Pēcpusdienā pilsēta sāk atdzīvoties. Atveŗas mazo krodziņu durvis. Ieeju vienā no tiem un ar zīmēm pasūtinu dzeŗamo. Piekodām paņemu bļodiņu ar tikko novārītiem vēzīšiem (šrimpiem). Ar pirkstiem pārlaužu un izsūkāju gaiši rožaino, kūpošo, jūŗas audzēto barību. Sasmaidos ar citiem krodziņa viesiem, spāņiem, kas, tāpat kā es, dzesē slāpes, kājās pie letes stāvēdami. Ir tāda sajūta, ka viņi man sniegtu pretim draudzību un ietvertu, uzņemtu mani lielo svētku svinētāju saimē.

Pa kādu no ielām izeju uz mazu laukumiņu, kas apstādīts ar apelsīnu kokiem, kastaņām un citiem krāšņuma kokiem.. Laukuma vidū piemineklis, kuŗa apakšējā daļa darināta marmorā ar platiem kāpieniem, bet galā cilvēka tēls. Uz viena kāpiena atpūšas cilvēks, aizmidzis saldā miegā, galvu pieslējis piemineklim. Visapkārt laukumam abās ielas malās noliktas automašīnas. Daudzās no tām guļ cilvēki. Dažā pa vienam, diviem, dažā veselas ģimenes ar maziem bērniem. Atpūšas pēc negulētās nakts.

Pieminekļa priekšpusē izlasu, ka tas celts par godu Murillo, sava laika populārākajam gleznotājam. Paliekamu vietu mākslas dzīvē un kristīgā reliģijā viņš ieguvis ar savām altāŗa gleznām; visslavenākā ir „Immaculate Conception". Gadsimtus to skatījuši ticīgi cilvēki un smēlušies spēkus ikdienas gaitās.

Kamēr es savā skiču grāmatiņā zīmēju pieminekli, no tuvumā novietotās automašīnas pienāk spānis. Murillo pieminekļa paēnā viņš man spāniski stāsta par lielajiem spāņu gleznotājiem: Murillo, Velas ezu, Zurbaranu un Goiju. Cik reāli un iespaidīgi viņi rādījuši savu pārdzīvojumu "gus gadus pirms franču ekspresionistiem! Es nesaprotu spāniski, viņš nezina angļu valodu, bet mēs saprotam viens otru, vērtējot mākslas darbu un radošo mākslinieku iespaidu ikdienas dzīvē. Nožēloju, ka nevaru apskatīt blakus laukumam mākslas mūzeju (Museo De Bellas Artes), jo tas šodien slēgts.

skatīt mākslas mūzeju (Museo De Bellas Artes) blakus laukumam, jo tas šodien slēgts.

Atceļā uz viesnīcu, kuŗā esmu apmeties, eju gaŗām Sv. Magdalenas baznīcai. Tās zeltainām un zilganām flīzēm klātos torņus ar krustiem un zvaniem saskatu katru rītu no sava viesnīcas istabas loga. Baznīcas augstās durvis ir atvērtas, un aiz tām redz gaismu. Cilvēki ieiet un nāk. Ieeju arī es. Baznīcas vidū, neskaitāmu sveču apgaismotas, ir divas platformas. Uz vienas ir Dievmātes statuja ar zeltā un purpurā austu apmetni, kas graciozi „krīt" no pleciem līdz grīdai. Platformai visapkārt ir luktuŗi un svečturi. Dievmātes seja darināta ļoti reāla, izskaistināta ar kristalliskām asarām pār abiem vaigiem. Otra platforma ir drūma, bēdīga, jo uz tās ir Jēzus pie krusta ar asiņainām brūcēm. Abas platformas sagatavotas un uzpostas nākošā vakara procesijai. Platformas un tēli darināti pirms gadiem 50 vai 100, bet līdz šai dienai nav zaudējuši iedvesmas spēku, cieņu un nozīmi Spānijas dzīvē.

(Turpinājums sekos)

Pensionāru pāris

meklē

I guļamistabas apartmentu vai 1 istabu ar virtuvi klusā privātā mājā, iepirkšanās centra tuvumā, sākot ar 31. augustu.

Zvanīt no pl. 17.00 —19.00, tālr. 421-2591.

Arī Austrālijā nodibināta teātŗu apvienība

TRĪSPADSMITAIS TEĀTRU FESTIVĀLS AUSTRĀLIJĀ

„Ja latviešu teātris kaut kur trimdā dzīvos, tad tas būs Austrālijā." Šie ir M. Zīverta vārdi. Šķiet, ka viņam varbūt būs zināma taisnība, jo šinīs dienās Austrālijā dzīvojošie latvieši noskatījās jau 13. teātŗu festivāla četrās izrādēs. Kā pirmo redzējām R. Blaumaņa Skroderdienas Silmačos Sidnejas latv. teātŗa izpildījumā. Pēc tam bija divi tulkojumi: Edvarda Albī (Edward Albee) Mazā Alise, ko rādīja Adelaides latv. teātŗa ansamblis un Fridricha Direnmata Fiziķi, Austrālijas latv. teātŗa (Melburnā) izpildījumā. Festivāla pēdējā izrādē skatījām M. Zīverta Čūsku, ko ar atzīstamu veiksmi rādīja nesen nodibinātā Adelaides latv. drāmas studija, ko vada Visvaldis un Mērija Dulpiņi. Ansamblī visi jauni tēlotāji.

Pirms festivāla Astrīda Ploriņa, ar virsrakstu „Liela vispusība", rakstīja Austrālijas Latvietī, ka šī gada festivāla programma „sniedz ļoti interesantu pārskatu par cilvēka un cilvēces problēmu evolūciju aptuveni pēdējā gadu simta laikā". Patiesībā tā arī bija. Ja R. Blaumaņa Skroderdienās Silmačos starp joku un humora skatiem tomēr skaidri pierādījās, A. Ploriņas vārdiem runājot, ka „patiesība pret sevi un citiem cilvēkiem sadzīvē spēj novērst daudz nepatikšanu, nelaimju un komplikāciju", tad E. Albī Mazajā Alisē „izstrāvo absolūts pesimisms — pasaule un cilvēks ir parādīti strupceļā, no kuŗa izejas nav." Ja M. Zīverta Čūskā, ko pats nosaucis par „mīmu ar ideju", cenšas parādīt „patiesā gaismā civilizācijas un kultūras nopūlētos 20. g. s. cilvēkus", tad F. Dīrenmats, 30 gadus pēc M. Zīverta teiktā, rāda, kur nonākam, ja „kalpojam zinātnes un atklājumu dieviem bez citām ētiku un morāli noteicošām mēraukļām". Tiešām tā bija dažādība, kas nepieciešama festivālos, lai tie nekļūtu par teātri teātŗa dēļ.

Kritikas par ansambļiem centīšos ievākt no kritiķiem un L.A. lasītāji ar tām varēs iepazīties vēlāk, bet pašlaik atzīmēšu festivāla norisi tikai vispārējos vilcienos. Latviešu teātŗa dzīvotspēju Austrālijā šis festivāls parādīja tādējādi, ka vienā lugā (M. Zīverta Čūskā) spēlēja tikai jaunieši un otrā (R. Blaumaņa Skroderdienas Silmačos) lielākā daļa no aktieŗiem bija jaunieši, bez kuŗiem mūsu teātris nākotnē nevarētu pastāvēt.

Festivāls šogad notika Sidnejā, un uz to ieradušies ne tikai aktīvākie dalībnieki no Melburnas un Adelaides, bet vairāki skatītāji bija mērojuši 600 jūdžu garo ceļu no Brisbanes, lai redzētu „kas notiek Sidnejā". Visas četras lugas noskatījās pāri par 1000 teātŗa mīļotāju. Ja pieskaita klāt tos 400 sidnejiešus, kas Skroderdienas Silmačos noskatījās pirmizrādē divas nedēļas iepriekš un tos, kas skatīs nākošā izrādē, tad skatītāju skaits pārsniegs 1500. Arī šo faktu var uzskatīt par sasniegumu.

Kā visos sabiedriskos pasākumos, tā arī teātrī, jāsastopas ar daudziem uzskatiem. Teātrī tāda kontroversija pastāv jautājumā: vai reālu lugu var rādīt ar abstraktām dekorācijām? Daži domā, ka var, daži — ka nevar. Sidnejas latviešu teātris ir izmēģinājies visādi; par to ir bijusi plaša polemika presē un diskusijas pēc izrādēm. Režisors K. Gulbergs, saziņā ar gleznotāju U. Ābolinu, arī šoreiz bija ļāvuši (vai likuši?) A. Rutkovskai Silmažos izgatavot abstraktas dekorācijas vai kaut ko tam līdzīgu. Diemžēl, pēc izrādes (tā bija festivālā pirmā), dekorāciju dēļ daži turpmākās izrādes vairs neapmeklēja, kā paši izteicās — „aiz sašutuma".

Par E. Albī Mazo Alisi pirms festivāla dzirdējām, ka tā esot antireliģiska luga, bet laikam jau režisors M. Bumbieris bija papūlējies, lai tā tāda nebūtu. Vai nu šo pūļu rezultātā, vai autora nodomā, kas lugu lasot nepareizi saprast, skatītāji no lugas, izņemot dažas, ja tā varētu teikt, starpidejas neko lielu nevarēja izlobīt. Toties ansamblis spēlēja ļoti labi, aizrāva publiku un par to saņēma arī Kultūras fonda balvu 100 dol. apmērā.

Runājot par balvām, „oskariem" vai „paijām", kā tos pie mums apzīmē, jāsaka, ka žūrijas komisija — Ņ. Luce, K. Freimanis, O. Kārkliņš un U. Kaupmanis — bija strādājuši, vētījuši un sijājuši itin pamatīgi un pēc komplicētas punktu sistēmas tad arī attiecīgās godalgas piespriduši. Starp citām balvām un godalgām bija paredzēta arī nelaika Induļa Ņīča vārdā nosauktā balva aktierim - jaunietim, ne vecākam par 25 gadiem. To, kā arī labākā galvenās lomas tēlotāja balvu saņēma Indulis Bumbieris par Jūliana lomu Mazajā Alisē. Par labāko galvenās sieviešu lomas tēlošanu „paiju" dabūja režisore un ārstes lomas tēlotāja F. Direnmata Fiziķos — Lūcija Kalniņa. Par labākām blakus lomām apbalvoja Ernu Lēmani (Fiziķi), Ilgu Bērziņu (Alises jaunkundze Mazā Alisē), Henriju Gelsēnu (kardināls Mazajā Alisē) un ASV un Kanadā labi pazīstamo Uldi Siliņu par Abrama lomas tēlošanu Skroderdienās Silmačos.

Festivālu beidza ar balli, kurā klausījās J. Zemīša un U. Siliņa jokus, dejoja, ēda, dzēra un līksmojās pāri par 150 teātŗa darbinieku un draugu.

Vēl viens notikums, par kuŗu atbildīgs ir šis festivāls, ir tas, ka festivāla laikā notika arī teātŗa ļaužu sapulce, kuŗā nodibināja jaunu organizāciju — Austrālijas latviešu teātŗu apvienību. Tai ievēlēja arī prezidiju — priekšsēdis Imants Sveilis, sekretārs Spodris Klauverts un kasieris Uldis Siliņš. Kad jautāju tās priekšsēdim Ī. Sveilim, kāpēc tāda apvienība bija vajadzīga, tad atbilde bija — lai koordinētu latviešu teātŗu turpmāko darbību Austrālijā. Liekas, ka šis ir solis uz priekšu, lai latviešu teātris Austrālijā pastāvētu.

Ed. Šmugajs

Baltijas studiju konference Skandinavijā

Otra Baltijas studiju konference Stokholmā no 8.—11. jūnijam risinājās internacionālā garā, piedaloties 12 valstīm: ASV, Kanadai, Lielbritanijai (Anglija un Skotija), Francijai, Vācijai, Italijai, Šveicei, Zviedrijai, Ungārijai, Austrijai, Somijai un pašai Zviedrijai. Nolasīja pavisam 70 referātu. Atzīmējams, ka no kopējā delegātu skaita 15 nebija baltieši, bet ieinteresēti Baltijas studijās. Tas atspoguļo noslieci, ka Baltijas studijas gūst nopietnu ievērību arī ārpus tiešās baltiešu akadēmiskās saimes.

Konference sākās piektdien, 8. jūnijā, Stokholmas pilsētas centra Šeratona viesnīcā. Ap 160 personu lielā audience, ieskaitot delegātus, noklausījās Baltijas zinātniskā institūta vadītāja Dr. Bruno Kalniņa atklāšanas runu, kurā viņš pateicās Zviedrijas valdībai un pilsētas pārstāvjiem par financiālo atbalstu un palīdzību. Dr. B. Kalniņš izteica nožēlu, ka zinātnieki no tagadējām Baltijas republikām nespēj piedalīties konferencē tur valdošo politisko apstākļu dēļ.

Zviedrijas izglītības un kultūras ministrijas internacionālo lietu vadītājs Ilmārs Beķeris apsveica delegātus un viesus un norādīja uz Baltijas studiju svarīgumu, kas ir nozīmīgs arī Zviedrijai. I. Beķeris uzsvēra, ka laikā, kad Eiropā notiek politiska samierināšanās, ciešākām zinātniskām attieksmēm starp Austrumiem un Rietumiem būtu liela vērtība. Viņš nobeidza savu runu, pasvītrojot zviedru labvēlīgo kultūras politiku Baltijas imigrantiem un imigrantiem vispār, kuras mērķis ir saglabāt daudzo tautību kultūras tradicijas.

Baltijas studiju veicināšanas apvienības (AABS) prezidents profesors Edgars Andersons sniedza īsu pārskatu par Baltijas studiju Amerikā ietekmīgu attīstību. Samērā īsā, dažu gadu pastāvēšanas laikā AABS savā darbā un aktīvitātēs ir pārspējusi daudz vecāko Skandinavijas studiju veicināšanas apvienību, kas dibināta 1910. gadā, ar tikai pusi no AABS dalībnieku skaita, lai gan ASV dzīvo vismaz divarpus miljonu skandinavu.

Pirmoreiz kopš Otra pasaules kara beigām Stokholmas pilsēta bija sarīkojusi oficiālu banketu un pieņemšanu Baltijas studiju dalībniekiem. Pieņemšanā bija ieradies arī Stokholmas pilsētas galva Evalds Johanesons.

Konference bija sadalīta divās daļās. Rīta cēlienā — plenārās sesijas par vispārējām interesēm un speciālās sesijas pēcpusdienā; parallēlā un atsevišķā vēsture, sabiedriskās un politiskās zinātnes, valodas un literātūras sesijas.

Starp daudzajiem nolasītajiem referātiem bija Vaterlū luterāņu universitātes profesora Toivo Miljana priekšlasījums par Baltijas jūru: Mare Clausum or Mare Leberum? Dr. T. Miljans bija bazējis savus pētījumus uz padomju juristu darbiem, parādot, ka Pad. savienībā ir izvirzīts vispārējs priekšstats un likuma filozofija, kas ievērojami atšķiras no pagātnes un tagadējo internacionālo likumu reālizēšanas praksē attiecībā uz Baltijas jūru. Šie likumi, ja tos pieņemtu pārējās varas, kas ieinteresētas Baltijas jūrā, pārvērstu tagadējo atklāto Baltijas jūru par slēgtu, kas patiesībā nozīmētu tās pārvēršanu par padomju jūru un legāli attaisnotu padomju politiskās varas izplešanos līdz pat Ziemeļjūras vārtiem. Līdz šim Pad. savienība nav oficiāli virzījusi savu juristu prasības ar politisku vai diplomātisku rīcību.

Dr. Dēvis Kirbijs (no Londonas universitātes) nolasīja interesantu referātu par tematu Britu tirdzniecības politiskie aspekti Baltijas valstīs no 1920. —1924. g. Pēc saviem pētījumiem Dr. Kirbijs secināja, ka tajā laikā angļu valdība jau bija izlēmusi, ka Baltijas valstis pieder Pad. savienības iespaida sfairai un tādēļ vilcinājās atbalstīt angļu komerciālos pasākumus Baltijas valstīs. Viņš arī analizēja daudzos apšaubāmos un nedrošos britu spekulantu mēģinājumus izmantot jaundibināto Baltijas valstu vājību savā cīņā pēc kapitāla fondiem un ieguldījumiem.

Ar neparastu sacerējumu iepazīstināja Dr. Džems Veits no Glazgovas universitātes Skotijā, par tematu Skotijas lietuvieši un Krievijas revolūcija. Dr. Veits ir skots, kas pārzina lietuviešu valodu, savos vecās lietuviešu sabiedrības pētījumos bija atradis pēdas par kreisā spārna lietuviešu grupas kustību aizbraucot no Skotijas, lai cīnītos boļševiku pusē Krievijas pilsoņu karā. Par baltiešiem un revolūciju krievu imperijā vēl nolasīja trīs referātus. Prof. A. Ezergailja referātu par latviešu strēlnieku „jauno kursu" 17. jūlijā, kas sagatavoja boļševiku avangarda sākumu, nolasīja A. Lejiņš. Fil. lic. Uldis Ģērmanis lasīja par Jaroslavas sacelšanos 1918. gada jūlijā, kurā latviešu sarkanie strēlnieki galvenie balto spēku sakaušanā. Atis Lejiņš, M.A., referēja par latviešu sociāldemokratu strādnieku partijas taktiku 1905. gadā revolūcijas laikā Latvijā, pamatojot savus pētījumus uz laika biedru dokumentiem. A. Lejiņš norādīja uz ļoti naidīgajām attieksmēm starp latviešu un krievu sociālistu partiju un ka latviešu revolūcija bijusi ļoti neatkarīga kustība ar tā paša gada krievu revolūciju.

Ļoti interesants bija prof. O. Millera (St. Olaf College) referāts, kurā tas salīdzināja trimdā esošo igauņu nacionālo apziņu ar Igaunijā dzīvojošajiem.

Andrē Kings, civ. econ., plaši pazīstams žurnālists Zviedrijā, runāja par šolaiku Baltijas valstīm no žurnālista redzes viedokļa, atsaucoties uz savu pēdējās Zviedrijā izdotās grāmatas Vad Hander in Baltikum (Kas notiek Baltijā). Kings minēja 4 punktus, ko igauņi Igaunijā pieraksta kā kreditu padomju režīmam. Piemēram, izglītības iegūšana ir pozitīvs aspekts, bet ar nopietnu kvalitātes trūkumu, it sevišķi vēstures mācīšanā. Zaudējumu ailē ierakstāma krievu masveida ieceļošana, cilvēka pamattiesību neievērošana, pārtikas preču un dzīvokļu trūkums.

Bija arī speciāli temati, piemēram, Dr. T.G. Fenels no Dienvidaustrālijas Flindera universitātes runāja par latviešu valodas gramatiku. (Viņš ir austrālietis un iemācījies latviešu valodu, ilgāku laiku uzturējās arī Toronto. Ref.) Prof. Vilmos Voigts no Budapeštas universitātes sniedza interesantas ziņas par Baltijas studijām Ungārijā, kur interese Baltijas apgabalam vainagojusies ar vairāku dzejas un prozas izlases darbu tulkojumiem, izdotās grāmatās. Darbi tulkoti tieši no latviešu un lietuviešu valodas ungāru valodā, bet vēl daudz kas jādara, lai līdzīgu stāvokli baudītu igauņu studijas Ungārijā. Prof. Voigts sirsnīgi ielūdza visus delegātus piedalīties nākamā internacionālā lingvinistu kongresā 1975. gadā Ungārijā.

Konference bija labi izdevusies un delegāti cildināja tās organizāciju, izdevību nodibināt vērtīgus kontaktus un draudzību, kas ne katrreiz iespējams līdzīgās nebaltu konferencēs. Delegāti bija arī iepriecināti par draudzīgo uzņemšanu, ko rīkoja vietējās Baltijas organizācijas baltiešu un pārējiem viesiem. Labsajūtu konferencē veicināja arī skaistā apkārtne, zāļa parkā ieslēgtā vecā pils, kurā delegāti pulcējās.

Nobeiguma sesijā, 11. jūnijā, Dr. Felikss Oinas, AABS viceprezidents, pateicās Baltijas zinātniskajam institūtam par teicamo un gludo konferences norisi un ielūdza delegātus piedalīties 5. gadskārtējā AABS studiju konferencē nākošgad Čikagā. Dr. B. Kalniņš īpaši pateicās administrātīvā personāla ģenerālsekretāram Imantam Rebānem par konferences organizācijas darbu, iznesot lielu daļu nastas uz saviem pleciem. Dr. B. Kalniņš izteica vēlmi, lai 3. Baltijas studiju konferenci pēc 2 vai 3 gadiem atkal sarīkotu Hasselby pilī Stokholmā un ielūdza klātesošos šādā gadījumā atkal braukt uz Stokholmu.

Beidzot jāatzīmē, ka divi lielākie zviedru laikraksti Dagens Nyheter un Svenska Dagbladet bija ievietojuši 9. jūnija numuros izcilas ziņas par konferences norisi. Otrs lielākais laikraksts Boterburg's Handels och Shofarts Tidning gaŗākā rakstā aprakstīja Baltijas institūta rīkoto mākslas skati ar gleznotāju Hermana Talvika un Rūdolfa Kronberga darbiem.

—ls—

Baltijas studiju konferencē Stokholmā. Tribīnē pa kreisi Baltijas institūta direktors Dr. Bruno Kalniņš lasa par tematu: „Wie wird Lettland regiert?" Apakšējā uzņēmumā — konferences kopaina.

Ziemeļkalifornijas latviešu ev. lut. draudzes padomes locekļi, 1. r. no kreisās: A. Salmiņš, S. Vasiļevskis, H. Ģīmis, māc. J. Mednis, draudzes priekšnieks A. Reinvalds, prāv. A. Ernstsons, I. Krūze, K. Hincenbergs, K. Lācis un A. Ģīmis; 2. r.: I. Suviks, A. Dučkens, V. Švāns, J. Vācietis, G. Bergmanis, M. Grietens, B. Sproģis, M. Balas, Z. Andersons, M. Krūmiņš, Z. Miglavs, I. Apinis, H. Pāvuliņš, H. Jurevskis, H. Jēkabsons, E. Meiers un J. Kanbergs; 3. r.: O. Pantels, U. Ramāns, J. Petričeks, A. Cīrulis, H. Hofmanis, A. Būmanis, I. Sproģis, O. Kaugerts, A. Liepiņš, A. Drinkens, O. Hercs, A. Eigners, R. Krūmiņš un J. Šteinblūms.

Foto: P. Slavinskis

Nepārredzami skatītāju simti Līgo svētku uzvedumā Sidrabenē. Apakšā — uzveduma dalībnieku kopgrupa, pa kreisi Sidrabenes pārvaldes priekšnieks P. Plīsis, no viņa pa labi pirmais pēdējā rindā — režisors H. Miķelsons.

Foto: J. Liģers

Labi sekmējas 14. jūnija līdzekļu vākšana

DV Toronto nodaļas valdes sēdes ievadījumā 20. jūnijā ar klusuma brīdi piemin̄ēja 6. jūnijā mūžībā aizsaukto nodaļas vanadzi Veru Birgeri. Valdes priekšsēdis V. Plūdons apsveica Toronto universitāti beigušo nodaļas jaunatnes daļas un Daugaviņas vadītāju Edvīnu Kalviņu, kas ieguvis ķīmijas inženiera gradu, pasniedzot velti.

Aprūpes daļas vadītājs Z. Akots informēja, ka izsūtīti 1466 aicinājumi 14. jūnija līdzekļu vākšanas akcijai. Līdz šim jau ienākuši 760 dol., lielākais individuālais ziedojums bijis 100 dol. Valdes priekšsēdis pateicās visiem akcijas atbalstītājiem un aicināja pasteidzināt ziedojumu iesūtīšanu. E. Kalviņš pateicās par nodaļas atbalstu tautas deju kopai Daugaviņa, sakarā ar piedalīšanos Eiropas dziesmu svētkos Ķelnē, kur dejos 8 pāri.

Informācijas daļas vadītājs V. Cinis aicināja ieinteresēt Kanadas parlamenta locekļus, sakarā ar Eiropas drošības konferenci, piesūtot viņiem attiecīgo informāciju par Latvijas likteni. Toronto rīta laikrakstā The Toronto Sun ievietota arī kāda lasītāja vēstule par 14. jūnija deportācijām Baltijas valstīs. Nodaļas bibliotēkai iegādāties igauņu rakstnieka Arveda Virlaida grāmata Kapi bez krustiem.

Šacha kluba vadītājs un nodaļas sekretārs V. Brasliņš informēja par notikušajām šacha spēļu sacensībām LSAK rīkotajos sporta svētkos 9.—10. jūnijam Sidrabenē. Tajās piedalījušies 16 jaunieši no Toronto un Hamiltonas. Vienību sacensībā spēlējot katrā 5 spēlētājiem, ar 4:1 rezultātu uzvarēja DV Toronto kluba jaunieši (J. Ondrichs, A. Rītiņš, J. Rītiņš, I. Melnbārdis, A. Pone). Vienspēlēs (13 g. v.) uzvarēja J. Miska (Hamiltona), iegūstot iespējamos 4 p. Otrā grupā (14 g. un vecāki), piedaloties 9 spēlētājiem, uzvarēja J. Ondrichs (8 p.). Ar 7 p. seko J. Rītiņš. Spēļu sacensības vadīja V. Brasliņš.

Kultūras un sarīkojumu daļas vadītājs O. Kļavenieks ziņoja par nodaļas turpmākiem sarīkojumiem, norādot, ka nodaļas šaušanas meistarsacīkstes ar sekojošu ugunskuru (O. Zvirgzdgrauda vadībā) notiks mednieku un makšķernieku īpašumā Bērzaine, 21. jūlijā.

Nodaļas 23. gadasvētki iecerēti 13. oktobrī DV namā, Ziemsvētku eglīte pieaugušiem un bērniem 15. un 16. decembrī, būs arī Jaugada sagaidīšanas sarīkojums. Sākot ar septembŗa mēnesi, ik mēnesi paredzēts biedru vakars. Iespējama Indianapoles DV apvienības sieviešu ansambļa viesošanās nākošā gada sarīkojumu sezonā Toronto.

Valde piešķīra no aprūpes līdzekļiem 200 dol. kādam nodaļas biedram zāļu iegādei. Mārai Ozoliņai piešķīra 100 dol. latviešu valodas kursiem Rietummičigenas universitātē. Saņemti TLB sestdienas skolas un TLTA sestdienas ģimnazijas pateicības raksti par veltēm izlaidumu aktos. Par DV nama telpu uzlabojumiem ziņoja nama komitejas priekšsēdis I. Magons, tāpat arī nozaŗu vadītāji.

O. K.

TORONTO ZIŅAS

● Toronto universitātē Master of Social Work gradu ieguvusi Olga Valija Rosa (B.A. grads iegūts Jorkas universitātē) Bachelor of Music gradu ieguvis Džordžs Juris Ķeniņš, bet B.Sc. gradu Rasa Renkauska-Skudra. Toronto universitātes Skarboro kolledžā B.A. gradu ieguvis Aivars Varslavāns un B. Sc. gradu Karina Kanaviņa. Universitātes kolledžā B.Sc. gradu ieguvis Roberts Fedosejevs.

● Toronto CBC FM 94,1 raidījumā trešdien, 8. augustā, no plkst. 6.30—7 vak. dzirdēsim mūsu pazīstamās ērģelnieces Anitas Rundānes laikmetīgās ērģeļu mūzikas koncertu, kuŗā bez moderniem franču komponistiem (Trupē, Turnemire, Langleis), ir arī Tālivaļža Ķeniņa Tokāta. Mākslinieces koncertu CBC ieskaņoja savā ērģeļu koncertu sērijā 22. jūnijā Sv. Paula anglikāņu baznīcā (Bloor un Jarvis), kur atrodas vienas no lielākām elektriskām ērģelēm Kanadā, ar 120 reģistriem, ko būvējusi Casavant firma. CBC raidītājs Toronto jau ilgāku laiku katru nedēļu raida ērģeļu koncertu sēriju.

● Ar sirdstrieku 20. jūnijā Rietumslimnīcā miris Konrāds Hollanders, dzimis 1896. g. 8. decembrī Pociemā pagastā. Latvijā viņš bija Ilģuciema un Aldaŗa alus darītavu ekspedīcijas vadītājs, bet Siguldā piederējusi ķiršu audzētava ar 3500 ķiršu kokiem. Aizgājējam Toronto paliek dzīvesbiedre Minna, meita Mārīte, znots un citi radi, bet Vācijā precēta meita Irmtraute Pola ar ģimeni un māsa Elza Hollandera; trešā meita Viola Šnitke ar vīru Jāni dzīvo Fēniksā, Arizonā, ASV. Nelaiķi 25. jūnijā uz Jorkas latviešu kapiem izvadīja māc. Ā. Čops.

● Māc. Ā. Čops mainījis savu adresi, aizejot dzīvot pie savas precētās meitas Astrīdas un znota Valža Liepiņa, 84 John Street , Weston, Ont. M9N IJ7, tālr. 249-6593.

● Gvelfas slimnīcā 20. jūnijā 92 gadu vecumā mirusi Anna Alksnīte, kuŗai 28. decembrī būtu piepildījušies 93 mūža gadi. Aizgājējai paliek meita Hedviga un znots agronoms Eduards Pētersons, mazmeita Anna un mazdēls Kārlis. Aizgājēju 22. jūnijā no Rosara bēŗu nama uz Sv. Džēma krematoriju izvadīja archibīskaps A. Lūsis.

● Archibīskaps A. Lūsis kristījis šelliju Annu Saksonu, Andŗa un Geilas meitiņu.

● Toronto latviešu kreditsabiedrības bilance uz 1. jūniju sasniegusi 4.164.461 dol. (Pagājušajā saimn. gadā 3.691.406 dol.) Jaunā saimniecības gada otrā mēnesī, maijā, peļņa bijusi 11,294 dol., kas kopā ar aprīļa peļņu, par gada pirmajiem diviem mēnešiem ir 21.815 dol. Kreditsabiedrības darbības pārskats rāda arī biedru skaita pieaugumu, kas ar jūnija sākumu palielinājies par 30, sasniedzot 2545, kopā ar organizācijām un draudzēm 2679 biedru. Ar 1. jūliju kreditsabiedrība paaugstina augļu likmes parastajiem noguldījumiem no 5 uz 5,5%, viena gada termiņa noguldījumiem no 5,5 uz 6,5 proc., bet jaunradītai 3 gadu termiņa noguldījumu grupai likme noteikta 7,5 proc. Bez tam vēl kreditsabiedrība ar 1. jūniju biedriem vairs neņem līdzšinējo 10 centu nodevu par ikvienu čeka izrakstīšanu.

● Pensionāru apvienības izbraukumā 20. un 21. jūnijā uz Otavu piedalījās 41 dalībnieks. Šo izbraukumu vadīja Jānis Ozoliņš. Dalībnieki divu stundu izbraukumā ar autobusu apskatīja Otavas ievērojamākās vietas. Bez tam vēl parlamenta ēkā apskatīja sēžu un bibliotēkas telpas, kam sekoja izbraukums uz valsts izmēģinājuma lauksaimniecību, kur audzē dažādas augu un koku kultūras un ko apmeklē arī daudzu citu valstu pārstāvji un prasa padomus augu kultivēšanā un mēslošanā. Nākošais izbraukums paredzēts 15. jūlijā uz Sidrabeni tās 20 gadu jubilejas svinībās.

● Toronto latviešu pensionāru apvienības valdes priekšsēdis Arturs Retigs ar dzīvesbiedri Edīti jūlija pirmajā pusē dodas 6 nedēļu braucienā, lai apceļotu Britu Kolumbiju un ASV rietumu krastu. Ceļojumu viņi veiks automašīnā ar piekabes mājiņu. A. Retiga pienākumus viņam promesot izpildīs tā palīgs Alberts Liepiņš. A. Retigs jau agrāk līdzīgā veidā apceļojis Floridu un Kanadas austrumkrasta provinces.

● No abiem, Kanadas un Latvijas karogiem, kas starptautiskās Karavānas laikā ir virs Latviešu nama galvenās ieejas paviljonā Rīga, bija sācis gruzdēt mūsu karogs, vējam to uzsviežot uz spēcīgās apgaismošanas spuldzes. Karogā bija izdedzis liels caurums, ko pamanīja 25. jūnija vakarā, kādēļ to vajadzēja noņemt.

● Preses fotografs Aleksandrs Kalniņš, kuŗa foto uzņēmumi bieži parādījušies kanadiešu laikrakstā The Toronto Sun, jūnijā devies garākā ceļojumā pa Eiropu. Viņš laikrakstu un žurnālu uzdevumos jau apceļojis vairākus kontinentus, bet šoreiz apmeklēs Parīzi, Amsterdamu un Kopenhagenu, iespējams, arī vairākas pilsētas Rietumvācijā, fotografējot jaunākos modes tērpus Parīzē. A. Kalniņa, kas fotografē arī Latvijai Amerikā, foto uzņēmumi parādījušies arī amerikāņu presē, ieskaitot politiski ietekmīgo The New York Times un The Miami Herald.

● DV Toronto nodaļas makšķernieku sacensības 8. jūlijā Simko ezerā, Millera laivu un motoru iznomāšanas vietā. Sākums plkst. 6 no rīta, beigas plkst. 12 dienā. Piedalīties varēs ikviens makšķernieks, bet nodaļas ceļojošo balvu varēs iegūt tikai nodaļas sekmīgākais makšķernieks. Tiesības uz vispārējo balvu gūs ikviens sekmīgākais makšķernieks.

● Mūsu laikraksta 25. n-ra rakstā Baltijas problēmu pētniecībai ieviesusies kļūda. Raksta 1. slejas 5. rindkopā 2. teikumā jābūt: „Tālāk sastādītāja aizrāda, ka pie ikviena atsevišķa virsraksta kreisajā pusē ir TU bibliotēkas kataloga numurs, bet labajā . . .”

● No šīs zemes gaitām 20. jūnijā šķīries bij. Leģiona cīņu līdzgaitnieks Kārlis Brukšteins. Viņš bija dzimis 1911. g. 2. septembrī Matkules pagastā, Talsu apriņķī. Strādājis mērniecībā. Pēc gūtā ievainojuma Kurzemes cīņās ārstējies Vācijā. Bijis gūstā Cēdelgemā, bet pēc atbrīvošanas izceļojis uz Angliju un 1959. gadā ar ģimeni ieradies Kanadā, kur bija nodarbināts slimnīcā. Sēru brīdi ievadīja māc. R. Ekšteins, atcerēdamies nelaiķi kā kristieti un sirsnīgu trimdas ceļu līdzgaitnieku. Pie šķirsta, kas bija klāts ar Latvijas karogu, stāvēja DV Toronto nodaļas goda sardze. Aizlūgumā piedalījās ap 70 pavadītāju. Aizgājējs atstāj dzīvesbiedri Matildi, rosīgu vanadžu darbinieci, meitu Annu ar vīru un mazdēlu.

AICINAJUMS SPORTISTIEM

Gadskārtējais Niagaras Jaunatnes un Draudzības dienu volejbola turnīrs vīriešu un sieviešu komandām notiks 22. jūlijā Garden City Beach — Port Weller. Sākums plkst. 10 no rīta. Komandas jāpiesaka līdz 20. jūlijam: Mr. Ivars Leja 671 — 7th Ave., Hamilton, Ont., Canada. Tel. (416) 383-6038. Sacīkšu dienā komandas pieteikt nevarēs. Katrai komandai jāpaziņo tās vadītāja vārds, kas būs atbildīgs par komandas sportisku uzvešanos un gādās, lai komanda būtu laikā uz laukuma. Sacīkšu noteikumus paziņos plkst. 10 pie volejbola laukuma. Tiesās Ontario volejbola apvienības tiesneši.

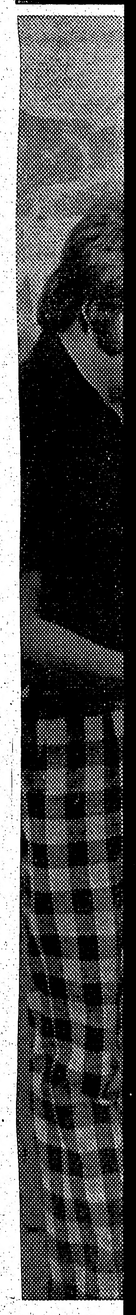

Toronto K
talu novie
talu gata
pastāsta
meklētāji
resējas k

Liela atsauciba Rīgas paviljonam

TAJĀ TORONTO KARAVĀNAS ATKLĀŠANAS DIENĀ IEGRIEZUŠIES AP 5000 APMEKLĒTĀJU

Toronto Karavāna 23. jūnijā šogad iesāka savu piekto gadu. Oficiālā atklāšanā pilsētas valdes nama priekšā runāja Toronto pilsētas galva Krombijs, piedaloties daudzo 50 paviljonu karalienēm. Internacionālās karavānas rīkotājs, Lieltoronto tautas mākslas padomes priekšsēdis Leons Kosars paredzēja, ka Karavānas paviljonus šogad apmeklēs ap 1 milj. cilvēku. Pērn bija 39 paviljoni, bet šogad to skaits palielinājies līdz 50. Pilsētas padome šogad piešķirusi Karavānas rīkošanai 50.000 dol. piperasīto 79.300 dol vietā.

L. Kosars sacīja, ka šogad modē runāt par daudzkultūrālismu, kaut gan tas Kanadā bijis, gan apslēptā veidā, jau kopš gadiem. No Toronto 2,6 milj. iedzīvotājiem lielu daļu, 350.000 sastāda italiešu, 100.000 vāciešu un tikpat daudz žīdu. Bez tam Toronto dzīvo 80.000 ukraiņu, 50.000 ungāru un 30.000 čechoslovaku. Toronto stipri audzis arī portugaļu skaits — 50.000 un pilsētā pašlaik jau dzīvo ap 50.000 nēģeŗu, vismaz 10.000 ķīniešu un japāņu, 20.000 indiešu un 10.000 filipīniešu. Toronto tā kļuvusi par kosmopolīta pilsētu, jo gandrīz puse no pilsētas ģimeņu galvām ir ārzemēs dzimušie un 40 proc. skolas bērnu, kam tēvu valoda nav angļu.

Rīgas paviljonu Latviešu namā Karavānas apmeklētāji iecienījuši tā piemīlīgās gaisotnes dēļ, jo nav tik daudz komerciālās uzbāzības kā vienā otrā citā vietā, kur paviljons ir tikai restorāns, kuŗā pasūtināt ēdienus un dzērienus. Rīgas paviljonā, Latviešu biedrības telpās, ir iekārtota daiļamatniecības izstrādājumu skate un tirdziņš. Ar audumiem un adījumiem šoreiz piedalās A. Hausmanis, O. Mežule (tautiskas lelles), V. Vilsone, A. Langenfelde un Sarmīte Vilka, ar keramiku E. Dzeguze, Velga un Pēteris Jansoni, ar zīmējumiem M. Zichmanis, rotām A. Korma (Kalupe), ar kokgriezumiem F. Vilmanis. Kokļu kollekciju bija izstādījis K. Staško. Skati un rokdarbu tirdziņu pārzina Ilze Valdmane. Rokdarbu tirdziņā ar saviem darbiem piedalījās arī Toronto pensionāru apvienības biedri.

Priekšnesumi risinājās lielajā zālē. Programmu svētdien pieteica un paskaidrojumus sniedza Andris Aukmanis no Londonas. Sestdien un svētdien dziedāja un koklēja Aija Bramane un dejoja Diždancītis. Pārējās nedēļas dienās dziedāja Valda Avika, Dainas koris, TLB sestdienas skolas bērnu korītis, vīru ansambļi Kalvis un Viesturs, no deju grupām piedaloties vēl Diždancim un Daugaviņai. Jostu aušanu demonstrēja Rita Kopa no Hamiltonas, pastalu gatavošanu Viesturs Zariņš. Citās dienās kokgriezumus demonstrēja A. Memenis, bet keramiku V. Jansone.

Lielo zāli latvisko ornamentu griestu rotājumiem bija dekorējusi Maija Velme, Rīgas paviljona Miss Rīga. TLB dāmu komiteja priekštelpā bija iekārtojusi kafejnīcas un atspirdzinājumu letes. Priekštelpā izstādīti arī tautu meitu attēli (plakāti) ar norādījumiem, kur notiek priekšnesumi, atrodas izstāde, restorāns un bārs., ko Aivars Pērkons bija dekorējis latviešu tautas pasaku motīvu garā par „Velna alu". To apsaimniekoja Elmārs Caune un Jānis Mangalis. Virtuvi un bufetes pārzināšanu uzņēmusies Edīte Āpše ar 12 dāmu komitejas loceklēm un tikpat daudz izpalīdzēm. Pie galdiņa iespējams pasūtināt siltus un aukstus ēdienus, dažādus stiprākus padzērienus, kā arī katru vakaru līdz plkst. 11 padejot, spēlējot iecienītajai latviešu kapellai Runči.

Rīgas paviljona rīkošanu, tāpat kā iepriekšējo gadu, bija uzņēmusies Latviešu nacionālās jaunatnes apvienība Kanadā, un vairums talcinieku bija paši jaunieši.

Latviešu paviljons Rīga starptautiskajā Karavānā Toronto iekārtots Latviešu namā, kuŗu grezno Kanadas un Latvijas karogi. Pie ieejas Rīgas pilsētas galva Klāvs Zichmanis.
Foto: J. Liģers

Lietuvieši savu Viļņas paviljonu iekārtojuši Lithuanian Community zālē 1573 Bloor St. W. ar tautas deju un mūzikas priekšnesumiem, daiļamatniecības izstrādājumu un mākslas izstādi, kā arī literātūras klāstu — grāmatām un laikrakstu izdevumiem. Turpat nogaršojami nacionālie ēdieni un dzērieni. Tallinas paviljons Igauņu namā (958 Broadview Ave.) iekārtots ar igauņu daiļamatniecības un gleznu skati. Tajā sniedz mūzikas priekšnesumus, uzstājas vingrotāji un dejo tautiskās dejas. Šeit spēlē arī deju orķestris.

Baltijas tautu paviljoni arī iepriekšējos gadus bijuši vieni no visvairāk iecienītiem paviljoniem visā Karavānas laikā. Pēc Rīgas paviljona vadītāja Klāva Zichmaņa vērtējuma tajā atklāšanas dienā iegriezušies ap 5000 apmeklētāju, galvenokārt sveštautieši, jo daudz pašu māju ļaudis bija devušies uz Līgo svētku sarīkojumu vietām.

—ls—

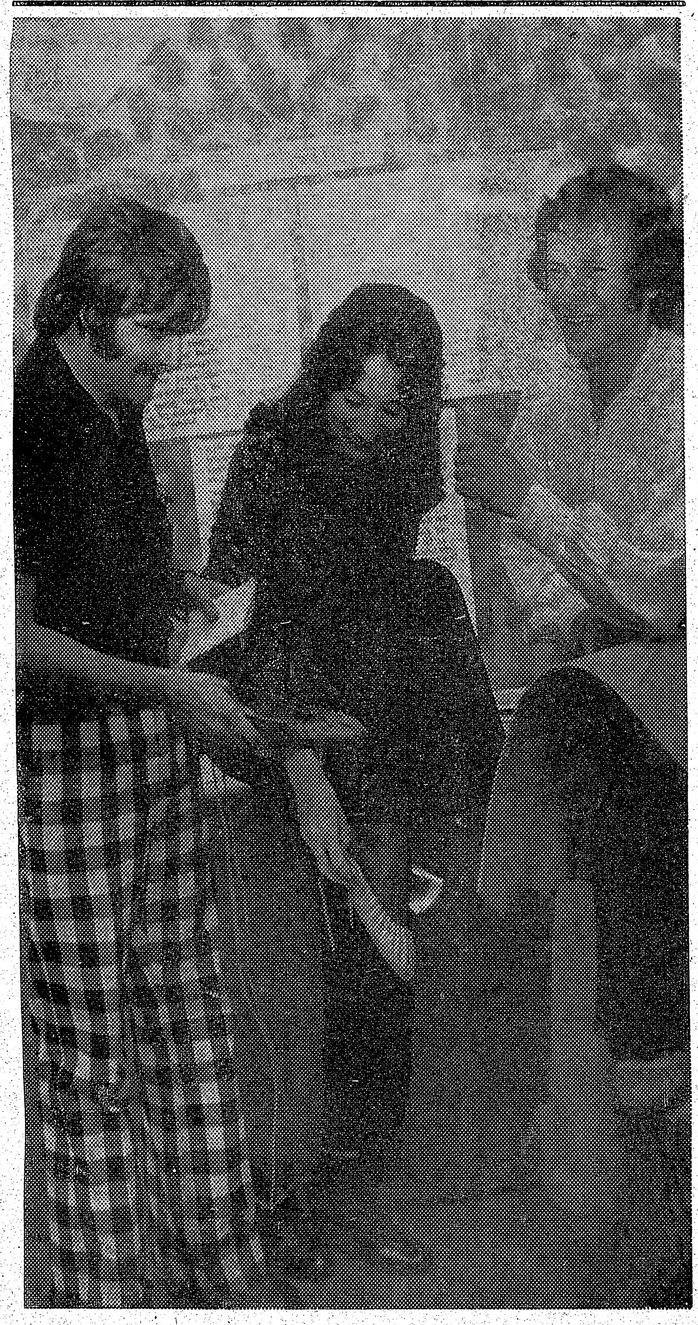

Toronto Karavānā viena no Rīgas paviljona atrakcijām ir pastalu novietne ar gāŗu aprakstu: „The Pastala". Izstādīto pastalu gatavotājs Viesturs Zariņš (uzņēmumā pa labi) ne tikai pastāsta par to gatavošanu, bet arī ļauj šo apavu uzlaikot apmeklētājiem, kā tas redzams attēlā, kur par pastalām interesējas kāds grieķis un rumāniete.
Foto: J. Liģers

Pirmais izlaidums Klīvlandes latviešu vidusskolā

Apvienotās draudzes namā 2. jūnijā notika Klīvlandes latviešu vidusskolas pirmā izlaiduma akts. To ievadīja māc. I. Gaides svētbrīdis, bet ar uzrunu atklāja vidusskolas direktors M. Grīns, pieminot, ka šī vidusskola Klīvlandē bijusi vajadzīga jau sen, bet pilnībā varējusi īstenoties tikai ar jaunā draudzes nama uzcelšanu, sagādājot priekšzīmīgas telpas tās vajadzībām.

Skolā mācās 11 audzēkņi, paredzot, ka nākošā gadā to skaits varētu dubultoties. Šogad pilnu vidusskolas kursu nobeidza Inga un Anda Grīnas un Rasma Šulce, kuŗas iepriekšējās zināšanas jau bija apguvušas Gaŗezera vidusskolā. Par skolotājiem darbojas: B. Caunīte, Z. Kēlere, J. Kalnietis, I. Gaide, A. Rubenis un R. Vītols.

Izlaiduma klases audzinātāja A. Rubene savām skolniecēm novēlēja augt lielām un diženām latvietēm — just, domāt un runāt tikai latviski, tā uzturot latviešu valodu. Klīvlandes latviešu biedrības priekšnieks A. Piterāns apsveica absolventes un pasniedza grāmatu veltes. No latviešu pensionāru apvienības, pasniedzot grāmatas, sveica K. Karnītis. „Grāmatu" veltes pasniedza arī draudzes kreditsabiedrības pārstāvis, bet tās bija kreditsabiedrības krājgrāmatiņas ar ierakstītām attiecīgām summām.

Absolventu vārdā skolotājiem, organizācijām un vecākiem pateicās Inga Grīna. Aktam sekoja skolēnu priekšnesumi — vijoles un kokļu spēlēšana un deklamācijas. Skolēnu vecāki bija gādājuši par kafijas galdu.

Apvienotā draudzē māc. I. Gaide iesvētīja 12 jauniešus: E. Apini, V. Balodi, E. Brošu, A. Celchertu, K. Čečeri, P. Edelbergu, I. Gravu, A. Grīnu, I. Grīnu, J. Grīnu, E. Laflinu un E. Veitu. Iesvētes dievkalpojumu ar vijoles spēli kuplināja E. Kļaviņš, bet ar dziesmām vīru ansamblis Tēvzeme E. Stelmaņa un draudzes koris Dr. V. Ciemiņa vadībā.

No Klīvlandes latviešu saimes šķīries Kārlis Baumanis. Aizgājēja dzīves ceļš sācies pirms 72 gadiem Koknesē, bet gandrīz visu laiku viņš pavadījis Rīgā, būdams vairāku saimniecisku uzņēmumu vadītājs. Klīvlandē pirmos trimdas gados noorganizēja latviešu Miera draudzi un bija vairākus gadus tās priekšnieks. Darbojās arī Klīvlandes latviešu biedrības valdē. Nelaikis atstāj dzīves biedri, divus dēlus ar ģimenēm, brāli, radus un draugus dzimtenē un svešumā.

Tautas sēru dienai piemērotu svētrunu 14. jūnija vakarā Apvienotās draudzes baznīcā teica baptistu draudzes māc. U. Ukstiņš. Dievkalpojumu kuplināja solistu ansamblis ar H. Šitca mūziku.

J. E.

Sirsnīgi pateicos mācītājam R. Ekšteinam, Daugavas Vanagu saimei, kā arī pārējiem mīļiem draugiem, kas piedalījās mana vīra

KĀRĻA BRUKŠTEINA

izvadīšanā pēdējā dusā.

Pateicībā

Matilde Brukšteina

Jauniešu iesvēte Hamiltonas latviešu ev. lut. draudzē, 1. r. no kreisās: Anda Dābola, Ingrīda Lagzdiņa, Mirdza Avena, Baiba Morusa, Maija Suškova, māc. E. Pavasars, draudzes priekšnieks V. Dāboliņš, Maija Zemīte, Ruta Kalupniece un Valda Švēde; 2. r.: Jānis Raģis, Jānis Dzelme, Edis Dzelme, Aivars Dzelme, Gunārs Zutis, Arnis Dābols, Paulis Miniats, Juris Bērziņš un Juris Amatnieks. Foto: A. Liepiņš

Savienotajās Valstīs

ROČESTRA

● Ātrā nāvē 84 gadu vecumā 15. jūnijā miris Jānis Šķērstiņš, dzimis Vidzemē, lauksaimnieka ģimenē. 1909. gadā brīvprātīgi iestājies Sibirijas strēlnieku vienībā, kur ieguvis kaŗa laika ierēdņa dienesta pakāpi. Pēc kaŗa dienesta atgriezies dzimtenē, no kurienes vēlāk pārcēlies muižu administrācijas darbā Ukrainā, bet 1914. gadā mobilizēts krievu armijā, kur bijis līdz tās sairšanai 1917. g. revolūcijā, kad atgriezies dzimtajā pagastā, kur no komūnistu mobilizācijas paglābies, slēpjoties mežos un pievienojoties tolaik operējošai Arturs Veckalniņa partizānu grupai. Kritis sarkano gūstā, turēts nāves draudos apcietinājumā dažādās vietās Latvijā un Krievijā, Veļikije Lukos piespriesti spaidu darbi, bet Pleskavas sarkanais tribunāls sodu beidzot atlaidis, kad pārbēdzis robežu pie Ostrovas un atgriezies dzimtenē. Kopš 1926. gada strādājis policijas dienestā, bet komūnistiem trešo reizi iebrūkot Latvijā, devies trimdā. No Hanavas nometnes Vācijā 1951. gadā izceļoja uz ASV, kur līdz aiziešanai atpūtā strādāja Ročestras universitātes pētījumu un izmēģinājumu nozarē. Maz būs tādu tautiešu svešumā, kas ar tik lielu devību būtu palīdzējis smagi piemeklētajiem aiz dezlzs aizkara, kā Jānis Šķērstiņš. Aizgājējs bija vieninieks. Dvēseles aizlūgumu Millera bēŗu namā vadīja māc. T. Ziraks. Pēdējos sveicienus teica F. Siliņš (Krusta draudze), K. Mitenberga (dāmu komiteja) un A. Īzaks (DV apvienība). Aizgājēja pelnu urnu novietos Brāļu kapos Katskiļos.

A. Sed.

Jānis Šķērstiņš †

BOSTONA

● Divi DV Bostonas apvienības biedri apsolījuši samaksāt kādam jaunietim vai jaunietei viena gada izdevumus Minsteres latviešu ģimnazijas apmeklēšanai. Stipendijas devēji izteikuši vēlēšanos, ka kandidātam jānāk no ģimenes, kuŗu vecāki savu stāju pierādījuši Bostonas sabiedriskā dzīvē un tam jābūt latviešu pamatskolas absolventam resp. absolventei, kā arī vēlama darbošanās kādā jauniešu pasākumā — skautos, gaidās, būtu apmeklējis vasaras skolu u.c. Pēc skolas beigšanas aktīvi būtu jādarbojas latviešu sabiedriskā dzīvē. Daļu stipendijas izmaksās izbraucot, pārējo Minsteres ģimnazijā. Stipendijas nodibinātāji aicina ikvienu tautieti sekot šim piemēram, lai tādā veidā būtu iespējams stipendijas fonda līdzekļus papildināt un sagādāt iespēju arī vairākiem citiem jauniešiem iegūt latvisku izglītību Minsteres ģimnazijā.

OMAHA

● Pēc māc. J. Dzirnes vadītā dievkalpojuma notika svētdienas skolas izlaidums ar skolēnu priekšnesumiem. Bērnu dziedātās dziesmas uzklavierēm pavadīja M. Briede. Skolu šogad beidza Ingrida Balode, kas saņēma dāmu komitejas ziedus, bet Omahas latviešu biedrības priekšnieka palīgs M. Šmits pasniedza viņai biedrības balvu — grāmatu. Skolēnu vārdā pateicās I. Balode, pasniedzot ziedus skolotājiem. L. Petraška nodeva skolas pārzinim DV Linkolnas apvienības čeku skolas vajadzībām. Omahas latviešu ev.-lut. draudzes svētdienas skolas ALAs izglītības biroja nopelnu stipendijas pārbaudījumā kā ALAs noteiktais pārstāvis piedalījās latviešu biedrības priekšnieks M. Austrums. Skolas pārzinis J. Zeltiņš paziņoja, ka veselības dēļ viņš amatu vairs nepildīs. Par pārziņa vietas izpildītāju izraudzīta Vilma Briede.

M. S.

GRAND RAPIDI

● Bērnu vasaras nometne Daugava Mežvidos darbosies no 8. līdz 28. jūlijam. Nometni vadīs cand. theol. V. Fricsone. Dalības maksa draudzes locekļu bērniem 30, pārējiem 35 dol. nedēļā. Ja nometnē no kādas ģimenes piedalās vairāk bērnu, tad par nākošo jāmaksā 28 dol., ārpus draudzes bērniem 30 dol. Ja kāds no bērniem nometnē pavada visas trīs nedēļas, atlaide visiem pēdējā nedēļā 5 dol. A. Dzirkalis ziedojis Mežvidu vajadzībām 50 dol. un peldētavas izbūvei Mežvidos E. un B. Taubes 10 dol. J. un V. Ašņi savukārt draudzes vajadzībām un atbalstam nodevuši 20 dol., bet M. Liedeskalniņa 10 dol., bez tam nodoti vairāki mazāki ziedojumi. V. Z.

KALAMAZŪ

● Šovasar Gaŗezera vidusskolu no Kalamazū iecerējuši apmeklēt Anda Iejiņa, Zinta Aistare, Maruta Kajaka, Aelita Ozoliņa, Lilita Ardis un Kaija Lielzuika, Vilnis Zeimelis un Martis Pone, bet uz Gaŗezera nometni pieteikušies Sandra Gendrikova, Zaiga Minka un Mārtiņš Minka. Vidusskola sāksies 1. jūlijā, bet nometnei būs 3 divu nedēļu posmi. V. M.

MILVOKI

● Startējot savas vidusskolas pārbaudes sacīkstēs vieglatlētikā, milvokiete Monika Veldre izcīnīja 2. vietu 1 jūdzes skrējienā, distanci veicot 7:09,0 min. Tas reizē uzskatāms par trimdas latviešu pirmrekordu, jo nav ziņu, ka kāda latviešu sieviete trimdā šo distanci jau būtu oficiāli veikusi. Divas dienas vēlāk, triju Milvoku vidusskolu sacīkstēs, Moniku uzskatīja par šīs distances favorīti, taču 7 skrējēju konkurencē viņa palika 2. vietā — 7:21,1 min., par 0.5 sek. atkal zaudējot savas vidusskolas skrējējai.. Turpretim diska mešanā, 9 dalībnieču konkurencē, Monika bija savas skolas vislabākā, ar 23.445 m (76 p. 11 c.) izcīnot 3. vietu. Iepriekšējā dienā viņa startēja Milvoku apkārtnes jūras gaidu (American Mariners) peldēšanas sacīkstēs. 8 gaidu vienību konkurencē Monikas pārstāvētā Vovatūsas vienība izcīnīja pārliecinošu uzvaru, pie kam Monika, startējot 50 jardu peldējumā uz krūtīm, ar 50,3 sek. izcīnīja 2. vietu. G. Grīslītis

Daugavas Vanagu centrālās valdes sēdes dalībnieki Londonā. Galda galā DV priekšnieks J. Frišvalds. H. Blezūra uzņēmums

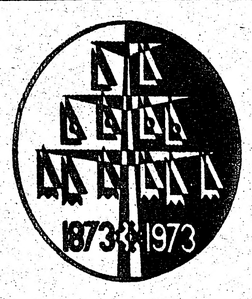

Kā risināsies dziesmu svētki Kelnē

Latvija Amerikā redakcija nupat saņēmusi no 3. Eiropas latviešu dziesmu svētku prezidija jaunāko informāciju par svētku norisi no 19. līdz 22. jūlijam, ar dažiem papildinājumiem svētku programmā. Tās norise šāda:

Ceturtdien, 19. jūlijā:
plkst. 10 no rīta — svētku atklāšana Meses 8. zālē; plkst. 3 pēcp. gājiens uz Domu, kur plkst. 3.30 pēcp. būs svētku dievkalpojums, bet plkst. 8 vak. latviešu jaunās instrumentālmūzikas koncerts Gircenichā.

Piektdien, 20. jūlijā:
plkst. 3 pēcp. Mīlheimas zālē teātŗa izrāde, A. Egliša Bezkaunīgie veči; plkst. 8 vak. Meses 8. zālē latviešu operu mūzikas koncerts.

Sestdien, 21. jūlijā:
plkst. 10.30 Gircenichā jaunatnes rīts; plkst. 3 pēcp. Meses 8. zālē apvienotā koŗa koncerts; plkst. 8 vak. Mīlheimas zālē otra Bezkaunīgo veču izrāde; tajā pašā laikā Gircenichā populārās mūzikas koncerts.

Svētdien, 22. jūlijā:
plkst. 10 rītā Gircenichā rakstnieku rīts; plkst. 3 pēcp. Ledus stadionā tautas deju lieluzvedums; plkst. 7 vak. Meses 8. zālē svētku balle.

Sarīkojumu papildinājums:
piektdien, 20. jūlijā, plkst. 3 populārās mūzikas koncerts.

Svētdien, 22. jūlijā:
plkst. 10 rītā — teātŗa izrāde.

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

14. un 15. jūlijā — Sidrabenē sporta spēlēm, deju vakaru un **raibu pēcpusdienu.**

20 g. jūb. sarīkojums ar

21. jūlijā pl. 9 rītā Bērzainē, DV Toronto nodaļas šaušanas meistarsacīkstes. Pl. 6 vak., zaļumballe un ugunskurs.

13. oktobrī — DV Toronto nod. 23. gada svētku sarīkojums.

NIAGARA

21. un 22. jūlijā Jaunatnes un Draudzības **dienas.**

LATVIEŠU APRIŅĶIS

29. septembrī pl. 7.30 vakarā Šelburnā, Community Center telpās Latviešu Lauksaimniecības Biedrības 15 gadu darbības jubilejas un Pļaujas svētku sarīkojums ar svētbrīdi, koncertu, vakariņām un deju.

Sadarbība starp diplomātiskām pārstāvībām un organizācijām

Latvijas diplomātiskie pārstāvji brīvajā pasaulē pulcējās sanāksmē Londonā, Latvijas sūtniecībā, 18., 19. un 20. jūnijā un spraigās pārrunās izpētīja latviešu politiskos, kultūrālos un saimnieciskos apstākļus dažādās trimdas zemēs un tāpat okupētajā dzimtenē.

Plaši pārrunāja sadarbību starp diplomātiskajām pārstāvībām un arī starp diplomātiskajām pārstāvībām un organizācijām.

Sevišķu vērību sanāksmes gaitā veltīja uzdevumiem, kas veicami Latvijas diplomātiskajiem pārstāvjiem sakarā ar Eiropas drošības un sadarbības konferenci un saskaņoja turpmāko rīcību šo uzdevumu veikšanai. Apspriedes dalībnieki apsveica arī organizāciju rosmi šai virzienā, jo tā liecina, ka visa latviešu tauta arvien ir nomodā par savu likteņgaitu veidošanos.

Svētdien, 17. jūnijā, diplomātiskie pārstāvji ieradās Brukvuda latviešu kapos, kur atdusas sūtnis Kārlis Zariņš. Latvijas diplomātiskā dienesta šefs Dr. A. Dinbergs nolika vainagu visu mūsu diplomātu vārdā pie bijušā neatkarīgās Latvijas ārlietu ministra, ārkārtējo pilnvaru nesēja un sūtņa Kārļa Zariņa kapa. Savā runā viņš atzīmēja, ka diplomāti ieradušies pie ievērojamā brīvās Latvijas valstsvīra kapa 33. gada dienā kopš Latvijas okupācijas. Klāt bija arī sūtņa atraitne Henriete Zariņa un meita Marianna.

P. P.

Vainaga nolikšana pie Latvijas bij. sūtņa Kārļa Zariņa kapa 17. jūnijā Anglijā, no kreisās T. V. Ozoliņš, J. Tepfers, R. Liepiņš, M. Zariņa, T. Liepiņa, A. Liepiņa, A. Skrēbers, K. Bērends, Dr. A. Dinbergs, B. Pavasars, H. Zariņa un P. Priedītis.
Foto: H. Blezūrs

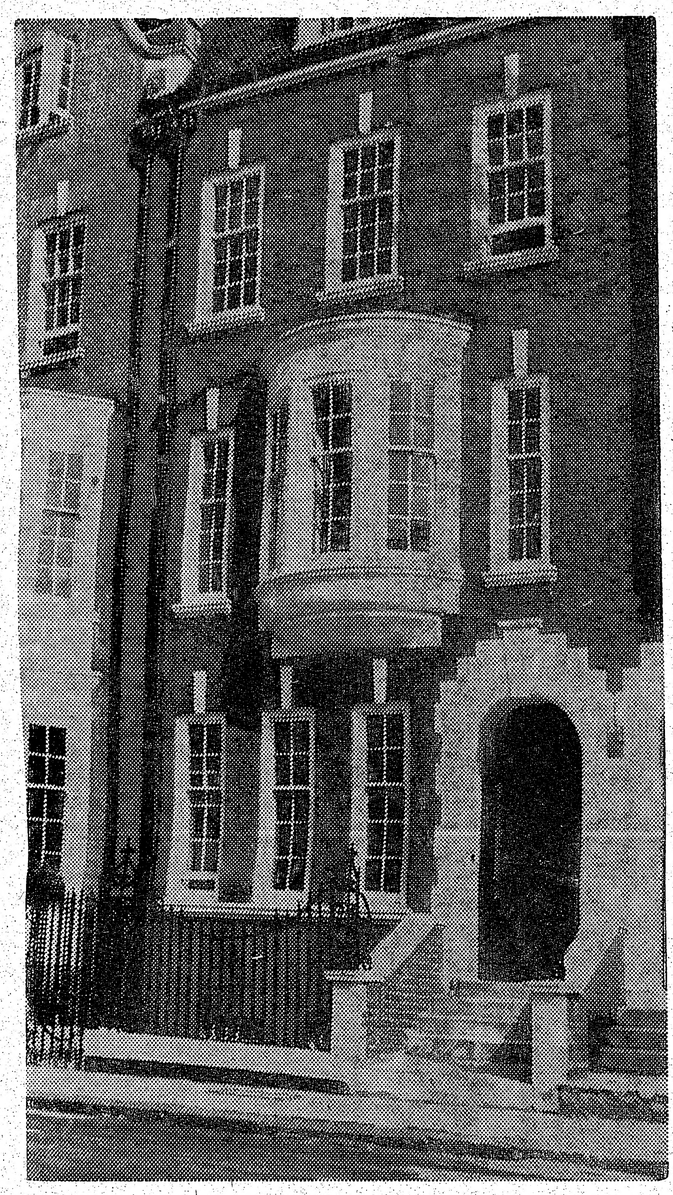

Latvijas sūtniecības nams Londonā, 6 Holland Park Road, London, W., 14, 8LZ. Foto: H. Blezūrs

Ērika Raistera piemiņas fonds atšķirts no LPB

Dziesmu svētku rīcības komitejas uzdevumā LPB valde uzņēmās atbildību par dalībnieku izraudzīšanu literārajam sarīkojumam Klīvlandē. Abiem rakstnieku cēlieniem uzaicināja vadītājus — Ojaru Jēgenu un H. Puriņu; LPB priekšsēdis V. Irbe sarunāja arī mākslinieku mūzikālajiem priekšnesumiem (J. Ķeniņš čells, A. Jansons — vijole, Hamitonas meiteņu kvintets).

Par Klīvlandi sprieda LPB valdes sēdē, ko bija sasaukuši Ņujorkā dzīvojošie valdes locekļi. Rakstveida priekšlikumus vai savus ieskatus valdei bija piesūtījuši arī K. Ķezbers no Čikagas un O. Akmentiņš no Bostonas. Slimības dēļ sēdē nepiedalījās priekšsēdis V. Irbe, tādēļ nebija arī ziņojuma par viņa veiktajiem priekšdarbiem rakstnieku cēlienu organizēšanā.

Labi izdevies Ērika Raistera piemiņas sarīkojums Ņujorkā, kā arī Olģerta Liepiņa 50 gadu darba atcerei veltītais literārais rīts ar rakstnieka piedalīšanos. Jubilejas gadījumos valde apsveikusi (ar aploksnēm) Mārtiņu Zīvertu, K. Puķīti (Zviedrijā) un Olģertu Liepiņu. Piešķirts pabalsts Mārai Kalniņai latviešu valodas kursu apmeklēšanai. Par biedriem uzņēma Jāni Grīnblatu, Ojāru Jēgenu (abi ASV) un Gunāru Janovski Anglijā.

K. Pētersons ziņoja par Ērika Raistera piemiņas fonda jaunās valdes sastādīšanu. Tas turpmāk darbosies kā patstāvīga vienība, neatkarīgi no Preses biedrības. Sakarā ar fonda atdalīšanos, no LPB kases pārskaitīja fonda valdes rīcībā visus līdz šim Raistera kontā ienākušos ziedojumus un līdzekļus.

Sēdē apsprieda arī LPB literāro izdevumu Raksti, ko sākot ar 1. janvāri iespiež Toronto kā pielikumu Latvija Amerikā. Valde aicināja O. Jēgenu un K. Ķezberu palikt redakcijas vadībā, valdei rūpējoties par šī izdevuma satura uzlabošanu.

Sēdē piedalījās valdes locekļi: H. Moors, K. Pētersons, R. Millers un no revīzijas E. Kalme, D. Vallena, V. Neimanis. Pārbaudīja arī kases grāmatas. Revīzijas komisija ieteica sēdes sasaukt biežāk, jo no iepriekšējās valdes sēdes bija pagājuši turpat 4 mēneši.

V. N.

Anglijas karaliene interesējas par latviešu tautas tērpiem

Anglijas karalienes Elizabetes un prinča Filipa viesošanās laikā Toronto šejienes Tautas mākslas padome, kuras priekšsēdis ir Leons Kosars, kas vada arī pašlaik Toronto notiekošo starptautisko Karavānu ar 50 etniskajiem paviljoniem, bija veltījusi 26. jūnijā Kanadas nacionālās izstādes laukumā, Grandstand arēnā, karaliskajiem viesiem īpašu sarīkojumu. Tajā piedalījās 1500 izpildītāju un divi militāri orķestri, kā arī dziedātāji un dejotāji no Karavānas etniskajiem paviljoniem, kur tie ik vakarus sniedz apmeklētājiem savus priekšnesumus.

Karaliskajiem viesiem veltītās programmas izpildītāju vidū, starp 120 dejotājiem no 30 dažādām deju grupām bija arī divi pāri DV Toronto nodaļas tautas deju kopas Daugaviņa dejotāji — Miķelis Cērps ar Biruta Silarāja un Māra un Merijs Blizardi. No baltiešiem vēl piedalījās arī lietuvieši un igauņi. Lietuvieši bija sūtījuši dejotājus no divām deju grupām, bet no igauņiem bez dejotājiem vēl piedalījās arī vīru koris, 1000 dziedātāju vidū no 40 dažādiem Toronto koriem.

Anglijas karaļpārim veltītos priekšnesumus bija aicināti noskatīties arī etnisko grupu un centrālo organizāciju vadītāji, arī etniskā prese. Latviešus reprezentēja Latviešu nacionālās apvien. Kanadā valdes priekšsēdis Tālivaldis Kronbergs.

Karaliene Elizabete ar princi Filipu apstaigāja arēnas laukumā visus sabiedrības pārstāvjus, kas bija sastājušies puslokā, un ar tiem sasveicinājās, apmainot dažus vārdus arī ar T. Kronbergu, bet pēc deju priekšnesumiem karaliene iznāca no publikas soliem un aprunājās ar Daugaviņas dejotāju Birutu Silarāju, interesējoties par viņas Rucavas tautas tērpu un apjautājoties par latviešiem, tāpat par otras latviešu dejotājas Māras Blizardas Bārtas novada tērpu, jautājot, vai viņas tos pašas gatavojušas. Dejotājas atbildēja, ka daļu tautas tērpu latvieši atveduši no Latvijas, kad atstājuši dzimteni, bet citi gatavoti šeit.

Vakarā Daugaviņas dejotāji atkal dejoja Rīgas paviljona apmeklētājiem Latviešu namā.

Kad Tautas mākslas padomes priekšsēdis Leons Korsars iepazīstināja karalieni Elizabeti un princi Filipu ar LNAK valdes priekšsēdi T. Kronbergu, minot viņa sabiedrisko amatu, karaliene interesējās par viņa dzimšanas vietu. Saņemot atbildi, ka Latvijā, ko tagad okupējuši krievi, karaliene ar žestu izsacīja: „Too bad." Princis Filips likās patīkami pārsteigts, kad dzirdēja, ka Kronbergs pirms ierašanās Kanadā uzturējies Anglijā. Neminot vārdu, karaliskais viesis piezīmēja, ka viņš Anglijā saticis kādu latviešu mācītāju, pēc tam interesējoties par T. Kronberga profesiju Kanadā. LNAK priekšsēdis bija aicināts arī karaļpārim par godu rīkotajās pusdienās Four Seasons — Sheraton viesnīcā, kuŗās piedalījās ap 1500 viesu.

—re

E. Raistera darbi jaunā izdevumā

Pēc dzejnieka un redaktora Ērika Raistera nāves 1967. g. 15. novembrī, Latviešu preses biedrības sava ilggadējā priekšnieka piemiņai 1970. g. novembrī nodibināja īpašu fondu. Tā mērķos ir uzturēt dzejnieka piemiņu, rūpēties par viņa literāro darbu publicēšanu, kā arī veicināt latviešu literatūras jaunradi, atbalstot literātus un preses darbiniekus.

Raisteram veltītais rakstu krājums Kad mēs jauni bijām jau piedzīvojis otru izdevumu. Ļoti labi apmeklēts bija fonda sarīkojums janvārī Ņujorkā ar referātu, dzejoļu skandējumiem, Br. Skultes un H. Pavasara solo dziesmu pirmatskaņojumiem ar dzejnieka tekstiem. Raisteram bija veltīts LPB izdevuma Raksti 5. n-rs, ko izdod kā pielikumu pie laikraksta Latvija Amerikā. Fonda darbību financiāli atbalstījuši jau 42 ziedotāji.

Pēc atdalīšanās no Latviešu preses biedrības fonda jaunā valdē darbosies Henrijs Moors (priekšsēdis), Nikolajs Kalniņš un Dr. Jānis Kļaviņš (viceprieksšēži), Kārlis Pētersons (biedrzinis un kasieris), Viktors Neimanis (sekretārs). Valdē vēl ieiet red. Kārlis Rabācs, Gunars Saliņš un kā ģimenes pārstāve — Elvīra Raistere. Revīzijas komisijā: Rita Gāle, Aina Kraujiete un „zaļvārnietis" F. Milts. Vēl šogad paredzēts izdot Ērika Raistera dzejoļu izlasi, ko rediģēt pieaicināts K. Rabacs. Izlase iecerēta ļoti plaša, un tās izdošana iespējama pateicoties dzejnieka dzīvesbiedres Elvīras uzņēmībai, kuŗa ar neatlaidīgu sarakstī izdabūjusi no Latvijas izcilo Raistera dzejoļu krājumu Plosti, kā arī agrākos periodikā izkaisītos dzejoļus. Nodoms pārspiest arī viņa pirmo dzejoļu grāmatu Men (1931. g.), un dzejoļus no trimdā iznākušā krājuma Es un mans laiks (1950. g.). Raistera piemiņas sarīkojumi iecerēti Čikagā, Bostonā, Priedainē u.c. Fonda rīcībā ir vairākas skaņu lentes, kuŗās saglabāta dzejnieka balss.

Fonda līdzekļi sastādās no biedru naudām, ziedojumiem, organizāciju iemaksām un sarīkojumu atlikumiem. Par līdzekļu izlietošanu lems fonda valde. Par fonda biedriem var kļūt kā literāti un preses darbinieki, tā arī literatūras cienītāji. Ziedojuma čeki rakstāmi uz „E. Raisters Fund" vārda un adresējami fonda kasierim: Mr. K. Petersons, 401, 76th Street, Brooklyn, N.Y., 11209, U.S.A.

vm

Minsteres latviešu ģimnazijas 28. izlaidums

Šinī mācību gadā Minsteres latviešu ģimnaziju beidza 14 audzēkņi: Gunārs Abakuks (studēs teoloģiju un paidagoģiju) Ilze Bērziņa no ASV (Studēs medicīnu), Imants Gross — Zviedrija (studēs zobārstniecību), Matīss Kļaviņš (studēs modernās valodas), Egīls Levits — ķīmiju, Guntars Martinsons — architektūru, Nadīna Poruka — medicīnu, Ingrīda Preisa — paidagoģiju, Lilita Puķīte — ASV (matēmatiku), Antra Putniņa — ģermanistiku, Margarita Reinšusele — ģeoloģiju, Andris Rozītis — technisko zīmēšanu un inženierzinātnes, Zane Tomsone — modernās valodas un Māra Vārpa — ASV (mūziku).

Izlaiduma aktu ar svētbrīdi atklāja māc. R. Bērziņš. Savā uzrunā viņš aicināja meklēt personības lielumu kristīgā izpratnē, jo tad cilvēkam ir īsts pamats zem kājām: Jēzus dzīves piemērs sniedz īstu dižciltību un patiešu pazemību.

Ģimnazijas direktors prof. Dr. Z. Vitens sveica akta dalībniekus latviešu un vācu valodā, pateicās vācu valdības iestādēm par skolai sniegto atbalstu un stāvokļa izpratni.

Pirms liecību izdalīšanas direktors suminăja mag. math. Ainu Šildi, kuŗa ar šo mācību gadu aiziet pensijā. Aplausu pavadīta, jubilāre saņēma grāmatu un ziedu veltes, ko ziedoja skola, LCK un skolotāji.

Atgriežoties pie abitūrientiem, direktors aicināja meklēt latvisko identitāti: tauta pastāv tik ilgi, kamēr runā savu valodu; līdz ar valodu zūd tauta; bez tautas nevar būt valsts. Valoda satur tautu dzimtenē un svešumā. Jaunietim svešumā jāturas pie savas tautas — jācenšas iepazīt savu nacionālo identitāti.

Pēc direktora uzrunas 12. klases audzēknis Ārvaldis Picka kopā ar abitūrienti Māru Vārpu četrrocīgi spēlēja savu kompoziciju klavierēm. Minsteras latviešu vīru ansamblis, kas nodibinājās pirms dažām nedēļām, skolotāja M. Zandberga vadībā nodziedāja četras tautas dziesmas.

Minsteras pilsētas skolu daļas pārstāvis šūlrāts Dr. Hoss sveica jauniešus, novēlēja meklēt tālāk cilvēka garīgo būtību un nacionālo identitāti. Abitūrientus sveica LCK vārdā izglītības daļas vad. prāvests M. Lizdiks, apgabala pārstāvis Dr. Valters un nesen dibinātās Bijušo MLG skolēnu un draugu biedrības priekšsēdis M. Dreimanis. Vecāku vārdā pateicās O. Rozītis, skolēnu vārdā runāja A. Rozītis un audzinātāju vārdā atvadījās klases audzinātāja mag. math A. Šilde.

Abitūrienti saņēma skolas, LCK, DV Rietumvācijas valdes, DV Minsteras nodaļas u. c. grāmatu veltes.

Gadskārt. Frat. Lataviensis balvu (paaugstinātu uz 150 dol.), sadalīja trim labākajiem skolēniem: Lilitai Puķītei, Egilam Levitam un Matīsam Kļaviņam. Tēlnieka Nikolaja Maulica piemiņas balvu par labāko literāro sacerējumu DM 100 apmērā saņēma Guntars Martinsons, bet atzinības balvu 10 dol. Lilita Puķīte. Nezināma ziedotāja pārsteiguma balvu DM 50 tam abitūrientam, kas arvien skolā ieradās kārtīgā apģērbā, pasniedza Egilam Levitam.

Bijušo MLG skolēnu un draugu biedrības priekšnieks M. Dreimanis pasniedza direktoram čeku vienai stipendijai DM 3000 apmērā, nodeva skolas lietošanā jaunu stenciļu — novelkamo aparātu un skolēnu pašpārvaldei skaņu lenšu aparātu, pieteica ziedojumu internāta skolēnu augļu papildde-vām un žurnālam Snīpis, kā arī atstāja skolā bijušā direktora Anša Dreimaņa portreju (eļļā). Sarīkojums pulcināja ap 200 apmeklētāju. —XY

Minsteres latviešu ģimnaziju beigušie, pirmā rindā no kreisās: Ilze Bērziņa, Lilita Puķīte, Antra Putniņa, Margarita Reinšusele, klases audzinātāja mag. math. Aina Šilde, Ingrīda Preisa, Zane Tomsone, Māra Vārpa un Nadīna Puruka; 2. rindā no kreisās: bijušo Minsteres ģimnazijas skolēnu un draugu biedrības priekšnieks M. Dreimanis, LCK priekšsēdis A. Cipulis, LCK Izglītības daļas vadītājs prāv. M. Lizdiks, skolotāja V. Bobkova, abitūrienti Matīss Kļaviņš, Egīls Levits, Imants Gross, Gunārs Abakuks, Guntars Martinsons un skolotājs Gēlings; aizmugurē: skolotājs D. Pavasars, abitūrients A. Rozītis, ģimnazijas direktors Dr. Z. Vitens un audzinātāji — M. Zandbergs, M. Rinkuša, K. Purmalis, Dr. A. Rudzīte, T. Sinka un A. Spoģis. Pa kreisi ģimnazijas direktors Dr. Z. Vitens. Foto: Toms Spoģis

ALAs sēde Klīvlandes dziesmu svētkos

Amerikas latviešu apvienības valdes sēde Kvekertaunā, Pensilvenijā, par ko jau īsumā ziņojām mūsu laikraksta iepriekšējā numurā, tās 18 dalībniekiem bija jāizspriež 24 darba kārtas punkti, ko arī paveica nepilnās 7 stundās. Atskatoties uz ALAs kongresu Priedainē, gan priekšsēdis I. Spilners, gan citi valdes locekļi atzina, ka tur debates bijušas gausas. Tās visas galvenokārt grozījušās ap biedru piesaistīšanu resp. karšu izpirkšanu. Acīm redzot, tam arī bijis pamats, jo katrs pie tā piestrādājis, jo kā lai citādi izskaidro, ka šīgada 5 mēnešos biedru naudās saņemts 26.000 dol. vairāk nekā visā 1972. gadā.

Valdes sēdes vieta Kvekertaunā bija izraudzīta ar zināmu nolūku, lai dalībnieki iepazītos, kur 8. jūlijā pirmoreiz vārtus vērs ASV austrumu krasta vasaras vidusskola. Tajā pašreiz ir pāri par 30 dalībnieku. Skolas organizētājs A. Vatvars solījās pielikt pūles, lai skolēnu skaits sasniegtu maksimu — 40. Sabiedrības atsaucība skolai laba. Saņemti lielāki ziedojumi, arī skolēnu stipendijām. Mācības spēku sastāvā: E. Avots, K. Baltiņš, V. Bērziņa - Baltiņa, Andr. Jansons, U. Kariņš, J. Krēsliņš, Ā. Liepkalns, M. Medne, V. Dreimane - Melngaile, A. Ozola, G. Plostniece, I. Šterms, M. Štrausa, A. Šverns, K. Valters jr., A. Veinbergs, E. Zeile, A. Ziedonis. 174 intensīva darba stundās veicama plaša programma. Priekšmeti: latviešu valodas mācība, latviešu literātūra, Latvijas ģeografija un vēsture, latviešu mūzikas vēsture, latviešu tradicijas, ticības mācība, tautas māksla un tradicijas.

Plašākas pārrunas izraisīja Dr. J. Dimanta ierosinājums — dibināt pie PBLA Latvijas brīvības fondu. Ierosinājumam sekoja 5.100 dol. čeks. Līdzīgi ALAs kongresa dalībniekiem, arī ALAs valdes locekļi priekšlikumu apsveica. Domas tomēr svērās uz to, ka fonda ienākumi būtu izlietojami Latvijas brīvības labā jau tagad, nevis tos krāt brīdim, kad Latvijas valsts būs brīva.

Sekmīga bijusi Minsteres ģimnazistu turneja ASV un Kanadā. Galīgie norēķini vēl nav saņemti. Ir cerības uz nelielu atlikumu. Šogad Minsteres ģimnaziju beidz 14 audzēkņi, bet nākamajam gadam pieteikušies 23 jauni skolēni. Sēdes dalībnieki nodibināja komisiju (V. Aparjods, I. Stravinska un V. Kārklis), kas seko informācijai par skolas darbu un vajadzībām, kā arī pieņems ziedojumus stipendijām un izlems ienākušos lūgumus pēc stipendijām. Ņujorkas ev. lut. draudze jau pieteikusi 600 dol, stipendiju. Tādu kongresā pieteica arī Klīvlandes kreditsabiedrība u.c.

Valde apstiprināja 10.000 budžetu 2 filmām „Mēs 1973. gadā" (75 min.) un „Latviešu skolas svešumā" (20 min.). Filmas izgatavos V. Lapenieks. Šoreiz visiem bija prasība: ar filmu un tekstu iepazīties pirms tās laišanas apgrozībā.

Klīvlandes dziesmu svētku priekšdarbi noris sekmīgi. Tur ALAi būs sava novietne, informējot sabiedrību par tās daudzo biroju un pasākumu darbu, kā arī dodot iespēju izteikties (aptaujas veidā) par ALAs darbu un iegādāties ALAs grāmatas, žurnālu u.c. izdevumus. ALAi jau 350 mūža biedru.

ALAs apgāds nupat jaunā izdevumā izdevis V. Bērziņas-Baltiņas Latviešu valodas gramatiku (cena 5 dol.). Tālāko nodomu īstenošanai vajadzīgs 42.000 dol., no kuŗiem 16.000 paredzēts iegūt aizdevumu ceļā. Sabiedrības izpratne un atsaucība liecina, ka šī summa arī ienāks.

Filma „Mēs 1972. gadā" izrādīta 27 vietās, taču interese par to, salīdzinot ar filmu „Latvija 50 gados", ir maza. Ir cerības ar ienākumu atlikumu segt filmas izgatavošanas izdevumus 7.000 dol. Pašreiz atlikums ir pāri par 5.000 dol.

ALA pasākusi informātīvu brošūru - skrejlapu izdošanu angļu valodā. Jau izdotas 3 — Latvija, Kokle, Dzintars. Sagatavošanā grāmata par latviešiem Amerikā, ko izdos amerikāņu apgāds vietējo skolu vajadzībām (apm. 5000 eks.). „Foundation 1976" iecerējusi grāmatu par ASV etniskām grupām. Materiāli prasīti arī no latviešiem.

Ar šogadu pie ALAs valdes nodibināts jauns — Finanču birojs, ko vada Dr. Olģerts Kārkliņš (no Vašingtonas). Birojs projektēs līdzekļu sagādi. Mūziķu sacensībā piedalījās tikai 2 dalībnieki, kuŗu starpā tad sadalīja 500 dol. balvu — Anitai Rubenei no Filadelfijas par dziedāšanu — 150 dol. un Ērikam Viļumam no Kolumbus, Ohio par klavieŗu priekšnesumiem — 350 dol.

Nākošā ALAs valdes sēde notiks dziesmu svētku laikā Klīvlandē. Tad arī notiks Izglītības biroja sēde un PBLA Kultūras fonda sēde.

Sēdē piedalījās arī ALAs šāgada vasaras stipendiāts Pēteris Graube no Grand Rapidiem.

L. Rumaks

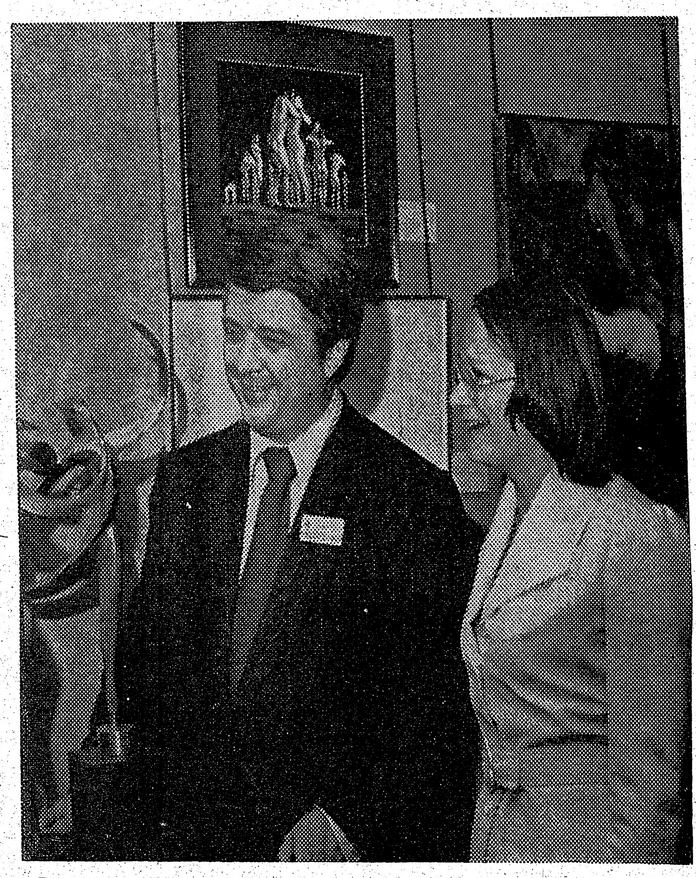

Rīgas paviljona programmas kārtotāja Aija Bramane sarunā ar Lieltoronto starptautiskās Karavānas priekšsēdi Leonu Kosaru (augšējā attēlā pa kreisi).

Rekordskaits Līgo svētkos Sidrabenē

JĀŅU UZVEDUMS BEZ AUTORA

Rakstot par kādu uzvedumu, vispirms parasts minēt tā autoru vai sakārtotāju, un ne bez pamata. Katra literāra iecere taču dzimusi kādā vienā galvā, ar kaut kādu šīs galvas aktīvitāti sākusies, kaut kā ieguvusi saturu un formu. Šī gada Jāņu uzvedumam autora tomēr nebija. Gan klīda baumas, ka tā teksts it kā nācis no Vācijas, kur tas piedzīvojis skatuvisko ietērpu jau nometņu laikos, ka tas kāds vecs Blaumaņa manuskripts (uzvedumā darbojas Taukšķis), kas tagad atrasts, veicot jaunās Dziesmu kalna estrādes „zemes darbus," ka tā autors meklējams turpat Sidrabenē u.t.t. Tās visas tomēr šķita viegli apgāžamas— tikai baumas.

Apcerētājam autora trūkums tomēr piešķir negaidītu brīvību izteikties kritiskāk. Nevar taču apvainot, kā nav. Bet tāpat tas uzliek par pienākumu sākt apceri no otra gala — ar to, kas ir. Un arī tas nav slikti, kaut pārmaiņas pēc.

Pirmoreiz Sidrabenes pastāvēšanas laikā nevainojami darbojās skaļruņi, kad pārvaldes priekšnieka vietnieks Arvīds Kalniņš aicināja publiku pulcēties izrādes vietā. Lielākā daļa gan tad tur jau bija sapulcējusies, bet kāds pustūkstotis aicinājumam vēl paklausīja. Otrs pustūkstotis, kā parasts, to neievēroja — palika krūmos. Brīvdabas skatuves priekšā tomēr drīz bija sasēdušies vai sastājušies pāris tūkstoši, un izrāde varēja sākties.

Līgo svētkus ievadīja Anita Kalniņa (Kalniņu daudz, šoreiz radniecības nekādas), ģērbusies krāšņā tautas tērpā, ar uzrunu. Rīkotāju vārdā viņa pateicās klātesošajiem par ierašanos, novēlēja patīkamu vakaru un uzaicināja tikpat kuplā skaitā (kāpēc ne kuplākā?) ierasties Sidrabenes 20 gadu jubilejas sarīkojumā, 14. un 15. jūlijā. Pārvalde gatavojoties pierakstīt, kas neieradīsies — viņa brīdināja. Viņa arī „lika pie sirds" visiem, kad Andis Cers no skatuves diriģēšot, dziedāt līdz.

Tad galdā uz skatuves saradās bezgala daudz ēdienu, meitas apmeiļoja Voldemāra Kārkliņa atsvaidzinātās Skroderdienu dekorācijas un divi vīri smagi uzvēla alus mucu — tik „smagi", ka publika viegli pamanīja, ka tā tukša. Varbūt tāpēc pirmā kopējā dziesma ar visu diriģēšanu un skatuvisku līdzdziedāšanu skanēja mazliet atturīgi. Atrodot tekstus, kas bija iespiesti programmās, mucas tukšums tomēr drīz aizmirsās un vēlāk visi noticēja Arvīdam Āpšem, kad viņš paziņoja, ka nu diezgan ēsts un dzerts. Ēdienu uz gala — tie bija īsti — gan arī tad vēl palika daudz — nevar jau visu apēst, kad jādzied. Tāpat nevar likt tiem pazust kreklu piedurknēs un kabatās, kur jāglabā „špikeri". Bet publika kļuva paticīga, un — uzticīga, jo tās pašas sejas uz skatuves tā bija redzējusi jau daudzos Jāņos.

Vienu tomēr ne tik bieži — Skaidrīti Darkēvicu. Viņas bija pirmais solo. Skanēja labi. Vienīgā nelaime — neviens no solistiem, atskaitot Mirjāmu Bērziņu, nebija rēķinājies ar jūtīgo skaņu pastiprinātāju aparatūru. Visi daudzreiz stāvēja pārāk tuvu mikrofoniem, kas laikam nemaz nebija izmēģināti. Tāpat dažreiz grēkoja koristi. Bet publika to piedeva. Tāpat kā tā piedeva režisoram, ka tas apdziedāšanos lika skatīties no sāniem, sasveicināšanos ar kaimiņu līgotājiem no muguras, un ka tas lielo kopkori brīžiem bija saspiedis aiz galda kā siļķes mucā, tai pašā laikā atstājot skatuves stūrus neizmantotus. Arī citiem šis tas bija jāpiedod, piemēram dejotājiem, kuru otrreizējā uznākšana pēc pirmās reizes lielajiem panākumiem bija lieka, un anonimajam autoram, kas izteica vārgu, bērnišķīgi naīvu cerību jau nākamos Jāņus svinēt brīvajā Latvijā. Jebšu viņam kas zināms, kas citiem vēl noslēpums? Ja tā nav — jāatgādina, ka ir lietas, par kurām nebaumo pat ne bērni.

Degošās darvas mucas kalnā, kā katru gadu, lielākajai publikas daļai palika nesaskatāmas. Brīvdabas skatuves koki varen sakuplojuši — vai nebūtu laiks šīs jāņugunis novietot tuvāk, turpat aiz dekorācijām? Senos laikos visas Jāņu izdarības taču notika ap jāņugunīm. Pagalmi to degšanas laikā bija tukši. Kad pildījās pagalmi, tās gan bieži dega kaimiņu mājās, bet kaimiņu mājas tikai Latgales sādžās atradās tik tuvu. Un jāņugunis bieži tur nemaz nedega.

Visa izrāde ilga apmēram stundu, un publika, ar visiem trūkumiem, to uzņēma ļoti atsaucīgi. Aplausi bieži skanēja pat uzveduma vidū, gan solistiem, gan dejotājiem. Koŗi, ar maz izņēmumiem, skanēja lieliski. Dziesmu tekstu un melodiju izvēle bija bijusi rūpīga, ar tieksmi izvairīties no ikgadējās atkārtošanās. Bet ir vēl daudz nekad neizmantotu melodiju un tekstu.

Pats režisors Hugo Miķelsons tēloja Rūdolfa Blaumaņa personāžu — Taukšķi. Dziesmu un deju vidū iespraust jokdari ir Sidrabenes pēdējos uzvedumos radusies tradicija. Iepriekšējos gados tas bija Ķencis. Nodoms labs — publikai jādod arī par ko pasmieties. Blaumaņa tekstu un aktuālitāšu šajaukums tomēr ne vienmēr izdodas. Šogad tas bija bālāks — autors, likās, nebija vēlējies daudz teikt. Vai arī — nebija īsti uzdrošinājies. Publika tomēr smējās un bija apmierināta, tiklab ar izvēlētajām aktuālitātēm, kā ar H. Miķelsona tēlojumu. Vai un par cik šī tradicija turpināma, tas ir cits un ne tikai gaumes jautājums.

Izrādes gatavošanā nopelni vairāk nekā 60 cilvēkiem. Nav iespējams uzskaitīt visu vārdus. Bez jau pieminētā režisora un dekorātora, līgo mildijas bija sakārtojis Alberts Vītols, mūzikas pavadījumus spēlēja Ed. Kalviņš un A. Šmits, dziesmu iestudējumos bija palīdzējusi S. Argue - Plīse, taurēja I. Drengers, solo, duetus un ansambļus dziedāja A. Cers, M. Bērziņa, K. Pavasars, S. Darkēvica, lielākas vai mazākas lomas tēloja A. Bancone, R. Zamlovska, M. Ķuze, Dz. Cera, A. Āpše, E. Eglīte, F. Vilmanis u.c., piedalījās deju kopa Daugaviņa E. Kalviņa vadībā un koris ap 30 dalībnieku sastāvā. Sevišķu atzīmi par piedalīšanos un dziedājumu duetā pelna mazās D. un S. Ķuzes, kurām kopā tikai, laikam, ap 15 gadu. Tās arī dziedāja gandrīz pareizā atstatumā no mikrofona.

Pēc izrādes un vēlreiz, gan kopā ar publiku, gan atsevišķi nodziedātām līgo dziesmām, A. Kalniņš mēģināja atrast autoru, bet bez panākumiem. Sidrabenes pārvaldes priekšnieks Pauls Plīsis piešķirto titulu apzīmēja par kļūdu, tāpat Hugo Miķelsons. Par puķēm un aplausies tomēr pateicās abi, tā uzņemdamies gan atbildīgu, bet noraidīdami atzinību un godu, tā atvieglinādami arī šīs atsauksmes rakstīšanu. Ja tajā pateikts šis tas, ko parasti, ja saka, tad tikai privāti, bet visbiežāk nemaz nesaka, tad tas nenozīmē niecinājumu, taisni otrādi — tas izteic atzinību par padarīto un cerību, ka Sidrabenes uzvedumi turpmāk nevis atkārtosies, bet dažādosies — arī veidosies uz augšu.

Pēc Sidrabenes pārvaldes priekšnieka P. Pliša un viņa palīga A. Kalniņa vērtējuma Līgo svētki Sidrabenē šogad iezīmējušies ar apmeklētāju rekordskaitu, turpat ap 3000. Caur kontrolvārtiem šogad izbraukušas ap 800 automašīnas, daudzām ierodoties vēl pēc pusnakts no citām Līgo svētku sarīkojuma vietām.

Pēc pēdējām ziņām iespaidus no šiem svētkiem kāds federālā parlamenta loceklis aiznesīšot arī uz Otavu.

Vēl atzīmējams, ka sarīkojumā bija daudz jaunatnes, vismaz — puse. Tas liecina, ka tiem jāturpinās. Tie veido Sidrabenes pienesumu nākotnei — latvietībai trimdā.

O. L.

Trīs Jāņi Jāņu svētkos Sidrabenē, no kreisās: Latvija Amerikā fotografs Jānis Liģers, komponists Jānis Norvilis un mākslinieku vienības Latvis valdes priekšsēdis Jānis Zuntaks, kas bieži pieminēti mūsu laikrakstā un kuŗus ar savu foto kameru lielajā līgotāju pulkā uztvērusi Elvīra Briede.

Līgo vakars Saulainē

Laika ziņā tas šogad izdevās teicami, visumā nepiepildoties teicienam „līst kā pa Jāņiem", ja neievēroja dažas lietus lāses, kas brīžiem sāka krist no uzklīdušiem lietus mākoņiem. Gandrīz cilvēka garumā saaugušo pļavas zāli jaunais traktors ar piekabināto pļāvēju bija nogriezis līdz ar zemi. Bez visām Jāņu dienas izdarībām ciemiņi vēl paguva apsauļoties, izpeldēties upē un paspēlēt arī volejbolu.

Režisors Ernests Jurševskis Jāņu uzvedumam bija izvēlējies komēdiju Sirdsdraugs Kārlis, pašam tēlojot titullomu, tēlotājos piedaloties vēl A. Siliņai, H. Jurševskai, D. Brumelei un A. Putniņam. Saturā bija iepīti arī daži laikmetīgi momenti, piemēram, jaunāko ziņu lasīšana laikrakstā Latvija Amerikā. Kā jau tas Jāņos parasts, beidzot ierodas līgotāji, J. Baruša un A. Vītola vadībā, ar Jāņu māti un tēvu, sieru un alu. Tad visus Saulaines cieminus aicināja lejā pie upes, kur sagatavots ugunskurs, un atskanēja kopēji dziedātās līgo dziesmas.

Vēlāk līgotāji izklīda pie savām automašīnām, pulciņos dedzināja ugunskurus un turpināja līgošanu. Dejošana risinājās uz galvenās mājas balkona, par mūziku gādājot I. Ķipim. Šeit draudzes dāmu komiteja bija rūpējusies par kafiju un cepumiem, tāpat otrā rītā.

Pārdotas pavisam 400 ieejas zīmes, neskaitot vēl ap 100 dalībnieku, kas piedalījās tiešajās vakara izdarībās.

J. U.

200 LĪGOTĀJU MEŽCIEMĀ

Katoļu draudzes lauku īpašumā Mežciemā bija ap 200 līgotāju. Diriģents A. Gertmanis bija izkārtojis līgošanu, visus dalībniekus iedalot divās grupās — mājas ļaudīs un sabraukušos līgotājos. Bija sagatavotas programmas lapiņas ar līgo dziesmu tekstiem, ko lietoja kopīgai līgošanai, kas turpinājās pie ugunskura. Mežciema pārvaldes priekšnieks V. Miklašēvics bija jāņatēvs un viņa dzīves biedre— jāņamāte, kas līgotājus pacienāja ar alu un sieru. Saviesīgs vakars ar deju risinājās Mežciema sabiedriskajās telpās, kuŗas piebūvē bija iekārtots kafijas galds. Bija ieradušies arī daudz jauniešu, galvenokārt no Hamiltonas. Nākamais sarīkojums Mežciemā — Rudzpuķu balle, augusta garajā nedēļas nogalē.

LĪGOTĀJI JUMALĀS

Latvisko paražu kopēji burtnieki Jāņus svinēja tēlnieka A. Kopmaņa īpašumā Jumalās, kur jau nedēļu iepriekš talcinieki sagatavoja jāņumucu, uzcēla jāņuvārtus un izbūvēja miestiņu. Jāņu vakarā iecerētā programma tomēr pilnībā neīstenojās, iztrūkstot dažiem tās dalībniekiem. Bija ieradušies 30 līgotāju, kuŗus sagaidīja gleznotājs Alfreds Jaunzems. Jāņutēvs Augusts Kompanis ar Jāņu māti, dzīves biedri Almu, pacienāja līgotājus ar sieru un alu. „Alus puisis" Jānis Vandelis apnēsāja alus kausus. Lietus gāzes līgotājus gan aprasināja, bet tas nemazināja to omulību, jo kas gan būtu Jāņi bez lietus. Nākošais burtnieku saiets 18. augustā J. Vandeļa vasaras mājā Tālavā. Saieta temats — Jumis. Par ražas novākšanu runās J. Paliepa.

—ls—

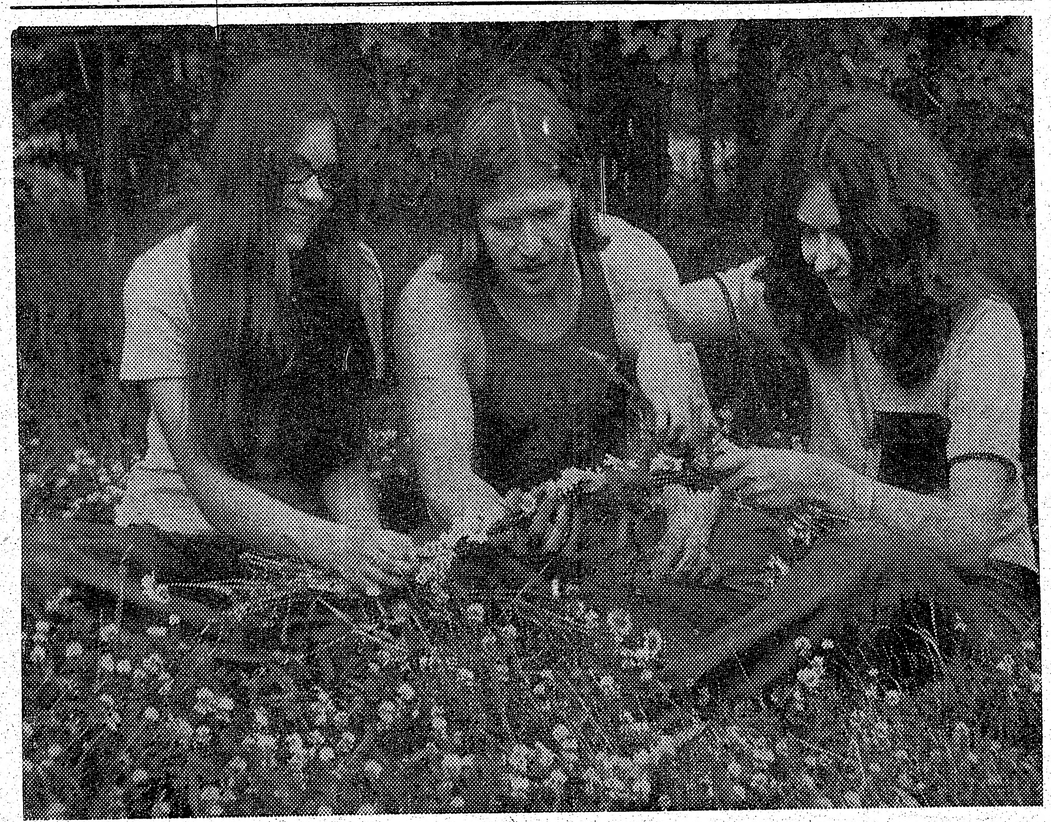

Līgotāju pulkā Sidrabenē bija bija arī daudz latviešu no ASV. Attēlā — Jāņu vainagu vijot, no kreisās Bafalo jaunieši Terēza Peipiņa, Edvards Naumovics un Lūcija Peipiņa.
Foto: J. Liģers

MĀCA
TECHNISKO ZĪMĒŠANU
un PROJEKCIJAS MĀCĪBU,
kā arī šacha spēli
Zvanīt (313) 538-9291
inž. Radziņš Detroitā, ASV

†

Konrads Hollanders

dzimis 1896. gada 8. decembrī,
miris 1973. gada 20. jūnijā, Toronto.

Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes Toronto Palīdzības fonds

Mūžībā aizgājis mūsu nodaļas biedrs

Kārlis Brukšteins

dzimis 1911. gada 2. septembrī Latvijā,
miris 1973. gada 20 jūnijā Kanadā

Tuvā pieminā paturēs
DV Toronto nod. saime

PELĒKAIS

BRĪVĀ DABĀ

BASU SEZONAI SĀKOTIES

Pagājušā nedēļā bez liela trokšņa, mazas lietus gāzes pavadīta, sākās oficiālā vasaras sezona. Jāņi nebūtu Jāņi, lai tajos nelītu kā pa Jāņiem. Protams, ka lietū nekāda omulīga makšķerēšana nevar notikt. Šonedēļ bilde mainīsis uz labo pusi, jo ar 1. jūliju makšķerniekiem atļauts ķert kādu zivi vien izdodas piemānīt. Praktiski tas nozīmē, ka taupīšanas laiks izbeidzas ne pārāk lielam zivju pasaules reprezentantam melnajam basam. Bass patiešām ir skaista zivs un lai to notvertu, nav jābrauc uz tāliem ziemeļu ezeriem pie polārā loka. Basiem patīk itin remdens ūdens, bet viņi ir rijīgi un sirdīgi. Makšķerniekam jāliek lietā sava prasme, lai to piemānītu. Vēl jāpiezīmē, ka basu tēvi ir vieni no nedaudzajiem zivju pasaules tēviem, kas pēc „kāzām" nepagriež mātītēm muguru. Tie ar visu sirdi un dvēseli nododas savu jauno atvasīšu pasargāšanai no šīs pasaules briesmām, uzturas jauno basēnu šūpulīšu tuvumā un varonīgi atgaiņā katru iebrucēju. Nav zināms, vai pieaugušie basēni, tāpat kā cilvēka bērni, vēlākos gados par to ir saviem tēviem pateicīgi?

Organizētie un neorganizētie latviešu trimdas makšķernieki šogad basu sezonu atklāj līdzīgi iepriekšējiem gadiem. Ne no pārāk dziļiem informātiem avotiem man norāda, ka šoreiz basu sezonas atklāšanā nepiedalīšoties kāda pazīstama, iecienīta un populāra makšķerniece, jo, sekojot savas bijušās draudzenes priekšzīmei, devusies pāri bangainiem Atlantijas okeana viļņiem, lai Dzintarjūra krastos lēnīgi tekošās, rāmās upēs un sapņainos ezeros izmēģinātu roku makšķerēšanā. Tie paši avoti norāda, ka šis negaidītais ceļojums ir tīra makšķerēšanas padarīšana un nekas vairāk. Vai makšķerniece ko prātīgu Dzintarjūrā izvilkusi, nav zināms. Varbūt ka sentimentālu iemeslu dēļ viņa klusēs kā viens otrs tālā ceļa mērotājs. Bet tas jau nav svarīgi. Svarīgs ir tas apstāklis, ka šejienes makšķernieki oficiālo sezonu šogad kaut kā atklāja arī bez viņas klātienes.

Un te atgriezīsimies atpakaļ dzīves reālitātē — basu makšķerēšanā. Tirgū dabūjami 148 skaisti un dārgi basu pievilināšanas vizuļi. Man jāliecina, ka bass nesmādē arī treknu slieku un nekad nevar atteikties no dēles nogaršošanas. Basam dēle ir tas pats kas galerts latviešu godībās. Mazs trijžuburu āķītis ir piemērotākais dēles pasniegšanā basam. Simko ezerā basi dzīvo gar akmeņaino rietumu piekrasti. Kā zināms, tad ir divas šķiras basi — lielmutis un mazmutis. Vieni cienī aukstāku ūdeni, otri siltāku. Siltā ūdens basi meklējami ūdenszāļu tuvumā zem vecām siekstām, vārdu sakot, vietās, kur visvieglāk pārraut ne pārāk stipru makšķeres kāta auklu. Slieku vietā šie basi neatsakās no mazām vardītēm, un ir zināms, ka daži basu makšķernieki viņiem pasniedz mazas pelītes, kuŗas pašrocīgi noķēruši savos pilsētas dzīvokļos.

Ar basa noķeršanu makšķernieks jau ierindojas itin cienījamā pusprofesionālā katēgorijā.. Par meistaru to padara maskija notveršana, bet par to un citām latviešu makšķerniecēm un makšķerniekiem citā reizē.

Ziedojums Gaŗezeram

DR. E. AUSTRIŅAS PIEMIŅAI IENĀKUŠIE 1250 DOL. VELTĪTI VIDUSSKOLAI

Mirušās zobārstes Emīlijas Austriņas piemiņai ziedu vietā ienākušie 1250 dol. nodoti Gaŗezera vidusskolas būves vajadzībām. Šo summu bija nodevušas 108 personas. Tas bija nepārprotams sirsnības apliecinājums aizgājējai. Dr. E. Austriņai bija tuva arī latviešu sabiedrība, it sevišķi jaunatnes un Gaŗezera pasākumi.

Emīlija Austriņa, dzim. Pone, slimības mākta, nesasniedza savus 65 mūža gadus, aizvērot acis 5 dienas pirms šo gadu atceres — 6. maijā. Nelaikes dzimtā puse bija Jaunpils. Pēc zobārstniecības studiju pabeigšanas 1934. g. sākusi strādāt Grāmatrūpniecības slimo kasē, bet ar 1935. g. Rīgas pilsētas skolu valdē par zobārsti, paralleli arī savā privātpraksē. Bēgļu laikā vadīja zobārstniecības kabinetu Vircburgas nometnē. Uz ASV izceļojusi jau 1949. g., papildinoties angļu valodā Rietummičigenas universitātē. Daļēji ar prof. Dr. J. Prīmaņa palīdzību viņai izkārtojās uzņemšana Pitsburgas universitātē, kuŗu beidza 1957. g. ar D.D.S. gradu un iegūstot prakses tiesības Mičigenā un Pensilvēnijā. Dr. E. Austriņa praktizēja Kalamazū.

Nelaikē bija precējusies ar mežkopi Pēteri Austriņu. Ģimenē trīs dēli un meita. Dr. E. Austriņa piederēja pie korporācijas Imeria.

V. Miķelsons

Vēlos pirkt Zemgales
tautas tērpa blūzi,
var būt arī lietota.
Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā.
Tālr. 889-0472, Toronto

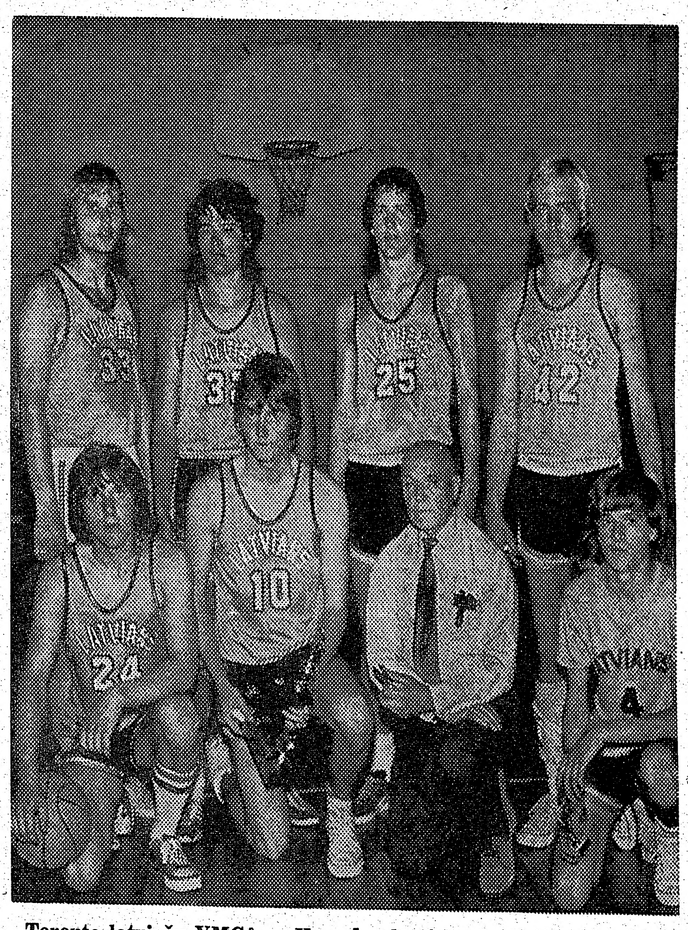

Toronto latviešu YMCA — Kanadas latviešu jaunatnes meistars basketbolā. Fināla spēlē YMCA pieveica Hamiltonas Spartu ar 79:67 punktiem. Attēlā jaunā basketbola meistarvienība ar tās vadītāju žani Zentiņu, pirmā rindā no kreisās: J. Jansons, vienības kapteinis A. Līdums, vienības vadītājs Ž. Zentiņš un A. Pālens; aizmugurē: P. Tomass, M. Kārkliņš, J. Ozoliņš un I. Kārkliņš. Foto: J. Liģers

Jaunatnes pavasaŗa sporta svētki

Jaukais laiks un kuplais dalībnieku skaits veicināja LSAK jaunatnes pavasaŗa svētku labu izdošanos 9. un 10. jūnijā.

Sestdien notika volejbola turnīri, kuŗos 6 jaukto vienību konkurencē uzvarēja Hamiltonas DV Spartas II komplektējums, kamēr jauniešiem pārākais bija TLSK un meitenēm Spartas sešinieks. Blakus volejbolam notika sacensības futbola, golfa un novusa stendos, vakarā filmu izrāde un deja.

Svētdien sacentās vieglatlēti, sadalīti attiecīgās vecumu grupās, bet pēc vieglatlētikas sacensībām notika Toronto latviešu jaunatnes un Hamiltonas Spartas jauniešu futbola sacensība, kuŗā ar 2—0 uzvarēja torontieši.

Vieglatlētikas sacensību labākie sasniegumi bija:

Meitenēm, dz. 1965.-64.-63. g. 60 m. M. Ozola 11,0 sek. Augstlēkšanā A. Saulīte 95 cm, tāllēkšanā M. Ozola 2,99 m. Dz. 1962.-61.-60. g. 100 m S. Bādere 14,4 sek., 200 m S. Bādere 29,8 sek. Tāllēkšanā A. Kalna 3,82 m. Augstlēkš. S. Bādere 1,25 m. Lodē G. Mackare 6,76 m. Dz. 1959.-58.-57. g. 100 m S. Ozola 14,7 sek., 200 m S. Ozola 32,9 sek. Augstlēkš. R. Krūmiņa 1,30 m, tāllēkš. S. Ozola 4,52 m, lodē J. Pakalna 9,06 m, diskā J. Pakalna 26,48 m, šķēpā V. Gregore 18,16 m. Dz. 1956. g. un agrāk — augstlēkš. B. Kalna 1,40 m, šķēpā M. Leja 24,16 m un diskā B. Kalna 23,64 m.

Zēniem — Dz. 1965.-64.-63. g. visās disciplīnās uzvarēja Andris Bāders — 60 m — 10,1 sek., lodē — 3,85 m, 200 m — 36,0 sek., un tāllēkšanā 3,40 m. Dz. 1962.161-60. g. 100 m M. Kupše 14,4 sek., 200 m. M. Kupše 30,5 sek., tāllēkš. M. Kupše 4,32 m, lodē P. Sprunkulis 7,39 m, augstlēkšanā V. Ozols 1,45 m, šķēpā V. Ozols 19,84 m. Dz. 1959.-58.-57. g. 100 m. M. Ozoliņš 13,2 sek., 200 m A. Lapiņš 26,8 sek., 400 m A. Lapiņš 61,8 sek., 800 m. A. Lapiņš 2:31,7 min., tāllēkšanā. I. Ozoliņš 5,60 m, augstlēkš. E. Prauliņš 1,50 m, lodē V. Matisons 15,14 m, diskā V. Matisons 41,06 m, šķēpā V. Matisons 35,80 m. Dz. 1956.—55. g. 100 m D. Lapiņš 12,5 sek. 200 m D. Lapiņš 25,4 sek., 400 m D. Lapiņš 58,4 sek. Augstlēkšanā R. Paukšēns 1,60 m, tāllēkš. V. Lagzdiņš 5,76 m, diskā V. Lagzdiņš 27,08 m un šķēpā R. Paukšēns 38,86 m. Vispārējā klasē — 400 m K. Virkavs 58,5 sek., augstlēkš. I. Plampe un J. Zivtiņa abi 1,70 m, tāllēkš. J. Zivtiņa 6,40 m, lodē A. Ozoliņš 10,58 m, diskā B. Miska 29,62 m, šķēpā V. Ziediņš 44,98 m.

A. Vinčela dāvātās ceļojošās balvas izcīnā sporta klubu vienībām visvairāk punktu „salasīja" Hamiltonas Spartas jaunie vieglatlēti.

INDIANAPOLE

Indianas centrālās kolledžas un Indianapoles dienas laikraksta The Indianapolis News kopēji rīkotajā gadskārtējā triju dienu Centrālindianas zinātņu un inženierzinību izstādē, piedaloties apm. 30 vidusskolu audzēkņiem no septiņu Centrālindianas apriņķu vidusskolām, atzinību izpelnījās arī viena latviešu zēna izstādītais projekts. „Scientech" kluba godalgu izcīņā 7. klases zēniem 2. vietu ieguva Ēriks Lācis, bet 11 g. v. Elza Purvlīce ieguva balvu par vislabākajām atbildēm „The Young Hobby Club" sacensībā. Jau 18. gadu Indianapoles rīta laikrakstam The Indianapolis Star skolu mācības gada laikā katru sestdienu pievienots īpašs 8 lpp. izdevums vidusskolu audzēkņiem The Teen Star, kam visus rakstus un fotografijas sniedz vietējo vidusskolu izraudzīti pašu audzēkņu reportieŗi un fotografi. Viena no Arlingtonas vidusskolas reportierēm ir Daina Elberta. Iepriekšējā The Teen Star numurā viņa sniedza plašāku apkārtrakstu par Ališa Kūpera „rock" koncertizrādi Indianapolē. G. Grīslītis

BALTIEŠU VIEGLATLĒTI STARTĒS SIDRABENĒ

Nākamais lielākais vieglatlētikas sarīkojums LSAK stadionā Sidrabenē būs Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes vispārējām klasēm un juniioriem (16—18 g. v.), kas notiks 7. un 8. jūlijā. Sacensību sākums sestdien plkst. 1.30, svētdien plkst. 11. Meistarsacīkstēs piedalīsies daudzi pazīstami igauņu, latviešu un lietuviešu vieglatlēti no ASV un Kanadas.

UZMANĪBU KANADAS UN SABIEDROTO VETERĀNI UN VIŅU ATRAITNES

Nesenas pārmaiņas veterānu tiesībās kanadiešiem, veciem un jauniem, dod iespēju saņemt pensiju, ko maksā Kara Veterānu Pensiju fonds un Civīlā Kara Pensiju fonds.

I un II Pasaules kara un Korejas kara veterāni, kas kalpojuši Anglijas valsts vai arī Kanadas sabiedroto armijas daļās, un kara laika locekļi, kas kalpojuši kā palīgspēki tirdzniecības flotē, ir tiesīgi, ja viņi **10 gadus nodzīvojuši Kanadā** un atbilst kara dienesta vecuma un medicīniskām prasībām.

Tiesīgi ir arī šo veterānu atraitnes un bāriņi.

Ir atcelti īpašuma ierobežojumi, un tas nozīmē, ka vairs nav jāpārbauda pieprasītāja materiālie līdzekļi, bet gan ienākums, kas radies no šiem līdzekļiem.

Gadījuma ienākumi līdz $1000.00 vieniniekam un $1.500.00 precētiem netiek ņemti vērā. Tāpat $15.00 vieniniekam un $30.00 precētam no Old Age Security and Garanted Income Supplement mēneša maksas.

Likmes un izpeļņas robeža paaugstināta no $151.14 un $257.21 mēnesī uz $191.14 un $327.21, kas nozīmē, ja jūsu mēneša ienākums ir mazāks par pēdējo summu, jums tiesības pieprasīt „War Veteran Allowance", jeb „Civilian War Allowance."

Katru gadu abas likmes paaugstina līdz ar dzīves dārdzības celšanos.

Lai iegūtu tuvāku informāciju un iesniegtu pieprasījumu, rakstiet:

The Secretary of your WVA District Authority,
vai

The Chairman, War Veterans Allowance Board,
Ottawa, Canada, K1A 0P4

Published under the authority of
The Honorable D. J. MacDonald,
Minister of Veterans Affairs.

TORONTO PILSĒTAS ATKRITUMU SAVĀKŠANAS PLĀNS

Tā kā pirmdiena, 2. jūlijs, ir svinamdiena,

šai dienā atkritumus neaizvāks.

Pirmdienas darbus izdarīs otrdienā, bet otrdienas

savākšanu — trešdienā.

H. F. ATYEO, P. Eng.
Commissioner of Streets

Varbūt kādam no tautiešiem ir 2 eksemplāri
prof. A. Švābes
„Latvijas vēsture 1800 — 1914".
Izdevis apgāds „Daugava". Varbūt kāds būtu ar mieru 1 eksemplāru pārdot. Lūdzu rakstīt uz adresi:

Mr. T. Miezītis,
309 St. Johns Rd.,
Toronto9 , Ontario, Canada.

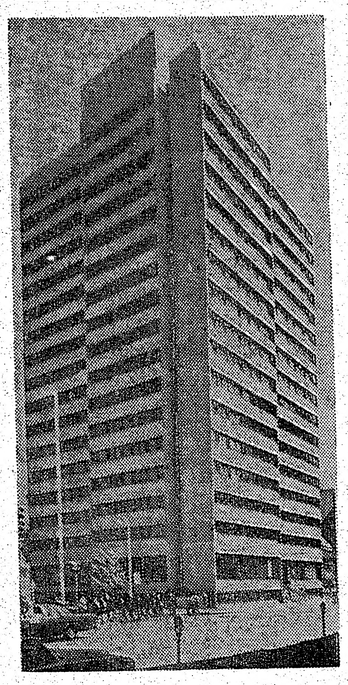

TARTU KOLLEDŽA PIEDĀVĀ STUDENTIEM APMEŠANĀS IESPĒJAS VASARĀ

„TARTU" ir jauna, moderna 18 stāvu ēka un atrodas Toronto universitātes kompleksa ziemeļu daļā. No 1973. gada 1. maija līdz 31. augustam Tartu telpas ir pieejamas par speciālām vasaras cenām. Ērtas, gaišas istabas, piemērotas vienai un divām personām. Arī dzīvokļi sešām personām ar atsevišķām istabām līdz ar vārīšanas iespējām. Kafetērija. Veļas mazgāšanas iespējas (Coin Laundry). Auto novietošanas iespējas. Grupai piederošām personām privātas istabas cena ir $4.00 dienā, nedēļā $20.00. Vienai atsevišķai personai istabas cena ir $5.00 dienā, $23.00 nedēļā. Divām personām viena istaba $70.00 mēnesī.

Tuvākai informācijai zvanīt Toronto (416) 925-4747, vai rakstīt Tartu College, 310 Bloor Street West, Toronto, Ontario M5S 1W4. Canada.

Sasauc dziesma

LATVIEŠU 5. VISPĀRĒJO
DZIESMU SVĒTKU KONCERTI:

Piektdien, 31. augustā

7.00 vakarā GARĪGS KONCERTS
St. John's Cathedral

Piedalās:
Toronto Sv. Andreja ev. lut. draudzes koris, simfoniskais orķestris dir. Arvīda Purva vadībā, Anita Grigale-Rundāne — ērģeļu solo, Rita Dzilna-Zaprauska — soprāns un Austra Kalniņa — soprāns.
Ieeja: $4, jauniešiem līdz 16. g. un invalidiem $2.

Sestdien, 1. septembrī

6.30 vakarā LATVIEŠU MŪZIKAS
SIMFONISKAIS KONCERTS Music Hall

Piedalās:
Simfoniskais orķestris, koncertmeistars Voldemārs Rušēvics, solists — pianists Arturs Ozoliņš, diriģents Jānis Kalniņš.

Ieeja: $6.50, $5, $4, $3, $2.

Svētdien, 2. septembrī

2.30 PĒCP. DZIESMU SVĒTKU
SIMTGADES KONCERTS Public Auditorium

Pieteiktas 55 koru vienības ar 1800 dziedātājiem. Solisti: Līna Karlsone — soprāns, Irma Kurme — soprāns, Pēteris Lielzuika — tenors. Diriģenti: Ernests Brusubārdis, Arnolds Kalnājs, Jānis Kalniņš, Arvīds Purvs, Kaspars Svenne, Roberts Zuika.

Ieeja: $7, $6, $5, $3, $2.

☆ ☆ ☆ ☆

Čeks vai naudas pārvedums ar sev adresētu apmaksātu aploksni sūtāms:

Latvian Song Festival Committee
P. O. Box 91488
Cleveland, Ohio 44101

Pasūtinājumi tiek izpildīti saņemšanas kārtībā. Pēc 15. augusta ieejas kartes pa pastu vairs neizsūtīs, bet tās varēs saņemt pie galvenās kases Sheraton - Cleveland viesnīcā.

Pasūtiniet tagad SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS labāko dāvanu uz LATVIJU

INTERTRADE EXPRESS CORP.
To sakām mēs un to saka arī jūsu piederīgie.
Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, tas ir apm. tā, ka jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un nopirkuši mantas $200 vai $300 vērtībā, vai pat vairāk.

INTERTRADE EXPRESS CORP.
var jums piesūtīt par šādiem darījumiem paraugus.
Speciālos rubļu certifikātus var arī ļoti izdevīgi apmainīt pret parastajiem rubļiem.

PILNĪGA GARANTIJA UN APDROŠINĀŠANA
Certifikātu piegāde mājās apm. 3 nedēļu laikā.
Speciālā rubļa vērtība ir $ 2.70
ŠĪ CENA IR VISS, KAS JUMS JĀMAKSĀ. NEKĀDU CITU IZDEVUMU. Jūs varat sūtīt katru summu ko vēlaties.
Pieprasait mūsu illustrētos katalogus.

PASŪTINAIT TAGAD
tikai caur
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street,
Fifth floor
NEW YORK, N.Y. 10010,
tālr. 982-1530

Ļoti svarīgi — Automobiļi Ātra piegāde
Izvēlaties no šiem jaunajiem modeļiem:

	Cenas US $
Zhiguli Vaz 2101	**$3653.00**
Jaunais, uzlabotais (Export Model)	
Zhiguli Vaz 2103	**$4136.00**
Furgon Station Wagon	**$4025.00**
Moskvitch 412 IE (Export Model)	**$3703.00**
Moskvitch 408 IE	**3405.00**
Zaporochets Zaz 968	**$2335.00**

Pieprasait mūsu speciālo illustrēto apkārtrakstu ar automašīnu attēliem. Pieņemam pasūtinājumus arī DZĪVOKĻIEM, PĀRSŪTĀM LIETOTAS DRĒBES.
Iebraucēji no USSR, pieprasait speciālo informāciju! Mums ir 24 gadu pieredze šais darījumos un mums ir tūkstošiem apmierinātu klientu.

Speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, kas specializējusies jau 23 gadus dāvanu sūtīšanā uz Pad. Savienību, ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana piederīgajiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji ar tiem var iegādāties visu speciālajos Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos par apm. ¼ no mantu vērtības parastajos rubļos. Priekšmeti, kas parastajos veikalos maksātu 10 rubļu, iegūstami par 2½, vai pat lētāk.

Certifikātus var izdevīgi apmainīt arī parastajos rubļos.

Speciālo rubļu cena ir $2.60. **Jūs varat sūtīt, cik vēlaties, un tie tiek piegādāti jūsu piederīgiem 3 — 4 ned. laikā.**

Pieprasiet jaunāko cenrādi un pārliecinieties, cik vērtīgi ir speciālie rubļu certifikāti.

Tuvākai inform. rakstiet: INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, 5th Floor, New York, N. Y., tālr. 982-1539.

Aleksandra stāsta:

Kapteiņa Ādamsona spiegs

(4. turpinājums)

Plkv. Lobe teica: Vācieti piemānīt nav viegla lieta. Ja tas mums izdevies, āmen. Nevienam nekas vairāk nav jāzina."

Pēc paziņojuma par frontes teātŗa nodibināšanos saņēmām vēl papildus informāciju, ka ģenerālis Šrēderis atļāvis pat īpaša formas tērpa nesāšanu frontes teātŗa dalībniekiem. Tumšzilo svārku atlokus greznoja divas zeltītas palmu lapas, kuŗās ieslēpušies mistieskie burti LFT.

Uz svārku piedurknēm zem Latvijas karoga krāsu vairodziņa sarkana auduma ielokā zelta burti vēstīja, ka formas nēsātāji pieder pie Latviešu frontes teātŗa. Nesaprotamā kārtā vēlāk frontē vācu komandanti un kareivji frontes teātŗa aktieŗus lielāko tiesu noturēja par latviešu lidotājiem, latviešu brīvkorpusa virsniekiem vai pat par latviešu izpletņu lēcējiem. Varbūt ka vāciešus zināmā mērā maldināja tas apstāklis, ka, lai paātrinātu transportu un vieglāk tiktu galā ar apgādes problēmām, frontes teātŗa vadītājs dažus aktieŗus vai mūziķus ar vieglu roku „paaugstināja", frontē piestiprinot pie viņu uzplečiem pāris zvaigznes vai rombus un kreisā plecā piekarinot pa akselbantei.

„Nomobilizējis" dubultkvartetu Tēvija, ātrzīmētāju Eduardu Keišu, mūziķi Armandu Krūmkoku, dejotāju Ainu Ezergaili un kādu nedrošu žonglieri, tieši pēc divi nedēļām Kundrats ar savu teātri izbrauca uz Ļeņingradas fronti. Lai programma iznāktu kuplāka, pats teātŗa vadītājs uzņēmās konferansjē un burvju mākslinieka pienākumus, bet Tēvijas dziedonis vet. ārsts Ādamsons prata lieliski izsmīdināt visus ar savām skaņu imitācijām, brīžiem no savas mutes liekot atskanēt vijolei, trompetei vai ģitaras skaņām. Tikpat lieliski viņš prata imitēt nodziedājušos operas primadonnu, dziedot četras oktāvas uz augšu un uz leju. Kroņstates smago lielgabalu lādiņi gan bieži pārlidoja teātŗa zāli, tuvumā krita pa akli nomestai krievu lidmašīnas bumbai, bet citādi izrādes nekas netraucēja. Frontes teātris savas ugunskristības bija godam izturējis. To, ka Krasnoje Selo stacijā viņu vagonu bija ievilcis smagi piekrautais municijas vilciens, teātrinieki nezināja. Viņi gan brīnījās, kad izmirušas stacijas peronā izskrēja vecīgs komandants un pa galvu, pa kaklu skriešus visus noveda pazemes bunkurā.

Kad teātrim bija jādodas atpakaļ uz Rīgu, ātrzīmētājs Keišs bija pazudis kā žīds ap Miķeļiem.

„Būs kāda krievu izlūkgrupa paņēmusi līdz uz Ļeņingradu," jokojās frontinieki. Nekur tālu Keišs tomēr nebija jāmeklē. Pēc stundas viņu atrada ar zīmuli un bloku vaiga sviedros zīmējot zēnus pašas frontes pirmās līnijas grāvjos.

Atceļā teātris apstājās vēl Lugā, uzstājās vairākās izrādēs ievainotiem karavīriem slimnīcās un ar pašu pirmo turneju bija ieguvis sev draugus visu frontes karavīru vidū.

Ziņa par teātŗa panākumiem frontē ātri sasniedza arī ģenerāļi Šrēderu, un viņš Rīgā teātŗa vadītājam Kundratam piekodināja:

„Tā kā pēc nedēļas jūs dotos nākamā turnejā. Starplaikā aizbrauciet uz Tukumu, tur oberšturmbandfīrera Vichmana, piedodiet, pulkveža Gredzena bataljons ir ceļa jūtīs uz fronti."

Tukumā pēc frontes teātŗa izrādes pēc ilgiem gadiem satikos ar Miervaldi Ādamsonu. Zināju, ka viņš studējis teoloģiju, piederēja korporācijas Lettonia saimei, tad negaidot uzkāpis uz kuģiem un nonācis Francijā. Pēc strīdiņa ar kuģa kapteini sekojusi otra vārdu izmaiņa, un tās rezultātā kapteinis atradies kādā Marseļas slimnīcā, bet pats Ādamsons uzmeklējis Franču ārzemnieku leģiona rekrutēšanas biroju. Pēc atgriešanās no Marokas Ādamsons izvairījās pat no tuvākiem draugiem un, ja nemaldos, iestājās Latvijas armijā 5. Cēsu kājnieku pulkā un bija dižkareivja dienesta pakāpē. Strādādams laikrakstā, es trīsdesmito gadu otrā pusē satiku Ādamsonu Rīgā un gribēju rakstīt par viņa gaitām ārzemnieku leģionā. Bet Miervaldis nebija pierunājams pastāstīt par savu dzīvi un kaujām Marokā:

„Tur jau nekas nebija. Tikai kaujas un šauj, un kad nav jākaujas, tad iet pie meitām," viņš savā raksturīgajā ventspilnieka izloksnē mēļoja.

Mēs palikām labi draugi, kaut satikāmies reti un ļoti neparastos apstākļos.

Nebrīnījos, ka vētras putns Miervaldis Ādamsons bija pats pieteicies 26. Tukuma bataljonā, bet neviens toreiz nevarēja paredzēt, ka jau pēc gada kaprālis Ādamsons būs visaugstākās frontes varonības goda zīmes īpašnieks un, par nopelniem kaujā pārlecot virsleitnanta dienesta pakāpi, būs jau kapteinis, leģendārais latviešu kapteinis, par kuŗu runās dziļā apbrīnā draugi un ko bezspēcīgās dusmās lādēs ienaidnieks.

Tajā vakarā Tukumā Ādamsons bija nemierīgs. Varēja redzēt, ka frontes aizmugures reglamentārais dienests viņam derdzās.

„Pavisam cita dzīve frontē," viņš man sajūsmā stāstīja. „Tur tu var izmest vilnu. Tur tu zin uzreiz, kas ir vīrs un kas ir bāb. Es tev sak, baud kāŗ, jo miers būs briesmīgs!"

Kad Tukuma bataljons bija daudz maz apmācīts, ģenerālis Šrēders steidzās rakstīt pavēli, lai latviešu vīri dotos veikt viņiem neparedzētus uzdevumus Baltkrievijā. Bataljona komandieris plkv. Gredzens velti mēģināja protestēt, ka viņa vīri būs drošs vairogs boļševiku uzbrukumu atvairīšanai ziemeļu frontē, bet ne cīņā pret šiem nabaga velniem partizāniem, tālu no Latvijas robežām.

„Neaizmirstiet, ka tā ir pavēle," Šrēders tikai ar pūlēm valdīja dusmu izvirdumu.

„Ir kaŗš, un jums jādodas uz Berezinas purviem. Minskā jūs saņemsit tālākus norādījumus. Neaizmirstiet, ka šaubas un pretīrunāšanu mēs likvidējam ļoti ātri un vienkārši, jā, lauka kaŗatiesā."

Kad Gredzens paziņoja arī Ādamsonam, ka bataljons norīkots partizānu apkaŗošanai, Miervaldis izgrūda pāris nesaprotamu lamu vārdu un tad ar visnevainīgāko smaidu sejā mierināja savu bataljona komandieri:

„Es to liet nokārtos. Es aizies pie tiem partizāniem un teiks: neaiztiec tu mūs, un mēs neaiztiks jūs."

Lietas Begomi sādžā, 136 km austrumos no Minskas, tomēr nebija tik vienkāršas. Begomi sādžiņa ar savām pāris desmit mājelēm bija vientuļa saliņa visapkārt partizānu pārvaldītajā territorijā. Tikai smagi bruņoti transporti tankešu un lidmašīnu aizsardzībā reizi mēnesī no Minskas izlauzās uz Begomi, lai piegādātu no ārpasaules atgrieztajam garnizonam municiju un pārtiku. Apmēram 30 km dienvidrietumos novietotais vācu atbalstpunkts krustceļos bija apbruņots līdz zobiem un neviens kareivis neiedrošinājās spert soli ārpus sava nocietinājuma. Kaut arī dziļi frontes aizmugurē, lielā daļa Baltkrievijas bija partizānu varā. Pusstundas gājienā no Begomi sādžiņas plīvoja sarkanie karogi, no ciema izpildkomitejas kancelejas sienas vēlīgi smaidīja Staļina bildes. Pāri par 300 sādžās valdīja vietējo komūnistu varasvīri, terrors un bads. Kad kādā no tām iesoļoja spēcīgi bruņotas vācu armijas vienības, sādžinieki steigā novāca sarkanos karogus, Staļina bildi aizstāja ar Hitlera, padomju varasvīri un partizānu komandieŗi pamuka tuvējā mežā un, nogaidījuši vācu vienību aiziešanu, tūdaļ atgriezās. Dienas laikā ar skaitliski lielām vācu vienībām partizāni vēl kaujās neielaidās. Pagaidām tie aprobežojās ar katra baltkrieva nošaušanu, par kuŗu varēja rasties aizdomas, ka tas sadarbotos ar vāciešiem. Naktī gaisā uzsprāga dzelzceļa sliedes, mīnas padarīja nedrošus ceļus un tiltus. Purvājos un mežos labi nomaskētie partizāni drīz saņēma pavēli uzbrukt un bez žēlastības iznīcināt katru mazāku garnizonu.

Kad es atkal satiku Miervaldi Ādamsonu Begomi sādžas vienīgajā ieliņā, viņš jau komandēja vienu no bataljona vadiem.

„Atnāc pie maniem tarzāniem vakariņās," Miervaldis bez kāda ievada aicināja. Kā un kādēļ es biju ieradies Begomi, viņu neinteresēja. Par tarzāniem Ādamsons dēvēja visus savas vienības puišus. Tie viņu mīlēja un reizē arī, ja neienīda, tad noteikti baidījās.

Leitnants Dambergs man pastāstīja: „Ādamsonam ir sava pieeja. Tā nav paredzēta nevienā reglamentā. Ar visiem saviem puišiem viņš ir uz tu, un lai Dievs žēlīgs, ja kāds no viņiem savu komandieri uzrunātu ar jūs. Izlūku gājienā viņš iet vīriem priekšgalā, ja kāds tikai drusku noraustās, tad mājā pārnākot tam jāiet pie Ādama uz bikti. Vainīgam

Latviešu rīcības komitejas priekšsēdis Klāvs Zichmanis (vidū) starptautiskā Karavānā Toronto ungāru pārstāvju ielenkumā: Budapeštas pilsētas galva un Miss Budapest.

Foto: J. Liģers

sadevis pa „oriņām" un izlamājis nelaimīgo četru valodu visspēcīgākos vārdos, viņš pielej pilnu tējas glāzi ar šņabi un saka: „Ja tu vēlreiz tā darīs, papriekš pateiks tavai mammai un pēc tam es tev nositīs. Iedzer šņab un še rok."

Patiešām, vakariņās pie Ādamsona ievēroju, ka vismaz pāris puišiem bija tā kā saskrambātas sejas.

Kas tās bija par vakariņām! Miervalža tarzāni pašapgādes ceļā bija tikuši pie veselas govs. Lielā toverī telpas vidū smaržoja prāvos gabalos saceptā gaļa. Turpat blakus veca apdauzīta mazgājamā bļoda bija pilna ar brūniem sīpoliem. Marokas Baigais pats sēdēja starp bļodu un toveri. Šķīvjus, dakšiņas un nažus viņš varbūt ienīda. Skārda krūzīte ceļoja apkārt ar dzeŗamo. Ādamsons ar savu lielo ķetnu no toveŗa izvilka lielu gaļas mīkstumu un pasniedza to man:

„Kad ir ko ēst, tad ēd. Tā teic Ulmans. Sīpols tu var pats paņemt. Prozīt!"

Pēc neparastā mielasta palikām vēl kādu stundu ar Miervaldi vienatnē:

„Man tā būšana nemaz te nepatīk. Vai tu zini, kas tie partizāni ir? Krievu muļķīši, kas sprāgst badā un dzied Internacionāli. Kad Staļins liek, tad griež nost auss un deguns paš saviem cilvēkiem par to vien, ka viņ strādā pie vācieš uz ceļbūv. No man viņ baidās. Es vēl nevien partizān nav nošāvs, bet, ja es paliks dusmīgs, tad lai Ļeņins stāv viņiem klāt. Par katr man puis es šaus desmit. Divreiz jau viņ man šāv virsū. Es domāj, ka viņ nezināj, ka tas ir es. Ja vēlreiz šaus, tad es ieliks katrā sadžā vien latvieš pagastvec un iemācīs viņiem dziedāt Lai līgo lepna dziesm ... Tu jau zin to ..."

Bez latviešiem Begomi sādžā atradās pāris desmit vāciešu. Viņi ar radiostacijas palīdzību sazinājās ar Minsku un citiem mazākiem garnizoniem. Šie vācieši uzturēja kārtībā nelielu pļaviņu, kam bija jāaizstāj aerodroms.

Katram latviešu bataljonam bija piekomandēts pa vienam vācu sakaru virsniekam. Latviešu zēni šos sakaru virsniekus nereti dēvēja par poļitrukiem. Par laimi 26. Tukuma bataljona poļitruks bija gaišmatains slaids prūsis, kapteinis Joachims Vichmans. Viņš bija kaujas virsnieks, un likās, ka partizānu apkaŗošana arī viņam derdzās tāpat kā pulkvedim Gredzenam un viņa vīriem.

Bet Begomi sādžas garnizons atradās lielu notikumu priekšvakarā. Vichmans no Minskas bija saņēmis šifrētu radiogrammu. Pēc vācu stāba ziņām lielākas partizānu vienības un pie Berezinas upes nomestais sarkanarmiešu gaisa desants koncentrējās varbūtējam triecienam pret Begomi, lai iznīcinātu latviešu bataljonu, tādā kārtā atgriežot no piegādes iespējām vēl kādus 6 izolētus citus mazākus garnizonus.

Kapteinis Vichmans arī zināja, ka pašā Minskas pilsētā partizāni bija ielauzušies vācu komandantūras mītnē, lielajā 12 stāvu kādreizējā padomju namā, kas kā par brīnumu bija palicis neskarts kaŗā gandrīz pilnīgi izpostītajā Baltkrievijas galvaspilsētā.

(Turpmāk vēl)

Toronto latviešu kreditsabiedrība
Latvian (Toronto)
Credit Union Limited
491 College St., Toronto, Ont.
M6G 1A5

MAKSĀ
5½% par ilgtermiņa noguld.
5% par noguldījumiem.

IZSNIEDZ
apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10,000.00,
māju obligāciju aizdevumus līdz $40,000.00.

PĀRDOD
naudas orderus un ceļojumu čekus.

Sākot ar 1973. g. 14. maiju birojs slēgts pirmdienās. Atvērts otrd. — ceturtd. no pl. 10 rītā līdz 7.30 vakarā. Piektd. no pl. 10 rītā līdz pl. 8 vakarā. Sestd. no pl. 9 — 1 pēcp.

No 15. jūnija — 15. sept. birojs sestdienās slēgts.

TĀLRUNIS
924-2551
924-2552

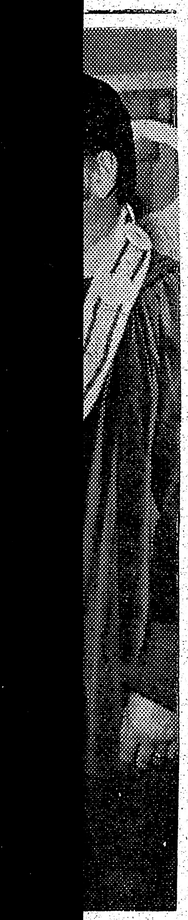

(vidū)
kumā:
Liģers

Ainas tagadējā Rīgā

Latviešu un krievu savstarpējās attieksmes agrākos gados bija izteikti naidīgas, tagad — mērenas. Īpaši darbā tās ir labas, jo cilvēki saprot, ka ir jāsadzīvo, sevišķi tur, kur ir kopējas materiālas intereses, kā brigādes peļņa, plāna izpilde, kas dod prēmiju.

Privātā dzīvē tomēr jūtama zināma norobežošanās. Latvietis vairāk draudzējas ar krievu nekā otrādi. Pa laikam latviešu viesībās ierodas arī krievi, bet ļoti reti kad krievam ir latviešu draugi.

Dzīvoju Rīgā jau piecpadsmit gadus komūnālā dzīvoklī ar kādu krievu ģenerāli, komūnistu, kopš 1918. gada, — rakstīts kādā vēstulē. — Viņš ar sievu, pieaugušiem bērniem un mazbērniem aizņem trīs istabas. Nekad nenokļuvām domstarpībās. Visa lielā ģimene bija ļoti laipna, bet viņi nekad neielūdza mani pie sevis svētkos, arī es viņus ne, kaut citādi sadzīvojam ļoti draudzīgi.

Kāpēc krievi ierodas uz dzīvi Latvijā, Baltijas valstīs?

Atbildēšu ar ģenerāļa vārdiem: „Tāpēc, ka Latvijā ir labāka dzīve, labāk var pelnīt, tur vairāk preču un pārtikas nekā citur, un — cita kultūra."

Jautāju: — Vai jūs vēlētos Latviju atstāt?

„Nē!"

— Bet ja Krievija sasniegtu Latvijas dzīves līmeni?

„Kamēr komūnisti kapitālistiskās valstis uzskatīs par savu ienaidnieku un nekā no tām nemācīsies, nekāda labuma mums nebūs," atbildēja ģenerālis.

Ārzemju radioraidījumi Rīgā labi dzirdami, īpaši tālāk no centra. Krišjāņa Barona ielā, starp Artilērijas ielu un Gaisa tiltu, uzstādīti speciāli raidījumu traucētāji. Parasti to iedarbība jūtama miglainā, lietainā laikā. Pārdaugavā vai tālāk traucētāju ietekme vairs nav jūtama.

Latvieši ļoti iecienījuši Amerikas balss, BBC un die Deutsche Welle raidījumus. Vatikāna vai raidījumi no Spānijas tautā nav populāri. Piebilstams, ka arī paši krievi labprāt klausās ārzemju informāciju.

Interesanti, ka ārzemēs gan dabūjamas Maskavā izdotās avīzes, bet Pravdai, piemēram, trūkst vidējās lapas, kurā atrodam ziņas par valsts dzīvi.

Interesanti pakavēties pie tagadējām pārtikas cenām Latvijā šajā gadā rubļos par kilogramu:

PĀRTIKAS CENAS

Šķiņķis, sūlīts, bez kaula 3,50, vārīts — 4; vērša gaļa (stēks) 2,60, malta 1,90 — 2,30; karbonāde 2,50, žāvēta — 3,20; cūkas ribas, žāvētas 2,50; speķis, svaigs 2, žāvēts — 2,20; barota vista 2,50 — 3,50; pīle 1,20 — 1,80; zoss — nav redzēta; tītars 1,60 — 2,70; teļa gaļa 2,60; jēra gaļa 1,80; vērša aknas 1,50; teļa aknas 4; aknu pastēte 2,60; mencu filēja, saldēta 0,70; līdaka, ārkārtīgi reti dabūjama 1,20; lucīši 1,10; nēģi, labā gadījumā reizi gadā, 3,70; lasis, svaigi sālīts, reti dabūjams 5,10; reņģes, svaigas 0,28, žāvētas 0,90; šiļķes 0,80—1,60; sardīnes kārbā 0,70; olas 0,12 gabalā; sviests 3,50; margarīns 1,50; eļļa 1,80 (1 litrs); Piens 0,26 litrā; krējums, skābs 1,60, svaigs — 0,60 par 200 gr.; biezpiens 0,85; baltmaize 0,12 — 0,22 klaips; rupjmaize 0,12 — 0,30 klaips; kafija 4,50; tēja 0,50 — 0,60 (50 gr.); cukurs 0,80; kviešu milti 0,36 — 0,50; rudzu milti (valsts nepārdod) kolchoza tirgū 0,60; manna 0,50; sāls 0,10; sieri 2 — 3,20; kartupeļi 0,12; tomāti sezonā 0,60 — 1; ārpus sezonas 3,50, tirgū (reizēm) 10 — 15; Gurķi, sezonas laikā, 0,60, ārpus sezonas 2,50, tirgū, ārpus sezonas, 6; radīsi 0,8 saišķītis, ārpus sezonas (tirgū apm. 5 radīsi 1,50; banāni, ja tādi gadās, 1,50; apelsīni, ne vienmēr dabūjami, 1,40; puravi 0,60; āboli 0,20 — 1, ārpus sezonas 1,80; paprika, svaiga, tikai sezonas laikā, 1,20; salāti 0,50, ārpus sezonas, 2.

DZĒRIENI

Alus 0,5 litrs 0,36; vodka 0,5 litrs 3,60 — 4,70; konjaks 8,12 — 15 (0,5 litr.); vīni 1,50 — 3,70 (0,7 ltr.); šampanietis 4,50 (1 ltr.); papirosi 0,12 — 0,40.

TEKSTĪLIJA UN KONFEKCIJA

Mēteļa drēbe, labas vilnas (1 m) 35 rubļi; kleitas drēbe, vilnas 12 — 30; kokvilnas drēbe 0,80 — 3; zīda drēbe (90 cm plata) 8 — 15; vīriešu uzuzvalks 95 — 170; sieviešu pussezonas mēteļis 70 — 150; adīta vilnas jaka 30 — 50; džempers, parasts 30; dāmu zeķes 1,40 — 3,20; zeķu bikses 7 — 9,60; kurpes, vīriešu 35, sieviešu 25 — 46; sieviešu zābaki, silti oderēti 90; dāmu somas, ādas, 8 — 15, mākslīga materiāla, 5 — 8.

Kas attiecas uz algām, atzīmējama tikai viena no augstākām katēgorijām — ārstu, kas ir no 110 — 160 rubļu mēnesī.

RĪGAS MAINĪTĀ SEJA

Baltijas kara apgabala aviācijas stābs novietots Ļeņina ielā 55/57 un vēl tālāk ap Kārļa Marksa ielas stūri. Iekšlietu ministrijas (čekas) lielais birojs, (nosaukums nav zināms), sākas no Komūnāru ielas un aizņemot visu ielu, virzās ap Raiņa bulvāra stūri, gandrīz līdz Gorkija ielai.

Duntes ielas galā, kur sākas Sarkandaugavas pakalni, atrodas vienstāvu koka ēkas, kurās agrāk bija civīliedzīvotāji, bet pēdējos 3 gados tur atrodas karavīru novietnes. Mežaparka priedēs Milgrāvja - Saulkrastu šoseja apjozta ar vairāk nekā 2 metru augstu sētu. Vietām redzamas ar velēnām apliktas zemnīcas, kuras kara laikā sauca par patvertnēm. Uz tām aug nelielas priedītes. Šeit novietota karavīru sardze.

Pie Pulksteņa ezera (šajā poligonā 1940. g. „pārskatīšanās" dēļ nošāva 200 latviešu virsnieku) joprojām ir armijas apmācību poligons, kurā apmāca arī Rīgas skolniekus, kas sasnieguši 15 g. vecumu. Bišu muižā, Bauskas ielas galā, atrodas kazarmas. Tur daudz smago mašīnu. Aiz Strazdu muižas, pie Juglas ezera, atrodas armijas novietnes. Arī agrākās Baltās muižas laukos, starp lidostu un Bolderājas dzelzceļa stigu daudz smago mašīnu, kas novietotas aiz augstas mūra sētas. Karaspēka novietnes atrodas arī Bolderājā, Olainē un Rumbulā, kas robežojas ar lidostu.

Ļaudis zina stāstīt, ka 18 km no Dundagas pie jūras, kāpās, uzstādīti raķešu ieroči. Pēc pl. 6 vakarā pie jūras vairs nedrīkst pieiet. Pludmali noecējot un krēslai iestājoties piekrasti pārmeklējot ar prožektoriem. Šo vietu tagad saucot par Vaidali, un šeit esot aizliegtā zona. Raķešu ieroči esot uzstādīti arī pie Madonas.

Ministru padomes valsts drošības komiteja atrodas Rīgā, Ļeņina ielā 61. Tā ir galvenā čekas mītne , kurā pratina politiski aizdomīgos. Pagrabos jau no agrākiem laikiem atrodas cietuma kameras, tagad pārbūvētas ļoti „modernas", kā vienīnieku kameras ar speciālu temperatūru, elektrisko gaismu u.c. 1968. g. „temperatūras kamerā" atradies arī bij. Latvijas operdziedonis Pēteris Dancis par valūtas pārdošanu. Vecuma dēļ viņš pret parakstu drīz atbrīvots. Miris 1970. gadā.

(LNF)

KĀ RADUŠIES OSKARI

Kā radusies filmaktieru trofeja Oskars, apraksta Čikagas laikraksta Tribune līdzstrādnieks Valters Oleks. Izrādās, ka Oskara trofeju pagatavo Dodža trofeju firma Kristalleika pilsētiņā, Ilinojā. Šī firma pagatavo pāri par 350.000 trofeju gadā, to starpā arī televīzijas Emmiju, Miss America trofeju un zelta skaņu plates.

Firmas dibinātājs pirmo Oskaru pagatavojis 1931. gadā, kad apbalvojums bijis tikai divi gadus vecs. Kopš tā laika pagatavoti 1600 Oskari. 13½ collu augstā Oskara statuja, kas sver 8½ mārciņas, novietota uz niķeļa pamata. Formai lietā kaparu, kuru pārklāj ar zelta kārtiņu. Katra statuja numurēta. 733. numurs kā paraugs glabājas Dodža firmā, stikla vitrīnā un tā pieejama tikai īpaši zvērinātiem darbiniekiem.

Trofeju iesniedzot, saņēmēja vārdu iegravē vēlāk, pieņemot, ka apbalvoto vārdi turēti vislielākā slepenībā. Statujas metu zīmējis MGM mākslinieciskais direktors Sedriks Gibsons un tā attēlo vīru, kas, stāvēdams uz filmu spoles, tur abās rokās krustneša zobenu. Sākumā statujai nav bijis vārda. To nejauši iedevusi filmu akadēmijas sekretāre Margreta Herika, teikdama, ka vīrs viņai atgādinot viņas tēvoci Oskaru.

Pirmos Oskarus 1929. gada 6. maijā saņēmuši vācu aktieris Emils Janings un amerikāņu aktrise Džanete Geinore par tēlojumiem 1927. — 28. gada filmās. Oskara pirmo pasniegšanas ceremoniju televīzijā noskatījušies 200, bet pagājušā gada aprīlī šis skaits sasniedzis 250 miljonus, kad ar satelīta palīdzību programma norādīta visā pasaulē.

Lai pagātavotu vienu statuju, ir aprēķināts, ka nepieciešami 15 darbinieki ar 3 — 5 darba stundām. Interesanti, ka Oskara sejas nekad neesot līdzīgas, jo metalls, ieplūstot formā, pieņem atšķirīgus vaibstus. Statujas arī ne vienmēr bijušas metalla, it īpaši 2. pasaules kara laikā, kad kapars un niķelis izmantots bruņošanai un statujas pagatavotas no ģipsa. Tās gan vēlāk pēc kara apmainītas pret autentiskā materiālā gatavotām.

Visvairāk Oskaru saņēmis Valts Disnejs — 31. No filmaktieriem, katrs 3, saņēmuši Katrine Hepburna un Valters Brenans.

I. Š.

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ
TELPAS
sarīkojumiem viesībām
klāj viesību galdus
Tel. 922-2931

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

ATBALSTIET SAULAINES
BĒRNU NOMETNI
(Happy Valley Camp)
PĒRKOT LOTERIJAS BIĻETES
Lielākais laimests $500.00
Biļetes pieprasāmas:
Sv. Jāņa draudzes darbvedei
200 Balmoral Ave.,
Toronto. Tel. 921-3327
Cena 50 centi gabalā.

DĀVANAS KATRAM GADĪJUMAM
KERAMIKA, ROTASLIETAS, ĀDAS UN KOKA IZSTRĀDĀJUMI, AUDUMI, GRĀMATAS, APSVEIKUMU KARTĪTES
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ
Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto, Ont. M6G 1A5
(atvērta katru dienu no pl. 12 dienā līdz 8 vak.,
sestdienās no pl. 9 — 1 dienā, svinamās dienās slēgta).
Pieņem maksājumus par laikrakstu un sludinājumus.
Pārsūtām naudu, cirtifikātus un saiņus uz Latviju (pēc kataloga). Tuvākai informācijai zvanait.
921-7121

A. Eglītis — TV RENTALS
17" — $ 8 mēnesī
21" — $ 9 mēnesī
23" — $10 mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

TAUTAS TĒRPI UN DAĻAS:
jostas sākot ar 15 dol.
SAKTAS veikalā
9805 Denison, Cleveland, Ohio 44102
Tel. (216) 961-4639

Jaunākās grāmatas

Ģen. O. Dankers — No atmiņu pūra	$7.50
A. Dziļums — Kurzemes sirds vēl dzīva	$7.00
Pērla Baka — Austrumu vēji - Rietumu vēji	$5.00
A. Čaks — Matīss kausu bajārs	$6.00
I. Gubiņa — Ziema nāk pretim	$5.50
V. Biļķins — Zemgaliešu brīvības cīņas	$6.50
Teach Yourself Latvian	$3.75
V. Lesiņš — Vajātie, leģ., stāsti un nov.	$6.50
Latviešu trimdas bibliografija 1940, — 1960. II d.	16.80
A. Eglītis — Lielais mēmais	$8.00
P. Jeger - Freimane — Mainīgā dzīve	$6.50
A. Niedra — Sieva, rom.	$5.00
Andr. Eglītis — Audiet mani karogā	$4.00
G. Janovskis — Balsis aiz tumsas, rom.	$7.00
H. Bells — Ar klauna acīm, rom.	$5.00
A. Richtere — Vētru laikā, dzej.	$5.00
Mārtiņa dziesmu grāmata ar notīm	$7.50
Janis Gailis — 30 gleznu krāsainās reprod.	$25.00
A. Voitkus — Sudraba un zelta man nav, rom.	$7.00
L. Tauns — Iesim pie manas mīļās, dzej.	$5.00

DV GRĀMATNICĀ
491 College Street, Toronto, Ont. M6G 1A5
Pasūtinot pa pastu, lūdzam pieskaitīt 10% no vērtības.

Mūžīgā mierā aizgājis mans mīļais dzīves draugs,
mūsu gādīgais tētis, vectētiņš, brālis, znots, svainis un radinieks

Konrads Nikolajs Hollanders

dzimis 1896. g. 8. decembrī Pociema pagastā,
miris 1973. g. 20. jūnijā Toronto.

Es sapni par dzimteni pagalvī lieku . . .

Sēro
sieva, meitas ar ģimenēm, māsa un radi tuvumā un tālumā

Debesu Tēvs aizsaucis mājās mūsu mīļo

Kārli Brukšteinu

dzimis 1911. gada 2. septembrī Talsos,
miris 1973. gada 21. jūnijā Toronto.

Mans Dievs dara gaišu manu tumsu. Ps. 18:29

Mīlestībā
piederīgie Latvijā un Toronto.

DIVI VĀRTI, DIVI CEĻI

„Ieeita caur šaurajiem vārtiem, jo vārti ir plati un ceļš ir plats, kas aizved uz pazušanu, un daudz ir to, kas pa tiem ieiet. Bet vārti ir šauri un šaurs ir ceļš, kas ved pie dzīvības, un maz ir to, kas to atrod."

Jēzus (Mat. ev. 7:13-14)

Ir divi vārti, šaurie un platie. Lūdzu, izvēlieties, pa kuriem jūs gribat ieiet, bet ziniet, Dieva valstībā ieiet tikai tie, kas vēlīgi saliekties un spiesties cauri šaurajiem vārtiem. Kristiešu dzīves veids nekad nav bijis populārs, jo tas ir neparasts, atšķirīgs, citāds. Paliekot par kristieti, man jāsaka ardievas „vecai pasaulei", „pūlim" un pat dažam draugam. Paliekot par kristieti, jūs kļūsit kaut kas cits. Palikt par kristieti nenozīmē pievienoties vienai vai otrai konfesijai, baznīcai vai sektei. Paliekot par kristieti, cilvēks no brīva prāta izvēlas uzņemties krustu, aizliegt sevi un sekot Jēzum Kristum (Mat. ev. 16:24). To darot, tu nodalies no pasaules, pūļa un citiem nekristīgiem cilvēkiem.

Šī nošķiršanās nav ārēja, tā ir iekšēja. Kad tu maini kontinentus un pats nemainies, tu turpini būt grēcinieks jaunajā kontinentā. Ja tu bēgtu no Kanadas uz Arktisko joslu, tu turpinātu dzīvot kā grēcinieks Arktiskā joslā. Šaurie vārti ir tik šauri, ka „vecais Ādams" nevar tiem izspraukties cauri! Kristīgā dzīve šajā pasaulē nekad nav bijusi viegla. Tā ir pilna lielas godības, lai tā varētu būt viegla. Kristīgā dzīve ir Kristus paša dzīve, un Kristus dzīve nebija viegla. Visā pasaulē ir miljoniem cilvēku, kas pieder pie baznīcas, bet šaurā ceļa staigātāju ir mazums, jo Dieva valstībā ieiet tikai tādi, kas spējīgi saliekties un pazemoties.

Ir divi ceļi, šaurais un platais. Cik šauri vārti, tik šaurs ir ceļš aiz vārtiem. Kristīgās dzīves sākums ir šaurs, un turpinājums nav platāks. Kristīgā dzīve nepazīst „atvaļinājumu". Tu nevari būt kristīgs 50 nedēļas gadā, bet divas nedēļas dzīvot nekristīgu dzīvi. Nedrīkst ar vienu kāju staigāt pa vienu un ar otru pa citu ceļu, kaut arī tie dažkārt ietu viens otram blakus. Nevar staigāt pa diviem ceļiem, nevar kalpot diviem kungiem. Jāizvēlas viens vai otrs, ziņot, ka platais ceļš ved pazušanā, bet šaurais — dzīvībā.

Šaurais ceļš aicina uz disciplīnu, sirds gara un prāta disciplīnu, rakstura disciplīnu. Ne tikvien garīgajā, bet arī laicīgajā pasaulē nekas vērts nav sasniedzams bez disciplīnas. Progress ir tur, kur ir disciplīna. Cilvēki tikai ar vienu ideju bijuši ne vien par lielu svētību, bet arī lielu postu cilvēcei. Kristus mācekļi bijuši vienidejas cilvēki: „Dzenieties pēc Dieva valstības." — „Kas roku pielicis arklam, bet skatās atpakaļ, tas Manis nav vērts". — „Jūs nevarat kalpot Dievam un mantai." — „Kas nav ar Mani, tas ir pret Mani." Šie visi ir Jēzus vārdi. No tiem varam spriest, ka Kristus ceļš ir šaurais ceļš. Staigāt pa šauro ceļu nozīmē nest upurus, atsacīšanos. Tikai tā kristīgā draudze progresē, kuŗas locekļi ir upuŗu nesēji.

Tātad ir vidi vārti. Pa kuŗiem tu esi iegājis? Ir divi ceļi. Pa kuŗu ceļu tu staigā? Tev jāzina jau tagad, pirms nāk mūžība. No platā ceļa pāriet šaurajā tu nevari. Tikai Jēzus var palīdzēt tev pārmainīt ceļus, jo Viņš ir nācis pasaulē uzmeklēt maldīgos grēciniekus un tos uzvest uz ceļa, kas ved uz dzīvību.

„Es esmu dzīvība"

Mēs esam dzīvi. Mums visiem gribas dzīvot. Mēs bēgām no dzimtenes, lai paliktu dzīvi. No dabas mums ir visas tiesības dzīvot. Kā vispār viens cilvēks drīkst atņemt dzīvību otram, ir grūti saprast.

Bet elpot, ēst, dzert, staigāt, gulēt, strādāt vēl nenozīmē dzīvot. Arī iet baznīcā un piederēt pie baznīcas nenozīmē dzīvot. „Es dzīvoju, tomēr ne es dzīvoju, bet manī dzīvo Kristus," raksta apustulis Pāvils.

Īstā dzīvība ir garīgā dzīvība. Un garīgā dzīvība iesākas ar Jēzu Kristu. Tas cilvēks dzīvo pilnu dzīvi, kam Jēzus Kristus ir Kungs, tas ir, noteicējs par dzīvi.

Garīgi dzīvs cilvēks mīl Dievu.

Garīgi dzīvs cilvēks ir Dieva draudzes loceklis.

Garīgi dzīvo cilvēku vada Dieva Gars.

Garīgi dzīvs cilvēks ir garīgi vesels cilvēks.

Garīgi vesels cilvēks ir draudzīgs pret visiem.

Garīgi dzīvs cilvēks dara Dieva prātu.

Garīgi dzīvs cilvēks veicina savas baznīcas garīgumu.

Vai tu esi garīgi dzīvs?

„Es esmu nācis, lai tiem būtu dzīvība un tā pati papilnam," sacīja Jēzus. Nav garīgas dzīvības bez Jēzus, kur ir Jēzus un garīgā dzīvība.

Vai tu pazīsti šīs garīgās dzīvības devēju Jēzu? Viņš ir tas, kas teica: „Es esmu dzīvība."

Kristīgs latviešu
radio raidījums
PRIEKA VĒSTS
katru svētdienu pl. 2.45 pēcp.
no Niagara WHLD raidītāja
Vilnis 1270 AM
Vadītājs Dāvids Miķelsons
60 Stevenson Rd., Rexdale,
ont., tālrunis: 749-0832

Katoļu pazemes darbība Kazachstanā

„The Voice of the martyrs, savā š. g. 5. numurā ziņo: visas lietas sadarbojas to labumam, kuŗi mīl Dievu. Komūnisti ir deportējuši Lietuvas katoļus uz tāliem Pad. savienības apgabaliem. Rezultātā tagad eksistē katoļu baznīca, ar pazemes darbībām, arī Kazachstanā. Leninski Put par to raksta savā 188. numurā. Priesteris Albinas Dumbliauskas jau tiesāts, apsūdz arī māsu Petronillu Mickeviciusu. Apvainojumi ir — nelegālas reliģiskas nakts sapulces un mēģinājums sazināties ar Vatikānu, noslēpjot vēstuli zem paklāja vilcienā, kas devies uz rietumiem. Šai vēstulē priesteris Albinas Dumbliauskas lūdzis vairāk radio ziņu pārraidījumu no ārzemēm un kristīgo literātūru, piemērotu jaunatnei. Vēstuli viņš nobeidz vārdiem: „Ja mēs paliekam sakrustotām rokām, tad komūnisti iekaros visu pasauli." Viņu apvaino arī slepena klostera radīšanā. Laikraksts žēlojas, ka priesteris izrādījis „nekaunīgu drošsirdību" pret saviem tiesātājiem „Viņam nenāca ne prātā atzīties, ka viņš būtu vainīgs... viņš izrādījās kareivīgs." Dažkārt viņš esot ņēmis par mesas noturēšanu 5 rubļus, ar šo naudu palīdzot atbalstīt konventu. ELTA - PRESS, ziņojot par šo gadījumu, piemetina, ka ne tikai katoļi, bet arī protestanti no ārzemēm palīdz šiem vajātiem katoļiem.

(The Voice of the Martyrs, pastor Richard Wurmbrand, gen. director, Box 38, St. Thomas, Ontario, Canada.)

Ķildas

„Tas Kungs ienīst tos, kas ceļ ķildu starp brāļiem."

Salamana pamāc. 6:19

Mēs varam saprast, ka Dievs var „ienīst" ķildīgu cilvēku, jo tāds ienes nesaskaņu Dieva saskanīgajā pasaulē.

Pasaule pastāv tikai tāpēc, ka tajā valda harmonija. Ja pēkšņi saskaņas vietā nāktu nesaskaņa universā, tas būtu gals visai Dieva pasaulei. Ja saules un sauļu sistēmas, zvaigznes un planētas sāktu veidot katra savu apli, tad šajā chaosā viss universs izkūpētu atomu putekļos un ūdeņraža tvaikos.

Bet Dieva universā valda saskaņa: Pēc Ziemsvētkiem mūsu planēta sāk tuvināties saulei un pēc Jāņiem tā sāks attālināties no saules, un tā mums ir četri gada laiki, dienas un naktis. Visur saskaņa.

Tur, kur iestājas nesaskaņa, rodas sajukums. Sajukumā nekas nevar pastāvēt — ne ģimenes, ne tauta, ne cilvēce, ne baznīca. Kur ir nesaskaņa, tur ir nelaime, posts, bēdas, inkvizīcija, revolūcijas, Sibirija un nāve.

Kur ir ķildas, tur izjūk ģimenes.

Kur ir ķildas, tur izjūk kristīgas draudzes.

Kur ir ķildas, tur izjūk sabiedriska dzīve.

Dievs ir tā konstruējis šo pasauli un cilvēku sadzīvi tajā, ka tikai saskaņa nes svētību. Tādēļ —

patiesība ir saskaņa, meli — nesaskaņa,
draudzība — saskaņa, ienaids — nesaskaņa,
ticība — saskaņa, neticība — nesaskaņa,
cerība — saskaņa, bezcerība — nesaskaņa,
svētums — saskaņa, nesvētums — nesaskaņa,
sirdsskaidrība — saskaņa, sirds neskaidrība — saskaņas trūkums, un tā joprojām.

Ķildošanās ar saviem ģimenes locekļiem, draudzes locekļiem, savas tautas piederīgiem nav nekāda varonība, jo ķildas nekad nav neko uzcēlušas, bet gan uzcelto grāvušas.

Ķildīgs cilvēks nepatīk Dievam.

LŪDZU KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 17. gadagājumā
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētd. no pl. 9—9.30
Niagaras WHLD raidījums
(vilnis 1270)
Informācija — tālr.
Toronto 261-4218.
Adrese: 106 Dorset Rd.
Scarboro, Ont. A. Lakšmanis

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

1. jūlijā pl. 6 vak. dievkalp.
15. jūl. pl. 6 vak. dievkalp.
29. jūl. pl. 6 vak. dievkalp.

Māc. Ā. Čops 84 John St., Weston, Ont. M9N 1J7, tālr. 249-6593. Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

1. jūl. pl. 3 dievkalpojums.
8. jūlijā pl. 8 vak. dievkalpojums Sidrabenē. Bērnu nometnes atklāšana.
15. jūlijā pl. 11 dievkalpojums Sidrabenē.
22. jūlijā pl. 11 dievkalpojums Sv. Andreja baznīcā.
29. jūlijā pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē. Bērnu svētki.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trīsvienības draudzes Sv. Jāņa baznīca, 4345 Marcil Ave.

8. jūlijā, pl. 7. vakarā dievkalpojums.

OTAVA

....Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

1. jūlijā plkst. 2 pēcp. dievkalpojums ar jaunatnes iesvētīšanu un dievgaldu. Dziesmu lapiņas.

HAMILTONA

Hamiltonas latvešu ev.lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 pēsp. Walmer ielas baptistu dievnamā (ieeja no 188 Lowther Ave.,) Māc. R. Ekšteins.

Tīka mēbeles tieši no importētāja noliktavas. Dzīvojamo, ēdam- un guļamistabu iekārtas. Atvērts no pl. 9—9, svētd. no pl. 1—5. EINAR CLAUSEN Ltd., Hwy. 7., nedaudz austrumos no Bramalea. Tel. 459-0760.

Daugavas Vanagu klubs
125 BROADVIEW AVE
Tel. 465-5225
Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
atvērts biedriem un viesiem
no pirmd. līdz sestd. no pl. 12 dienā — 1 naktī,
svētdienās no pl. 12—9 vakarā
DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRĀ IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

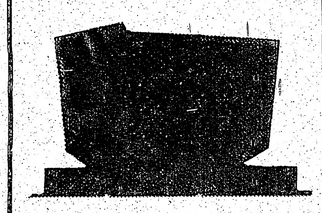

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
Starp Eglinton un Davisville
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

Kanadas lielākais un labākais speciāli
EIROPIEŠU DELIKATEŠU UN GAĻAS VEIKALS
KATRU NEDĒĻU KAUT KAS SEVIŠĶS
tip-top MEATS DELICATESSEN
1727 BLOOR ST. WEST
(petim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
Sheppard Ave / Don Walley Parkway
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS
(Queen Elizabeth un Highway 27)
HURON SQUARE SHOPPING CENTRE
Cooksville, Highway 10 and 5

kas? kur? ko?

Town & Country R. E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis

377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario
TĀLR. 782-7246
Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

Laikraksta
LATVIJA AMERIKĀ
atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcā, 491 College St., kā arī LA spiestuvē, 125 Broadview Ave.

Fotografiski darbi
ar izcilu kvalitāti
Pieprasiet informāciju par veikaliem jūsu rajonā pasūtinājumu nodošanai.
Tālr. 863-1166
Benjamiņa filmu laboratorija

PAVASARA **LE 1-7353**
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks St. ČUKULS

A. BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI, APDROŠINĀŠANA
OBLIGĀCIJAS UN NOTĀRS
316 Harbord Street, Toronto, Ont. Tel. 534-3447

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS
dabīgs, nepasterizēts
Ziedputekšņi (Pollen).
Perupieniņš (Royal Jelly) no
ĒRGĻU LIGZDAS DRAVĀM
30 Dewson St., Toronto 17, Tālr. 534-0563

A. KRISTAPSONA
gaļas un gaļas izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBI

- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTULU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- KALENDĀRI
- MĒNEŠRAKSTI
- LAIKRAKSTI
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM

- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

amber

PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE. TORONTO, ONT. M4M 2E9
TĀLR. (416) 466-1514

VALUDE
DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

MĀJU ĪPAŠNIEKI, KAM NEPATĪK KRĀSOT SAVU MĀJU!
Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem
ALUMINUM SIDING
- JUMTA IZBŪVES APŠUVUMI (dormers)
- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGI
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES (Soffit and fascia)

Īpašnieks Artūrs Mīme
CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
248-9984
38 Noranda Drive
Toronto 15, Ont.

Pēc gaŗa, ražena un svētīta mūža
Dieva mierā aizmigusi mūsu mīļā māmiņa un vecmāmiņa

Straupes rajona ilggadējā vecmāte

Anna Alksnīte dzimusi **PODA**

dzim. 1880. gada 28. decembrī Straupē,
mir. 1973. gada 20. jūnijā Guelfā, Kanadā

Pārpelnota 22. jūnijā Toronto.

Tuvāk pie Dieva kļūt sirds ilgojas,
Kad spēks un spirgtums zūd, birst asaras.
Tad viena cerība vēl mani mierina,
Tuvāk pie Tevis, Dievs, tuvāk aizvien.

Skumjās piemin

meita, mazmeita, mazdēls un znots

Lielvalstu spēku samērs pasaulē

Nesen Ziemeļbritaniju apmeklēja pazīstamā franču laikraksta Le Monde līdzstrādnieks, — speciālists ārpolitikas jautājumos. Le Monde nav golistu partijas laikraksts, nav arī kreisi noskaņots, bet objektīvs, labi informēts, un liekas, ka patlaban tas ir visvairāk lasītais laikraksts Francijā, kuŗu sevišķi iecienījušas intelliģences aprindas. Tās līdzstrādnieks uzstājās vairākos priekšlasījumos slēgtā sabiedrībā — Skotijas augstskolu studentiem un vietējo Franču institūtu biedriem.

Franču žurnālists pateica dažu labu patiesību, kas bija nepatīkama kā frančiem, tā angļiem. Viņš izteicās, ka Francijai un Anglijai esot daudz kopēja. Abas šīs valstis iznākušas no pēdējā kaŗa kā „uzvarētājas", bet galīgi sabrukušas saimnieciskā ziņā (šeit es gribētu iebilst, ka Vācija bija drupu kaudze ar milzīgu bezdarbnieku skaitu, bet tās tagadējais uzplaukums ir vācu tautas darba prieka, disciplīnas un pienākuma apziņas rezultāts. Ref.). Pēc franču žurnālista domām, kopējs abām valstīm esot arī fakts, ka tās abas vēl vienmēr dzīvojot atmiņās par savu „lielumu" pagātnē: arvien vēl iedomājoties, ka tās esot lielvalstis. Pasaulē patlaban esot tikai divas lielvalstis — Amerikas Savienotās Valstis un — Padomju savienība.

Žurnālists mēģināja izskaidrot šķietamo pārmaiņu Francijas attieksmēs pret Britanijas uzņemšanu Eiropas koptirgū. Degols galvenokārt domājis par ārējo politiku, bet ne trūkumiem tās iekšpolitikā. Viņa vēlēšanās bijusi katrā ziņā atjaunot Francijas zudušo prestižu Eiropā. Tā varot izskaidrot viņa pretošanos Britanijas uzņemšanai Eiropas koptirgū, jo viņš vēlējies tur būt pirmā vietā — bez Britanijas konkurences (Degols pats to izteicis vārdos: labāk, ka vistām esot tikai viens gailis, bet ne divi! Ref.). Pēc franču referenta domām prezidents Pompidū turpinot galvenos vilcienos Degola politiku, tikai vairāk rūpējoties par Francijas iekšpolitiku. Kā izskaidrot viņa atbalstu Britanijas uzņemšanai koptirgū? (Tādēļ arī neparastā Anglijas karalienes uzaicināšana vēlreiz viesoties Francijā, jo parasti Britanijas valdnieki tikai reizi apmeklē ārvalstis oficiālā vizītē. Ref.) Atbilde uz šo jautājumu: Pompidū vēloties saistīties ciešākā savienībā ar Britaniju, jo esot nobažījies par pašreiz visstiprākās Rietumeiropas valsts — Vācijas saimniecisko uzplaukumu. (Tātad īstas vienības Eiropas koptirgū nebūs, kā to jau agrāk pareģoju. Ref.)

Franču žurnālista apgalvojumos bija daudz patiesības: ne Anglija, ne Francija nav vairs lielvalstis. Tās bija lielvalstis tik ilgi, kamēr tām bija kolonijas, kuŗas varēja izmantot jēlvielu un lēta darbaspēka ziņā, kā arī rūpniecības ražojumu izvešanai (šinī sakarā gan nāk prātā vāciešu vārdi: „Kāda laime, ka mēs zaudējām savas kolonijas pēc 1. Pasaules kaŗa — mēs iemācījāmies stāvēt paši uz savām kājām!" Ne angļi, ne franči to nav iemācījušies. Ref.), Briti bija mazāk kareiviski noskaņoti un tālredzīgāki nekā franči: viņi paredzēja, ka kolonijas uzsāks cīņu par savu neatkarību, un briti deva to paši, nodibinot tā saukto Britu kopvalsti — cerībā, ka saites starp Britaniju un tās bijušām kolonijām kapvalstī paliks ciešas. Šīs cerības nav piepildījušās, kā to rāda Rodēzijas, Ugandas u.c. gadījumi; pēdējā laikā vēl sāpīgais Ziemeļīrijas jautājums, kuŗš prasa britu asinis un naudu, bet kuŗa atrisinājums nav paredzams. Un tomēr vēl tagad daudzi briti ir pārliecināti, ka Britanija ir lielvalsts! . . .

Franči bija kareiviskāki un tuvredzīgāki par angļiem: atcerēsimies kaislīgos kliedzienus: „Alžira ir franciska!" Degolam bija jāizlieto visa tālredzība un autoritāte, lai tos apklusinātu.

Priekšlasījums lika pārdomāt par pagātni. Fakts, ka ASV ir lielvalsts, ir jau zināms. Bet kad un kā radās otra pasaules lielvalsts, — īsta koloniju lielvalsts — PSRS? Pat visimperiālistiskākie krievu cari nevarēja pat sapņot, ka Krievijas robežas kādreiz sniegsies tik tālu Viduseiropā! . . . Šo valsti neradīja krievu armija ar savu nabadzīgo aizmuguri, kuŗas spējīgākos virsniekus Staļins bija „nolikvidējis", tai nebija pietiekami moderna apbruņojuma, kaŗa sākumā tā piedzīvoja vienu neveiksmi pēc otras. Kas piegādāja tai kaŗa materiālus? Ar kādiem jautājumiem nodarbojās Jaltas un Teherānas konferences? Šos jautājumus, protams, franču žurnālists neskāra, bet mēs to atceramies.

Franču satiriskajā žurnālā Le canard enchaîné ievietota karikatūra Suecas krizes atcerei: krātiņā sēž vecs, bezzobains lauva (Britanija) un tikpat vecs gailis, kas sāk jau zaudēt savas spalvas (Francija), tie ir bailīgi ierāvušies kaktiņā, jo Savienoto Valstu prezidents tuvojas galdam un uzsit ar rungu uz tā. Ass, griezīgs konstatējums . . .

Austra Augenberga

Šis tas un it nekas

(Turpinājums no 1. lp.)

Niksonu jau šī gada beigās vai vēlākais nākamā gada sākumā uz tālākām sarunām Maskavā. Domājams, ka tur Brežņevs mēģinās panākt jaunu Eiropas dalīšanu. Niksons Brežņeva ielūgumu ne noraidīja, nedz arī pieņēma. Pagājušo svētdienu Kalifornijas Baltajā namā, paklausot Niksona aicinājumam, īsi pirms Brežņeva aizbraukšanas ieradās amerikāņu astronauti, kas nupat sekmīgi pabeidza vēsturisko „skailab." (debess laboratorijas) akciju. Brežņevs un Niksons saņēma astronautu dāvanas.

Astronauts Čarls Konrāds norādīja, ka raugoties no pasaules telpas laboratorijas, Padomju savienība izskatoties jauka zeme. Uz to Brežņevs reaģēja ar tūlītēju ielūgumu visiem trim astronautiem apciemot Padomju savienību. Varbūt Brežņevs bija vairāk nekā pārsteigts, ka astronauti viņa ielūgumu bez sazināšanās ar Savienoto Valstu „polītbiroju" tūliņ arī pieņēma. No Sant Klementas, Niksona pavadīts, Brežņevs helikopterā devās uz El Toro flotes bazi, kur lidlaukā to gaidīja Savienoto Valstu prezidenta lidmašīna, kas Padomju savienības diktātoru aizveda līdz Kamp Dēvidam.

Tadagējais Padomju savienības faktiskais valdnieks, 66 gadus vecais Leonīds Iljičs Brežņevs, atstājot Savienotās Valstis, izskatījās noguris. Viņa mākslīgais smaids laiku pa laikam pazuda. Vai viņš sarunās ar Niksonu nebija panācis to, ko cerēja?

Rūpīgi pārlasot oficiālo komūnikē, ir jāatzīst, ka Dr. Kisingera brīdinājums, ka zili brīnumi nenotiks, ir piepildījies. Kā latviešu pasakā par velnu, kas bārenītim licis atnest no elles šo, to un it neko, Leonīds Brežņevs no „bārenīša Niksona" daudzo prasību vietā pagaidām pretī dabūja tikai šo, to un it neko.

Šonedēļ Brežņevs ir Parīzē, kur viņa namatēvs ir Francijas prezidents Pompidū. Niksonam tajā pašā laikā, gribot negribot, šonedēļ būs jānoklausās Votergeites pēdējais cēliens. Liecinieka solā atradīsies Niksona atlaistais bijušais Baltā nama padomdevējs Dīns. Nav šaubu, ka, lai saglābtu savu ādu, Dīns netaupīs Savienoto Valstu prezidenta prestižu, un viņa liecinājumā grūti būs atšķirt melus no patiesības. Bet kā visas sensācijas, arī Dīna liecinājums ir tikai vienas vai pāris dienu muša. Kad viss saceltais troksnis būs norimis, amerikāņiem būs jākonstatē, ka viņu valsts stūres rats vēl joprojām atrodas ne pārāk populārā, nedz arī mīlētā Niksona stingrajās rokās. Līdz 1976. gadam viņš vēl liks par sevi runāt. Mēs ceram, ka nākamajos gados Niksons nepievils amerikāņu tautu, un viņš nepievils arī tās cerības, ko mēs savā politiskā cīņā par Latvijas brīvību esam likuši uz Niksona kārts.

Aleksandrs Ķegumnieks

SIEVAS CENA PĒC SPĒJĀM

Pēc Afganistānas valsts jaunajiem laulības likumiem turpmāk vairs nevarēs pirkt sievas, un arī atraitnes nevarēs precēt nomirušā vīra vecāko brāli.

Uz laukiem, kur ļaudis vēl arvien neprot lasīt un rakstīt (visā valstī 90% analfabētu līgavas parasti pērk par simt dolariem, kas turienes apstākļos jau ir liels kapitāls, jo iezemiešu caurmēra gada ienākums ir 66 dol. Par veiklu tepiķa audēju maksā pat 2500 dol. Liekas, ka turienes iedzīvotāji amatu vērtē augstāk par skaistumu. Likums gan prasa, lai meitene laulībām pievienotos, bet parasti to neviens nedara. Sieviešu institūts arī kritizē jauno likumu un norāda, ka nekas nav teikts par minimālo vecumu, lai dotos laulībā. Tāpat nekas nav teikts par poligamiju. Pēc islāma ticības vīram var būt pat četras sievas.

Kaut gan uz laukiem vēl arvien dzīvas vecās laulību paražas, Kabulā, Afganistānas galvaspilsētā, laulības arvien biežāk notiek pēc rietumnieku paražas, un arī līgavas tērps ir balts.

V.A.

Eglinton - Yonge rajonā

izīrējams 3 istabu dzīvoklis

vai istaba ar virtuvi.

Lūdzu zvanīt no pl. 16—17,

tel. 483-4258, Toronto

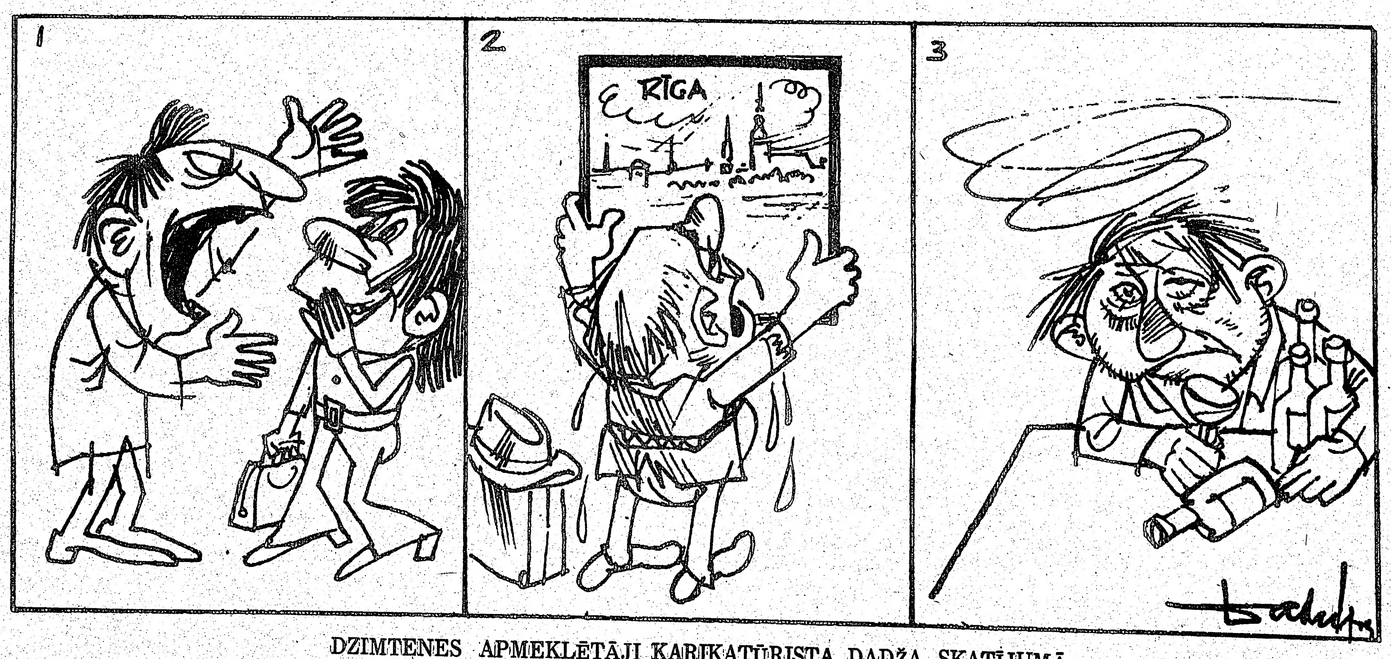

DZIMTENES APMEKLĒTĀJI KARIKATŪRISTA DADŽA SKATĪJUMĀ

Starp viņiem visbiežāk sastopa mi: 1) Ziņkārīgie (jaunieši prop agandas ietekmē); 2) sentimentālisti (vecie — emociju saviļņo-ti); bezbailīgie (sabiedriskās kultūras pārstāvji).

Dadža zīmējums